

دوازدهم علوم انسانی و معارف اسلامی

سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

دفترچه شماره ۱

ردیف	مواد آزمون	تعداد سؤال	محتوای آزمون	زمان پیشنهادی
۱	ریاضی	۲۰	دروس پایه کنکور (ریاضی و آمار ۱ و ریاضی و آمار ۲)	۳۰ دقیقه
۲	زبان و ادبیات فارسی	۳۰	دروس پایه کنکور (علوم و فنون ادبی ۱ و علوم و فنون ادبی ۲)	۳۰ دقیقه
۳	علوم اجتماعی	۱۵	دروس پایه کنکور (جامعه‌شناسی ۱ و جامعه‌شناسی ۲)	۱۳ دقیقه
۴	روان‌شناسی	۱۵	کل کتاب	۱۲ دقیقه
	تعداد کل سؤال‌ها	۸۰	مدت زمان پاسخ‌گویی	۸۵ دقیقه

آزمون
نمره منفی
دارد

به ازای هر سه پاسخ غلط، نمره‌ی یک پاسخ درست کسر می‌گردد.

پاسخ‌نمای تشریحی
و سایر امکانات
ویژه معارف اسلامی

فعال سازی پاسخ‌نما ساعت ۱۷

پاسخ‌نمای تشریحی
و سایر امکانات
ویژه علوم انسانی

فعال سازی پاسخ‌نما ساعت ۱۷

۱- مجموع پاسخ‌های معادله $\frac{-x^2+7x-12}{x^2-5x+4} = x-1$ کدام است؟

- (۱) ۳ (۲) -۱ (۳) ۱ (۴) -۳

۲- انحراف معیار داده‌های ۱۳۹۴، ۱۳۹۶، ۱۳۹۸، ۱۴۰۰ چقدر است؟

- (۱) ۵ (۲) $\frac{5}{2}$ (۳) $\frac{\sqrt{5}}{2}$ (۴) $\sqrt{5}$

۳- در جدول زیر، حاصل $a+b$ کدام است؟

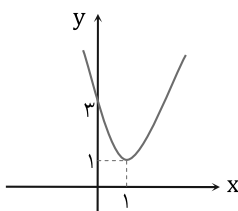
x	۱	b
$f(x) = \frac{x}{2-x}$	a	-۲

- (۱) ۵ (۲) ۴ (۳) ۳ (۴) ۲

۴- کدام یک از معادله‌های زیر دارای ریشه $\frac{1}{3}$ و $\frac{3}{5}$ می‌باشد؟

- (۱) $15x^2 + 4x + 3 = 0$ (۲) $15x^2 - 14x - 3 = 0$ (۳) $15x^2 - 4x - 3 = 0$ (۴) $15x^2 + 4x - 3 = 0$

۵- ضابطه تابع نمودار زیر، برابر با کدام گزینه است؟

- (۱) $y = x^2 + 2x + 1$
 (۲) $y = -2x^2 + 4x + 3$
 (۳) $y = x^2 - 2x + 1$
 (۴) $y = 2x^2 - 4x + 3$

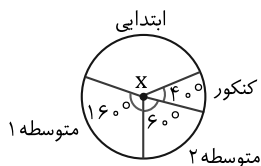
۶- در یک شرکت تولیدی، معادله درآمد از رابطه $R(x) = 300x - 105$ و معادله هزینه از رابطه $C(x) = 250x + 45$ به‌دست می‌آید. با فروش چندمین کالا، سوددهی در این شرکت آغاز می‌شود؟

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۷- اگر $f = \{(3, x+2y), (4, x), (3, 5), (4, 8+y)\}$ یک تابع باشد، در این صورت حاصل $2x+y$ برابر با کدام گزینه است؟

- (۱) ۷ (۲) -۷ (۳) ۱۳ (۴) -۱۳

۸- در یک مجتمع آموزشی ۱۸۰۰ نفری، پراکندگی دانش‌آموزان در هر دوره به‌صورت نمودار

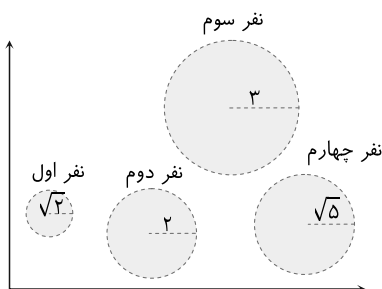
دایره‌ای زیر است. تعداد دانش‌آموزان دوره ابتدایی چند نفر است؟

- (۱) ۳۵۰ (۲) ۵۰۰ (۳) ۴۵۰ (۴) ۵۵۰

۹- در ۴۵ داده آماری، میانگین ۱۱۲۴ محاسبه شده است. در بررسی مجدد معلوم شد داده ۱۰۲۴ در تاپ ۱۲۰۴ محاسبه شده است. پس از رفع اشتباه، میانگین واقعی چقدر است؟

- (۱) ۱۱۱۹ (۲) ۱۱۲۰ (۳) ۱۲۲۱ (۴) ۱۱۲۲

۱۰- در نمودار حبابی زیر، متغیر سوم وزن ۴ نفر را نشان می‌دهد. میانگین وزن آن‌ها چند برابر وزن نفر اول است؟ (شعاع هر دایره داخل آن نوشته شده است.)

- (۱) $\frac{5}{2}$
 (۲) $\frac{5}{3}$
 (۳) $\frac{5}{4}$
 (۴) ۲

۱۱- اگر دامنه و برد تابع $f = \{(1, 2), (a, 1), (-3, b)\}$ با هم برابر باشد، حاصل $2a - 3b$ برابر با کدام گزینه است؟

- (۱) ۱۲ (۲) ۱۳ (۳) ۱۴ (۴) ۵

۱۲- کدام گزینه هم‌ارز $p \Rightarrow q$ است؟

- (۱) $p \wedge q$ (۲) $p \vee q$ (۳) $\sim p \vee q$ (۴) $p \vee \sim q$

۱۳- اگر $f(x)$ تابع همانی و $g(x)$ تابع علامت باشد، مقدار عبارت $\frac{f(5)+3g(-2)}{g(0)+f(2)}$ کدام است؟

- (۱) $-\frac{1}{2}$ (۲) -۱ (۳) ۱ (۴) صفر

۱۴- یک جامعه آماری، خط فقر با استفاده از میانگین برابر ۳ میلیون تومان در ماه است. اگر درآمد افراد جامعه k ، ۱، ۴، ۵، ۱، ۳، ۶ میلیون تومان باشد، k کدام است؟

- (۱) ۱۲ (۲) ۲۰ (۳) ۱۸ (۴) ۲۲

شماره ماه	۱	۳	۵	۷
میزان بارش (mm)	۲۰	۱۲	۱۸	۲۲

۱۵- میزان بارش در یک استان شمالی در ۴ ماه نامتوالی ثبت شده است. اگر روند بارش در این استان از یک الگوی خطی پیروی کند، میزان بارش در ماه ششم را پیش‌بینی کنید.

- (۱) ۱۷ (۲) ۱۸ (۳) ۱۹ (۴) ۲۰

p	q	$\sim r$	$(p \Rightarrow r) \wedge q$	$r \Rightarrow (q \wedge p)$
د	ن	ن	☐	☐

۱۶- در صورتی که جدول زیر یک جدول ارزش‌گذاری باشد،

☐ و ☐ به ترتیب از راست به چپ چه ارزشی دارند؟

- (۱) د-د (۲) ن-د (۳) د-ن (۴) ن-ن

p	q	$(p \vee \sim q) \vee (\sim p \wedge \sim q)$
T	F	?
F	F	?
T	T	?
F	T	?

۱۷- کدام گزینه جواب جدول زیر است؟

- (۱) T (۲) F
T F
T T
F F
(۳) T (۴) T
T T
T F
F F

۱۸- در صورتی که $f(x) = [-2x] + [-x]$ باشد، حاصل $f(-2/5) + f(1/5)$ کدام است؟

- (۱) ۱۲ (۲) ۷ (۳) ۲ (۴) -۲

۱۹- اگر جمعیت فعال در یک شهر ۴ میلیون نفر و جمعیت بیکار آن شهر ۸۰۰ هزار نفر باشند، نرخ بیکاری در این شهر چند درصد است؟

- (۱) ۱۰ (۲) ۱۵ (۳) ۲۰ (۴) ۲۵

۲۰- اگر شاخص بهای کالایی در سال ۱۳۹۶ عدد ۱۴۰ باشد و همین شاخص در سال ۱۴۰۰، ۱۹۳ شده باشد، نرخ تورم این کالا در

سال ۱۴۰۰ چند درصد است؟

- (۱) ۵۲ (۲) ۳۵ (۳) ۵۳ (۴) ۱۵۳

۲۱- کدام مورد از دیدگاه تاریخ ادبیات نادرست است؟

- (۱) سبک عراقی از اوایل قرن هفتم تا اوایل قرن دهم به مدت ۳۰۰ سال، سبک غالب متون ادب فارسی بود.
- (۲) اولین نشانه‌های تغییر سبک به عراقی از زمان تیموریان آغاز شد و شاعران و نویسندگان بزرگ این دوره غالباً از اهالی شهرهای عراق عجم بودند.
- (۳) وضعیت زبان و ادبیات فارسی در قرن هفتم دچار سستی و نابسامانی گردید چراکه بسیاری از دانشمندان و ادیبان کشته یا متواری شدند.
- (۴) «طبقات ناصری» و «تاریخ و صاف» به ترتیب نمونه‌هایی از ساده‌نویسی و پیچیده‌نویسی نثر هستند.

۲۲- نام پدیدآورنده چند اثر درست است؟

- (لمعات: فخرالدین عراقی) (نفحات الانس: عطار نیشابوری) (تاریخ گزیده: حمدالله مستوفی) (عشاق‌نامه: جامی) (جمشید و خورشید: سلمان ساوجی) (صدپند: ابن‌یمین)
(۱) دو	(۲) سه	(۳) چهار	(۴) پنج

۲۳- در کدام گزینه، به ترتیب، نام کتاب‌هایی با نثر مصنوع، بینابین و ساده آمده است؟

(۱) عباس‌نامه - حبیب‌السیر - رشحات عین‌الحیات	(۲) جامع عباسی - عالم‌آرای عباسی - حبیب‌السیر
(۳) رشحات عین‌الحیات - جامع عباسی - احسن‌التواریخ	(۴) مجالس‌المؤمنین - محبوب‌القلوب - بدایع‌الوقایع

۲۴- کدام گزینه جاهای خالی متن زیر را به درستی پر می‌کند؟

- «شعر قرن هفتم، نرم و دلنشین و برخوردار از معانی عمیق انسانی و آسمانی شد و اکثر شاعران از ..... روی برتافتند. قالب ..... که پیش از این در خدمت ستایش فرمان‌روایان بود، کمرنگ شد و ..... که زبان دل و عشق بود گسترش یافت؛ البته قالب ..... نیز برای ظهور عاطفه، اخلاق و عرفان میدان فراخی پدید آورد.»
(۱) حاکمان، مثنوی، غزل، قصیده	(۲) حاکمان، قصیده، غزل، مثنوی
(۳) عارفان، قصیده، مثنوی، غزل	(۴) حاکمان، قصیده، مثنوی، غزل

۲۵- کدام موارد از ویژگی‌های «زبانی» شعر سبک هندی محسوب می‌شوند؟

- (الف) گسترش یافتن دایره واژگان شعر
(ب) استفاده از ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ
(ج) کوشش شاعران هندی در یافتن فکری جزئی اما تازه و نگفته (د) بی‌دقتی در کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌ها
(۱) الف - ب	(۲) ب - ج	(۳) الف - د	(۴) ج - د

۲۶- در همه ابیات «ویژگی‌های فکری سبک عراقی» مشهود است؛ به جز .....

(۱) تو خانقاه و خرابات در میانه مبین	خدا گواه که هر جا که هست با اویم
(۲) وجود خسته من زیر بار جور فلک	جفای یار به سربار بر نمی‌گیرد
(۳) زاهد پشیمان را ذوق باده خواهد کشت	عاقلاً مکن کاری کاورد پشیمانی
(۴) همیشه شاد و ندانستی که غم چه بود	دل‌م نشاط و طرب را فراخ میدان بود

۲۷- در مصراع دوم کدام گزینه تشبیه وجود ندارد؟

(۱) آتشین داری زبان زان دل‌سیاهی چون چراغ	گرد خود گردی از آن تردامنی چون آسیا
(۲) عطا از خلق چون جویی گر او را مال‌ده گویی	به سوی عیب چون پویی گر او را غیب‌دان بینی
(۳) ناتوان بودم به بوی شب نیم‌شب برخاستم	تا به کویش چون نسیم افتان و خیزان آمدم
(۴) در گردنم فکنده است گیسوی او کمندی	بر کشتنم کشیده است ابروی او کمانی

۲۸- در کدام گزینه، دو نوع مختلف استعاره وجود دارد؟

- ۱) باغ مرا چه حاجت سرو و صنوبر است؟
- ۲) ای عقل نگفتم که تو در عشق نگنجی
- ۳) چون آهو از آن شیر رمیدم به بیابان
- ۴) گلا و تازه بهارا! تویی که عارض تو
- شمشاد خانه‌پرور من از که کم‌تر است؟
- در دولت خاقان نتوان کرد خلافت
- آن شیر، گه صید به کهسار مرا یافت
- طراوت گل و بوی بهار من دارد

۲۹- در کدام بیت آرایه‌های «تشخیص» و «کنایه» دیده می‌شود؟

- ۱) یوسف به بندگیت کمر بسته بر میان
- ۲) پای ما لنگ است و منزل بس دراز
- ۳) نرگس تو به غمزه گفت: کان توام، تو صبر کن
- ۴) تا به گریبان نرسد دست مرگ
- بودش یقین که ملک ملاحی از آن توست
- دست ما کوتاه و خرما بر نخیل
- من به خدا که صابرم، عشق شتاب می کند
- دست ز دامن نکنیمت رها

۳۰- در کدام گزینه هر دو نوع تشبیه فشرده و تشبیه گسترده با هم به کار رفته است؟

- ۱) لب دانه که یاقوت است و تن سیم
- ۲) چو در میدان عشق افتادی ای دل
- ۳) گل است آن یا سمن یا ماه یا روی
- ۴) الا ای ترک آتش‌روی ساقی
- نمی‌دانم دلت سنگ است یا روی
- بباید بودندت سرگشته چون گوی
- شب است آن یا شبه یا مشک یا موی
- به آب باده عقل از من فرو شوی

۳۱- در کدام گزینه آرایه «مجاز» به کار نرفته است؟

- ۱) چنین گفت بانوی شیرین‌زبان
- ۲) بی من چو شراب ناب گیری در دست
- ۳) تو گواه باش خواجه که ز توبه، توبه کردم
- ۴) دل کز طواف کعبه کویت وقوف یافت
- که ای جمله با من چو جان مهربان
- شرمت بادا ولیک نوشتت بادا
- بشکست جام توبه چو شراب عشق خوردم
- از شوق آن حریم ندارد سر حجاز

۳۲- کدام مصراع‌ها پایه‌های آوایی و وزن یکسان دارند؟

- الف) ز هر خرمنی خوشه‌ای یافتم
 ج) سرشک روان بر رخ زرد من
 ب) مگر شمعی به دست ساروان است
 د) وفا را به عهد تو دشمن گرفتم
 ۱) الف و ج
 ۲) الف و د
 ۳) ج و د
 ۴) ب و د

۳۳- وزن همهٔ بیت‌ها «همسان» است؛ به‌جز.....

- ۱) لطف الهی بکنندکار خویش
- ۲) دل و دینم شد و دلبر به ملامت برخاست
- ۳) بشنو از نی چون حکایت می‌کند
- ۴) آن کس که به دست جام دارد
- مژدهٔ رحمت برساند سـروش
- گفت با ما منشین کز تو سلامت برخاست
- از جدایی‌ها شکایت می‌کند
- سلطانی جـم مدام دارد

۳۴- وزن همهٔ ابیات به‌جز بیت گزینهٔ ..... دولختی است.

- ۱) آینه‌ای طلب کن تا روی خود ببینی
- ۲) چوک ز شاخ درخت خویشتن آویخته
- ۳) گرچه در این شور و شرم غرقهٔ بحر شکر
- ۴) آتش رخسار گل خرمن بلبل بسوخت
- وز حسن خود بماند انگشت در دهانت
- زاغ سیه بر دو بال غالیه آمیخته
- گرچه اسیر سفرم تازه به بوی وطنم
- چهرهٔ خندان شمع آفت پروانه شد

۳۵- کدام دو بیت را می‌توان به دو صورت دسته‌بندی هجایی کرد؟

- الف) در طلعت تو پیدا انوار پادشاهی
 ب) نگارا! با هواداران ز بیزاری چه می‌گویی
 ج) ریزم ز مژه کوکب بی ماه رخت شب‌ها
 د) گوهر نایابی و من بهر تو جان می‌کنم
- ۱) الف، ب   ۲) الف، ج   ۳) ج، ب   ۴) د، ج

۳۶- مفهوم کلی کدام بیت، با بیت زیر تناسب معنایی ندارد؟

- «دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند
 ۱) چو ابرویت نجمیدی به کام گوشه‌نشینی
 ۲) زین در برود گر غرضت رفتن وحشی است
 ۳) ای بی‌وفا برو که بر این عهدهای سست
 ۴) شب‌ها ز غمت راست کبوتر دل سلمان
- از گوشه بامی که پریدیم، پریدیم»
 برو که چون من و چشمت به گوشه‌ها بنشینی
 حاجت به تغافل زدن و تندی خو نیست
 نی اندک اعتماد، که هیچ اعتماد نیست
 دریاب که بر صید کبوتر زده‌ای باز

۳۷- کدام یک از ابیات زیر مفهومی متفاوت دارد؟

- ۱) به هواداری او درّه‌صفت رقص‌کنان
 ۲) بی‌دلان را چاره از روی دلارامی نباشد
 ۳) کم‌تر از درّه نه‌ای پست مشو مهر بورز
 ۴) در این چّهی تو چو یوسف، خیال دوست رسن
- تالب چشمه خورشید درخشان بروم
 هر که عاشق گردد او را در دل آرامی نباشد
 تا به خلوت‌گه خورشید رسی چرخ‌زنان
 رسن تو را به فلک‌های برترین کشدا

۳۸- کدام گزینه با مصراع «با پختگان گو این سخن سوزش نباشد خام را» قرابت مفهومی دارد؟

- ۱) ساقیا من پخته‌ام بویی تمام است از می‌ام
 ۲) تن که از خنجر او کشته نشد، مردار است
 ۳) هوای دوست ز سر کی برون کند عاشق
 ۴) نیست جاننش محرم اسرار عشق
- خام را ده جام و کار ناتمامان کن تمام
 دل که بر آتش او پخته نشد، خام برفت
 هزار سال اگر زیر خشت و گل باشد
 هر که را در جان غم جانانه نیست

۳۹- مفهوم کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) دامن‌کشان که می‌روی امروز بر زمین
 ۲) هر سبزه که بر کنار جویی رسته است
 ۳) سهل است اگر به باد رود نقد جان ما
 ۴) سر البارسلان دیدی ز رفعت رفته بر گردون
- فردا غبار کالبدت بر هوا رود
 گویی ز لب فرشته‌خویی رسته است
 قارون ز کوی عشق گدا می‌رود برون
 به مرو آ تا کنون در گل تن البارسلان بینی

۴۰- مفهوم بیت «سعادت به بخشایش داور است/ نه در چنگ و بازوی زورآور است» با کدام گزینه قرابت ندارد؟

- ۱) بَرَد کشتی آنجا که خواهد خدا
 ۲) گر از حق نه توفیق خیری رسد
 ۳) سعادت به پرواز بسته است صائب
 ۴) تو را گر تلخ و گر شیرین شود کام
- اگر جامه بر تن درد ناخدا
 کی از بنده چیزی به غیر رسد؟
 هما کم ز جغد است در آشیانه
 هم از ساقی شناس او را نه از جام

۴۱- کدام توضیحات به ترتیب درباره «سامانیان، غزنویان و سلجوقیان» است؟

الف) رواج دادن رسم‌ها و سنت‌های فرهنگی کهن ایرانی

ب) دوران پختگی شعر حکمی و اندرزی

پ) ترویج زبان فارسی برای ماندگاری حکومت

۱) پ- الف - ب   ۲) الف - ب - پ   ۳) الف - پ - ب   ۴) پ - ب - الف

۴۲- در تحلیل ابیات زیر، کدام گزینه کاملاً درست است؟

«الا ای همنشین دل که یارانت برفت از یاد مرا روزی مباد آن دم که بی یاد تو بنشینم

جهان فانی و باقی فدای شاهد و ساقی که سلطانی عالم را طفیل عشق می‌بینم»

۱) به‌کارگیری آرایه‌های «واژه‌آرایی» و «واج‌آرایی» / جابه‌جایی صفت و موصوف

۲) استفاده از ردیف فعلی / حذف فعل به قرینه معنایی

۳) بهره‌گیری از آرایه‌های بیانی مانند تشبیه و تشخیص / تأکید بر مفهوم «ارزشمندی عشق»

۴) جابه‌جایی ارکان جمله / استفاده از آرایه‌های تضاد و جناس

۴۳- در کدام گزینه جناس ناهمسان دیده نمی‌شود؟

۱) در میان آب و آتش همچنان سرگرم توست

۲) مست بگذشتی و از حافظت اندیشه نبود

۳) بیا که قصر امل سخت سست بنیاد است

۴) دیدن روی تو را دیده جان بین باید

این دل زار نزار اشکبارانم چو شمع

آه اگر دامن حسن تو بگیرد آهم

بیار باده که بنیاد عمر بر باد است

وین کجا مرتبه چشم جهان‌بین من است

۴۴- کدام یک از ابیات زیر، از نظر قاعده قافیه با بقیه متفاوت است؟

۱) عشق من شد سبب خوبی و رعنائی او

۲) من خود نمی‌روم دگری می‌برد مرا

۳) علی ای همای رحمت تو چه آیتی خدا را

۴) هم‌ره شیطان مشو غافل از او

داد رسوایی من شهرت زیبایی او

نابرده باز سوی تو می‌آورد مرا

که به ماسوی فکندی همه سایه هما را

در زمان می‌سازدت بی‌آبرو

۴۵- نشانه‌های هجایی بیت «ما درس سحر در ره میخانه نهادیم / محصول دعا در ره جانانه نهادیم» با کدام بیت یکسان است؟

۱) زان لقمه که صوفی را در معرفت اندازد

۲) ما کشتی صبر خود در بحر غم افکندیم

۳) در مذهب ما باده حلال است ولیکن

۴) ماهی که قدش به سرو می‌ماند راست

یک ذره و صد مستی یک دانه و صد سیمرغ

تا آخر از این طوفان هر تخته کجا افتد

بی روی تو ای سرو گل‌اندام حرام است

آیین به دست و روی خود می‌آراست

۴۶- در کدام گزینه بلند تلفظ کردن هجای پایانی بیت و حذف همزه وجود دارد؟

۱) به داغ بندگی مردن بر این در

۲) زلف در دست صبا گوش به فرمان رقیب

۳) شعاع جام و قدح نور ماه پوشیده

۴) آشنایان ره عشق در این بحر عمیق

به جان او که از ملک جهان به

این‌چنین با همه درساخته‌ای یعنی چه

عذار مغیج‌گان راه آفتاب زده

غرقه گشتند و نگشتند به آب آلوده

۴۷- در کدام بیت همه آرایه‌های «جناس، تکرار، واج آرای و سجع» دیده می‌شود؟

- (۱) هان ای دل مشکین سخن پایان ندارد این سخن
  - (۲) خورشید از رویش خجل، گردون مشبک همچو دل
  - (۳) ای شاه جسم و جان ما خندان کن دندان ما
  - (۴) گه جانب خوابش کشی گه سوی اسبابش کشی
- با کس نیارم گفت من آن‌ها که می‌گویی مرا
از تابش او آب و گل افزون ز آتش در ضیا
سرمه کش چشمان ما ای چشم جان را توتیا
گه جانب شهر بقا گه جانب دشت فنا

۴۸- نوع سجع به کار رفته در مقابل کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) محبت را غایت نیست؛ از بهر آن که محبوب را نهایت نیست. (سجع مطرف)
- (۲) ظالمی را حکایت کنند که هیزم درویشان خریدی به حیف و توانگران را دادی به طرح. (سجع متوازن)
- (۳) فلان را کرم بی‌شمار است و هنر بی‌حساب، دارای عزمی است متین و طبعی کریم. (سجع متوازی)
- (۴) مال از بهر آسایش عمر است، نه عمر از بهر گرد کردن مال. (سجع متوازن)

۴۹- قافیه به کار رفته در کدام بیت طبق قواعد قافیه کاملاً درست است؟

- (۱) همچو طوبی است تازه و خوش و نو
  - (۲) لعل او در ز حقه داد به سنگ
  - (۳) باد تا روز محشر اقبالش
  - (۴) نظر تا کنی عرض نقل است و می
- به همه جایگه رسیده چون او
که دگر جا نداشت حقه سنگ
که مهتاست قدر و اقبالش
نفس تا کشی حرف چنگ است و نی

۵۰- نشانه‌های هجایی کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) چه ملامت بود آن را که چنین باده خورد
  - (۲) که شنیدی که در این بزم دمی خوش بنشست
  - (۳) چنین که صومعه آلوده شد ز خون دلم
  - (۴) مَطْلَب طاعت و پیمان و صلاح از من مست
- این چه عیب است بدین بی‌خردی وین چه خطاست
که نه در آخر صحبت به ندامت برخاست
گرم به باده بشوید حق به دست شماست
که به پیمانه کشی شهره شدم روز الست

- ۵۱- در صورت وجود کدام ویژگی‌ها، کنش انسانی «معنادار» است؟
 (۱) هر سه ویژگی آگاهانه، ارادی و هدفدار بودن
 (۲) دو ویژگی ارادی و آگاهانه بودن
 (۳) دو ویژگی هدفدار و ارادی بودن
 (۴) هر سه ویژگی ارادی، هدفدار و متناسب بودن با موقعیت
- ۵۲- «جهان اجتماعی»، «نحوه عضویت اعضا در جهان اجتماعی»، «افتتاح حساب بانکی و امکان انتقال پول» و «ذخایر آب زیرزمینی»، به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟
 (۱) مجموعه پدیده‌های اجتماعی- تکوینی و قراردادی- پدیده تکوینی- پدیده تکوینی
 (۲) مجموعه پدیده‌های فردی و اجتماعی- تکوینی و قراردادی- پدیده تکوینی- پدیده طبیعی
 (۳) مجموعه پدیده‌های فردی و اجتماعی- با اراده و آگاهی و قراردادی- پدیده‌ای قراردادی- پدیده تکوینی
 (۴) مجموعه پدیده‌های اجتماعی- با اراده و آگاهی و قراردادی- پدیده‌ای قراردادی- پدیده تکوینی
- ۵۳- تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی باشد، از نوع تفاوت‌هایی است که ..... اما تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی باشد، از نوع تفاوت‌هایی است که .....
 (۱) میان جهان‌های اجتماعی مختلف نیست- درون یک جهان اجتماعی پذیرفته می‌شود.
 (۲) میان جهان‌های اجتماعی مختلف است- یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌کند.
 (۳) درون یک جهان اجتماعی واحد رخ می‌دهد- میان جهان‌های اجتماعی مختلف نیست.
 (۴) درون یک جهان اجتماعی واحد رخ می‌دهد- یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌کند.
- ۵۴- بخشی از فرهنگ ..... به این دلیل وارد فرهنگ ..... نمی‌شود که مردم به آن عمل نمی‌کنند.
 (۱) آرمانی- حق (۲) حق- آرمانی (۳) آرمانی- واقعی (۴) واقعی- آرمانی
- ۵۵- «فرهنگ اساطیری»، «فرهنگ‌های غرب‌زده» و «فرهنگ‌های سکولار»، به ترتیب، گرفتار کدام یک از انواع از خودبیگانگی فرهنگی می‌شوند؟
 (۱) تاریخی و فطری- تاریخی- فطری
 (۲) فطری- تاریخی- فطری
 (۳) تاریخی و فطری- تاریخی و فطری
 (۴) تاریخی- فطری- تاریخی- فطری
- ۵۶- در تقسیم‌بندی ارسطو، نظام‌های سیاسی «دموکراسی» و «آریستوکراسی» به ترتیب، چه نوع حکومت‌هایی هستند؟
 (۱) حاکمیت اکثریت مردم براساس خواست و میل آن‌ها- حاکمیت اقلیت مردم براساس خواست و میل آن‌ها
 (۲) حاکمیت اقلیت مردم براساس فضیلت- حاکمیت اکثریت مردم براساس میل و خواست آن‌ها
 (۳) حاکمیت اکثریت مردم براساس خواست و میل آن‌ها- حاکمیت اقلیت مردم براساس فضیلت
 (۴) حاکمیت اکثریت مردم براساس فضیلت- حاکمیت اقلیت مردم براساس خواست و میل آن‌ها
- ۵۷- هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، چگونه هویتی بوده است؟
 (۱) اساطیری، غیرتوحیدی
 (۲) غیراساطیری، دینی
 (۳) توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر
 (۴) توحیدی، دینی و همراه با عقاید دوگانه‌پرستی
- ۵۸- به ترتیب، هر یک از پرسش‌های زیر، ناظر به کدام دسته از پرسش‌های بنیادی بشر است؟
 «آیا جهان خلقت به همین جهان مادی محدود می‌شود؟ - آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟ - آیا آدمی موجودی فعال است یا منفعل؟»
 (۱) هستی‌شناسانه- معرفت‌شناسانه- انسان‌شناسانه
 (۲) معرفت‌شناسانه- واقعیت‌شناسانه- انسان‌شناسانه
 (۳) معرفت‌شناسانه- هستی‌شناسانه- انسان‌شناسانه
 (۴) هستی‌شناسانه- واقعیت‌شناسانه- معرفت‌شناسانه
- ۵۹- به ترتیب، ویژگی «امپریالیسم فرهنگی» و «استعمار نو» کدام است؟
 (۱) هنگامی رخ می‌دهد که مقاومت فرهنگی منطقه‌ای که تحت تصرف اقتصادی یا نظامی جامعه‌ای دیگر قرار گرفته است، از بین می‌رود- برای حفظ سلطه جهان غرب از ابزارهای فرهنگی و علمی بهره می‌برد.
 (۲) زمانی رخ می‌دهد که قدرت اقتصادی یک کشور، بازارها و مواد خام کشور دیگر را تصرف می‌کند- از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی بهره می‌برد.
 (۳) با استفاده از ظرفیت‌های ایجاد شده در دوره استعمار نظامی و سیاسی محقق می‌شود- با اتکا به قدرت اقتصادی و فرهنگی خود، سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.
 (۴) از شرایط تحقق آن، برتری فرهنگی جامعه مسلط است- از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.

۶۰-

کدام گزینه در رابطه با «روشنگری به معنای خاص» درست است؟

- (۱) روشنگری در معنای خاص، ناظر به مبنای معرفت شناسی پذیرفته شده در فرهنگ غرب است. وجه اشتراک همه صورت‌های روشنگری، کنار گذاشتن وحی و شهود در شناخت حقیقت است.
- (۲) به مهم‌ترین ویژگی معرفت شناختی فرهنگ مدرن غرب، روشنگری گفته می‌شود. روشنگری از معرفت و شناخت است که با پروتستانتیسم و اومانیسم همراه شده است.
- (۳) روشنگری در دو سده نوزدهم و بیستم، بیش‌تر رویکردی عقل‌گرایانه داشت. روشنگری با رویکرد دنیوی، هنگامی که با شناخت عقلی همراه باشد، به دلیل این‌که وحی را نمی‌پذیرد، به دئیسم ختم می‌شود.
- (۴) روشنگری در سده‌های هفدهم و هجدهم، بیش‌تر صورتی حس‌گرایانه پیدا کرد. وقتی روشنگری به شناخت حسی و تجربی محدود می‌شود، نوعی علم سکولار پدید می‌آورد.

۶۱-

وابستگی کشورهای استعمارزده مسئله‌ای است که امکان عبور ..... به ..... را برای کشورهای استعمارگر پدید آورد و علت این امر ..... بود.

- (۱) استعمار نو- استعمار فرانسه- به رسمیت شناختن استقلال سیاسی و اقتصادی استعمارزدگان از سمت استعمارگران
- (۲) استعمار- استعمار نو- مواجه شدن کشورهای غربی با مقاومت سیاسی و نهضت‌های آزادی‌بخش در کشورهای استعمارزده
- (۳) استعمار- استعمار نو- قرار گرفتن دولت‌های مستقل و کشورهای استعمارزده در چرخه متعادل توزیع ثروت
- (۴) استعمار نو- استعمار فرانسه- انتقال صنایع وابسته از کشورهای غربی به غیرغربی

۶۲-

«آسیب‌های مربوط به فقر و غنا»، «آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی»، «نتیجه عدم کنترل بحران اقتصادی» به ترتیب مربوط به کدام موضوع می‌باشد؟

- (۱) بحران اقتصادی- جهانی و فرامنطقه‌ای- چالش فقر و غنا
- (۲) متوجه قشر ضعیف و فقیر- تمامی جامعه- فروپاشی حکومت‌ها
- (۳) چالش فقر و غنا- نابودکننده نظم اجتماعی- انتقال فشار به قشر ضعیف
- (۴) چالش مرکز و پیرامون- چالش استعمارگر و استعمارزده- بحران‌های اقتصادی

۶۳-

کدام گزینه در ارتباط با پیامدهای اجتماعی گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی، نادرست است؟

- (۱) رونق گرفتن بازار معنویت‌های کاذب و دروغین
- (۲) فراخواندن مهاجران ساکن کشورهای غربی مرعوب شده در فرهنگ مدرن به سوی هویت دینی خود
- (۳) از رونق انداختن خرافه‌پرستی، شیطان‌پرستی و عرفان‌های شرقی و سرخ‌پوستی
- (۴) واداشتن برخی از نخبگان جهان غرب به جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی

۶۴-

کدام یک از موارد زیر در رابطه با فعالیت نخستین بیدارگران به ترتیب در «ایران» و «جهان اسلام» درست است؟

- (۱) تدوین رساله‌های جهادیه- حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو
- (۲) حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو- حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیه تزاری
- (۳) حرکت اصلاحی امیرکبیر- حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیه تزاری
- (۴) حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیه تزاری- اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردانش

۶۵-

وقوع انقلاب اسلامی ایران، در نخستین گام چه تأثیری بر روی جهان اسلام داشت؟

- (۱) اسرائیل به عنوان مسئله جهان اسلام مطرح شد و افق جدیدی بر روی جهان اسلام گشوده شد.
- (۲) موجب بازگشت کشورهای اسلامی به مسیر اسلام و سازمان‌یابی آن‌ها بر مدار فقاقت و عدالت شد.
- (۳) از طریق شکل‌گیری بیداری اسلامی، الگوی جدیدی در برابر امت اسلامی قرار داده شد.
- (۴) موجب شکل‌گیری قیام‌ها و انقلاب‌های گسترده در کشورهای عربی شد.

۶۶- کدام گزینه به ترتیب، سلسله مراتب گزاره‌های علمی را به درستی بیان می‌کند؟

- (۱) نظریه ⇨ مسئله ⇨ فرضیه ⇨ اصول یا قوانین
- (۲) طرح پرسش ⇨ بیان مسئله ⇨ فرضیه ⇨ نظریه
- (۳) طرح مسئله ⇨ بیان فرضیه ⇨ اصول یا قوانین ⇨ نظریه
- (۴) طرح مسئله ⇨ بیان فرضیه ⇨ اهداف پژوهش ⇨ نظریه

۶۷- در این عبارت که «برخورد عاطفی معلمان موجب پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود»، .....

- (۱) چستی پدیده موردنظر بیان شده است.
- (۲) پدیده موردنظر کنترل شده است.
- (۳) پدیده موردنظر به طور دقیق بیان شده است.
- (۴) چرایی پدیده موردنظر بیان شده است.

۶۸- علم روان‌شناسی تغییرات رشد انسان را در چه مقطعی از زندگی مورد بررسی قرار می‌دهد؟

- (۱) از زمان تولد تا هنگام مرگ
- (۲) از زمان تشکیل نطفه تا پایان دوره نوجوانی
- (۳) از زمان تشکیل نطفه تا هنگام مرگ
- (۴) از زمان تولد تا دوره سالمندی

۶۹- به ترتیب هریک از عبارت‌های «سحر در تفسیر و معنابخشی محرک‌های جدید دچار اشکال است»، «محسن از کارهای بد

خود، احساس پشیمانی نمی‌کند»، «مرتضی نمی‌تواند با همسالان خود به تفریح بپردازد.» و «سارا ارزش‌های دینی دوستش را

ناجوانمردانه قضاوت می‌کند.» نشان‌دهنده مشکل در کدام حوزه‌های رشدی است؟

- (۱) هیجانی - اخلاقی - اجتماعی - اخلاقی
- (۲) شناختی - هیجانی - اجتماعی - شناختی
- (۳) هیجانی - هیجانی - اخلاقی - اخلاقی
- (۴) شناختی - اخلاقی - اخلاقی - شناختی

۷۰- کدام مورد براساس اصول روان‌شناسی گشتالت، درست است؟

- (۱) اشیای کامل به صورت ناقص ادراک می‌شوند.
- (۲) اشیای مشابه در یک طبقه ادراک می‌شوند.
- (۳) اشکال به صورت گسسته و منقطع ادراک می‌شوند.
- (۴) اجزای یک گروه به صورت جداگانه ادراک می‌شوند.

۷۱- تصور کنید در حال گوش دادن به رادیو هستید و در این هنگام صدایی از خیابان توجه شما را جلب کرده و حواس شما را

پرت می‌کند. در این صورت کدام عامل باعث ایجاد این حواس‌پرتی شده است؟

- (۱) هشدار کاذب
- (۲) ازدست دادن محرک
- (۳) علائم انحرافی
- (۴) کم‌رنگ بودن محرک هدف

۷۲- نوع رمزگردانی در حافظه بلندمدت عمدتاً از چه نوعی می‌باشد؟

- (۱) همراه با توجه
- (۲) حسی
- (۳) معنایی
- (۴) رویدادی

۷۳- علی هر روز مقدار زمان مشخصی را به درس‌های عمومی تخصیص می‌دهد و فردای آن روز قبل از مطالعه مبحث جدید،

صفحات قبل را مرور کوتاهی می‌کند. علی با این تکنیک به مقابله با کدام عامل فراموشی پرداخته است؟

- (۱) عدم تداخل اطلاعات
- (۲) رفع مشکلات مربوط به بازیابی و رمزگردانی نادرست
- (۳) فن اول روش پس خبا
- (۴) گذشت زمان

۷۴- کدام یک از ویژگی‌های مسئله کمک می‌کند تا موانع احتمالی را شناسایی کنیم؟

- (۱) هدفمند بودن
- (۲) درنظر گرفتن مسئله به‌عنوان یک فرایند و جریان تحت کنترل
- (۳) شناسایی موقعیت فعلی در جریان حل مسئله
- (۴) پذیرفتن این که توانمندی محدودی داریم.

۷۵- کدام روش مسئله در پاسخگویی به مسائل زیر کاربرد بیشتری دارد؟

الف) مسئلهٔ برج هانوی

(ب) اثبات مساوی بودن اضلاع و زاویه بین آنها در یک شکل

(پ) شیر یا خط کردن برای انجام کاری

(۱) بارش مغزی- خرد کردن مسئله- اکتشافی

۲) کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب - بارش مغزی - تحلیلی

(۳) بارش مغزی - مهندسی معکوس - اکتشافی

۴) کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب - شروع از آخر - اکتشافی

۷۶- کدام گزینه صحیح و غلط بودن عبارت‌های زیر را به ترتیب مشخص می‌کند؟

الف) تعارض، محصول ناتوانی در تصمیم‌گیری است.

(ب) در روش اعتماد افراطی، فرد از اطلاعاتی که دیدگاهش را تأیید کند، استفاده می‌نماید.

پ) از آنجا که تصمیم‌گیری یک امر فردی است، تصمیم‌گیری‌های شتاب‌زده و بدون تفکر، آسیب‌های فردی ایجاد می‌کند نه روانی- اجتماعی.

(ت) موفقیت یک انسان به چگونگی تصمیم‌گیری وی بستگی دارد.

(ث) افرادی که به واکنش‌های عاطفی دیگران احترام نگذارند، به‌طور مداوم با شکست در تصمیم‌گیری مواجه می‌شوند.

ج) اگر فردی به‌طور مداوم، تعارض اجتناب-اجتناب را تجربه کند، دچار آسیب‌های روانی و جسمانی می‌شود.

(۲) ص - غ - ص - ص - غ - غ

(۱) غ-ص-ص-ص-غ-ص-غ

(۴) ص - غ - غ - ص - غ - ص

(۳) ص - غ - غ - ص - ص - ص

۷۷- دانش‌آموزی که همیشه شکست خود را به دشواری تکلیف نسبت می‌دهد، به کدام یک از عوامل زیر اسناد می‌کند؟

(۲) نایایدار درونی

(۱) یایدار بیرونی

(۴) نایایدار بیرونی

(۳) یایدار درونی

۷۸- دانش‌آموزی که به‌طور مکرر با شکست در تحصیل مواجه می‌شود، در قابلیت‌های یادگیری خود تردید می‌کند و فوراً تسلیم

می‌شود. این دانش‌آموز با تأثیر کدام عامل بر رفتار خود مواجه است؟

(۲) ناهماهنگی شناختی

(۱) هدفمندی

(۴) درماندگی آموخته شده

(۳) نظام باورها و ارزش‌ها

۷۹- سبک شمردن منبع فشار روانی، به منظور سبیری کردن اوقات سختی که امکان برطرف کردن فوری آن وجود ندارد، ویژگی

کدام روش مقابله با فشار روانی است؟

(۲) به کارگیری مهارت حل مسئله

۱) استفاده از حس شوخ طبعی

(۴) مشورت و راهنمایی گرفتن

(۳) در انتظار معجزه بودن

۸۰- کدام یک از گزینه‌های زیر از جمله عوامل روانی ایجاد بیماری‌های گوارشی می‌باشد؟

(۲) بیماری ام اس

(۱) ناکامی‌های مکرر

(۴) ضعف شنوایی

(۳) قطع عضو

دوازدهم علوم انسانی

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

دفترچه شماره ۲

ردیف	مواد آزمون	تعداد سؤال	محتوای آزمون	زمان پیشنهادی
۱	عربی	۲۰	دروس پایه کنکور (عربی ۱ و عربی ۲)	۲۰ دقیقه
۲	تاریخ	۱۳	دروس پایه کنکور (تاریخ ۱ و تاریخ ۲)	۱۰ دقیقه
۳	جغرافیا	۱۲	دروس پایه کنکور (جغرافیا ۱ و جغرافیا ۲)	۱۰ دقیقه
۴	فلسفه و منطق	۲۰	دروس پایه کنکور (منطق و فلسفه)	۲۰ دقیقه
۵	اقتصاد	۱۵	کل کتاب	۱۵ دقیقه
تعداد کل سؤالها		۸۰	مدت زمان پاسخ گویی	۷۵ دقیقه

به ازای هر سه پاسخ غلط، نمره‌ی یک پاسخ درست کسر می‌گردد.

آزمون
نمره منفی
دارد

پاسخ‌نمای تشریحی
و سایر امکانات
فعال سازی پاسخ‌نما ساعت ۱۷

عَيْنِ الْأَصْحَحِّ وَالْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجَمَةِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ أَوْ الْمَفْهُومِ : (۸۱-۸۹)

۸۱-

«لِيَتَعَاشَرَ النَّاسُ مَعَ بَعْضِهِمْ تَعَايُشًا سَلَامِيًّا وَ يَعْلَمُوا أَنَّ الْإِصْرَارَ عَلَى الْخِلَافِ وَالْعُدْوَانَ لَا يَجُوزُ لِأَنَّهُ لَا يَنْتَفِعُ بِهِ أَحَدٌ»:

- (۱) باید مردم با دیگران به شکل مسالمت‌آمیز همزیستی داشته باشند و بدانند که اصرار بر اختلافات و دشمنی‌ها جایز نیست؛ زیرا کسی از آن‌ها سود نمی‌برد!
- (۲) مردم باید با یکدیگر به صورت مسالمت‌آمیز زندگی کنند و بدانند که اصرار بر اختلاف و دشمنی جایز نیست؛ چرا که از آن بهره نمی‌برند!
- (۳) مردم باید با یکدیگر به صورت مسالمت‌آمیز همزیستی داشته باشند و بدانند که اصرار بر اختلاف و دشمنی جایز نمی‌باشد؛ زیرا کسی از آن بهره نمی‌برد!
- (۴) باید مردم با یکدیگر به شکل مسالمت‌آمیز همزیستی کنند و بدانند که اصرار بر اختلاف و دشمنی اصلاً جایز نمی‌باشد؛ زیرا آن به کسی سود نمی‌رساند!

۸۲-

«كَانَتْ مُدْرَسَتُنَا تَنْصَحُ مَنْ يَرْمِي التُّفَايَاتِ فِي غَيْرِ مَكَانِهَا بِكَلَامٍ طَيِّبٍ»:

- (۱) معلم ما با کلام خوبی نصیحت می‌کند، کسی را که زباله‌ها را در غیر جای خود می‌ریزد!
- (۲) دبیر ما نصیحت می‌کرد، کسی را که زباله را در غیرجایش پرت می‌کرد، با سخنی زیبا!
- (۳) دبیر ما با سخن خوبی پند می‌داد، کسی را که زباله‌ها را در غیرجای خود پرت می‌کرد!
- (۴) معلم ما با سخن خوبی پند می‌داد، کسی را که زباله‌ها را در جای مناسب نمی‌انداخت!

۸۳-

«إِيران من أكبر الدُّوَلِ الْمُصَدِّرَةِ لِلنَّفْطِ وَ أَنْجَحَهَا فِي مَدِّ خُطُوطِ الْأَثَابِيْبِ وَ صِيَانَتِهَا مِنْ أَمَاكِنِ الْإِتْنَاكِ إِلَى أَمَاكِنِ الْاسْتِهْلَاكِ»:

- (۱) ایران از بزرگ‌ترین دولت‌های صادرکننده نفت و موفق‌ترین آنها در کشیدن خطوط لوله‌ها و نگهداری آنها از مکان‌های تولید تا مکان‌های مصرف است!
- (۲) ایران بزرگ‌ترین دولت صادرکننده نفت است و موفق‌ترین دولت‌ها در کشیدن خطوط لوله‌ها و نگهداری آنها از جایگاه تولید تا مصرف است!
- (۳) ایران یکی از بزرگ‌ترین دولت‌های صادرکننده نفت است و یکی از موفق‌ترین آنها در کشیدن لوله‌های نفت و نگهداری آنها از جایگاه‌های تولید تا جایگاه‌های مصرف است!
- (۴) ایران از بزرگ‌ترین دولت‌های صادرکننده نفت است و از موفق‌ترین آن‌ها در کشیدن خطوط لوله‌های نفت و نگهداری آن‌ها از مکان تولید تا مکان‌های بندرگاه‌ها است!

۸۴-

«لَا تَظْلَمْ كَمَا لَا تُحِبُّ أَنْ تُظْلَمَ وَ أَحْسِنْ كَمَا تُحِبُّ أَنْ يُحْسَنَ إِلَيْكَ»:

- (۱) ظلم نکن همان‌طور که دوست نداری که به تو ظلم شود و نیکی کن همان‌طور که دوست داری به تو نیکی شود!
- (۲) همان‌طور که دوست داری به تو ظلم نشود، ظلم نکن، و نیکی کن آن‌طور که دوست داری دیگران به تو نیکی کنند!
- (۳) ظلم نمی‌کنی همان‌طور که دوست نداری به تو ظلم شود و نیکی می‌کنی همان‌طور که دوست داری به تو نیکی شود!
- (۴) ظلم نکن آن‌طور که دوست داری به تو ظلم نکنند و نیکی کن آن‌گونه که دوست داری به تو نیکی کنند!

۸۵-

«إِرْحَمُوا عَزِيزًا ذَلَّ وَ غَنِيًّا افْتَقَرَ وَ عَالِمًا ضَاعَ بَيْنَ جُفَاهِلٍ»:

- (۱) دلسوزی کنید بر ارجمندی که خوار شده و دارایی که ندار شده و دانایی که میان نادان‌ها تباه شده است!
- (۲) دلسوزی کردند بر عزیزی که خوار شده و دارایی که ندار شده و عالمی که میان جاهلان تباه شد!
- (۳) دلسوزی کنید بر عزیزانی که خوار شدند، بی‌نیازانی که ندار شدند و دانایانی که میان نادان‌ها تباه شده‌اند!
- (۴) دلسوزی کنید بر آن عزیزی که خوار می‌شود و دارایی که ندار می‌شود و دانایی که میان ناآگاهان تباه می‌شود!

۸۶- عَيْنُ الْخَطَا فِي التَّرْجَمَةِ:

- (۱) مِنْ أَحَبِّ أَعْمَالِنَا إِلَى اللَّهِ إِدْخَالُ السَّرُورِ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ: از محبوب‌ترین کارهایمان نزد الله، وارد شدن شادی در دل مؤمنان است!
- (۲) لَا تَعْتَمِدُوا عَلَى صِدَاقَةِ الْجَاهِلِ لِأَنَّهُ يَضُرُّكُمْ بِصِدَاقَتِهِ: به دوستی نادان اعتماد نکنید؛ زیرا او با دوستی خودش به شما آسیب می‌زند!
- (۳) مَنْ التَزَمَ الصَّدَقَ تَخَلَّصَ بِمُرُورِ الْإِيَّامِ مِنْ شَرِّ الذَّنُوبِ: هر کس به راست گفتن پایبند باشد با گذشت روزها از شرّ گناهان خلاص می‌شود!
- (۴) تَصْغِيرُ الْخَدِّ لِلْأَصْدِقَاءِ عِلَامَةُ الْإِعْجَابِ بِالنَّفْسِ وَاللَّهُ لَا يَحِبُّهُ: روی برگرداندن از دوستان نشانه خودپسندی است و خدا آن را دوست ندارد!

۸۷- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجَمَةِ:

- (۱) ﴿وَأَجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدِّقٍ فِي الْآخِرِينَ﴾: و برای من یادی نیکو در آیندگان قرار ده!
- (۲) ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾: ای کسانی که ایمان آوردید چرا نگفتید آنچه را که انجام نمی‌دهید!
- (۳) ﴿وَأَعْمَلُوا صَالِحاً إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾: و کار نیکو انجام دادید که من به آنچه انجام می‌دهید، آگاهم!
- (۴) رَبُّنَا لَا يَجْعَلُنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ: پروردگارا، ما را همراه قوم ستمگر قرار مده!

۸۸- عَيْنُ الصَّحِيحِ فِي التَّعْرِيبِ:

«یازده بازیکن در تیم فوتبال بازی می‌کنند!»

- (۱) يَلْعَبُ أَحَدَ عَشَرَ لَاعِباً فِي فَرِيقِ كُرَةِ الْقَدَمِ!
- (۲) فِي فَرِيقِ كُرَةِ الْقَدَمِ يَلْعَبُ أَحَدَ عَشَرَ لَاعِبَاتٍ!
- (۳) أَحَدَ عَشَرَ لَاعِبِينَ يَلْعَبُونَ فِي فَرِيقِ كُرَةِ الْقَدَمِ!
- (۴) يَلْعَبُونَ أَحَدَ عَشَرَ لَاعِبِينَ فِي فَرِيقِ كُرَةِ الْقَدَمِ!

۸۹- عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِمَفْهُومِ «أَكَلْتُمُ تَمْرِي وَعَصَيْتُمُ أَمْرِي»:

- (۱) خَرَمَایِ مَرَا خُورِدِید و فرمان مرا بردید!
- (۲) هَمِ خُدا رَا مِی‌خُواهد هَمِ خَرَمَا رَا!
- (۳) رَطَب‌خورده منع رطب چون کند؟
- (۴) نَمَکِ خُورَد و نَمَکَدان شَکسَت!

■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۹۰-۹۲) بِمَا يَنْسَبُ النَّصَّ:

من عاش في الدنيا فلا بد أن يرى من العيش ما يصفو و ما يتكدّر! كلّ شديدة نزلت بقوم لها من بعد شدّتها رَخاءٌ. الإنسان العاقل هو الَّذِي يُعَوِّدُ نَفْسَهُ عَلَى لِقَاءِ الشَّدَائِدِ. يجب أن نُؤْمِنَ أَنَّ الْإِنْسَانَ لَا يَمْلِكُ لِنَفْسِهِ ضَرًّا وَ لَا نَفْعًا وَ إِن يُحَاوِلُ أَنْ تَكُونَ عَاقِبَتُهُ فِي مُنْتَهَى الْحِكْمَةِ. نعم! هناك كثير من الناس يُحَاوِلُونَ أَنْ يَجْعَلُوا حَيَاتِهِمْ كُلَّهَا سُرُورًا وَ بِهِجَةً مُسْتَمِرَّةً فِيهَا نَعِيمٌ لَا تُكْذِرُهُ الْإِيَّامُ! ولكن لا نعرف في مَنْ سَبَقَ مَنْنَا مَنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يُحَقِّقَ هَذَا الْأَمْلَ! الْإِنْسَانُ فِي غَالِبِ الْأَحْيَانِ وَرَقَةٌ فِي هَجُومِ الرِّيَّاحِ. حين آمن المرء بكلّ هذا لا ييأس في الشدّة و لا يُصابُ بالغرور في الرّخاء. سفينة الحياة تعلو في زَمَنٍ و تهبط في زَمَنٍ آخَرٍ و العاقل هو الَّذِي لَا يَرْتَعِشُ بِهَذِهِ الصَّعُودَاتِ وَ النَّزُولَاتِ!

۹۰- عَيْنُ الْأَصَحِّ فِي الِاسْتِنْبَاطِ مِنَ الْعِبَارَةِ:

«الإنسان في غالب الأحيان ورقة في هجوم الرياح!»

- (۱) الْإِنْسَانُ يُدَبِّرُ وَ اللَّهُ يُقَدِّرُ!
- (۲) زَمَامِ الْإِنْسَانِ بِيَدِ الْآخِرِينَ؛ فَلَا تَدْبِيرَ لَهُ!
- (۳) تَقَدَّمَ الْإِنْسَانُ وَ تَأَخَّرَ بِيَدِ حَوَادِثِ الدَّهْرِ!
- (۴) لَا تَعْتَمِدُ عَلَى عَقْلِيَّتِكَ! فَالْأُمُورُ دَائِمًا تُجْرِي عَلَى خِلَافِ رَأْيِكَ!

۹۱- عَيْنُ الْخَطَا:

- (۱) كُلَّمَا صَعِبَتِ الشَّدَّةُ يَبْتَعِدُ الْفَرَجُ عَنِ الْإِنْسَانِ!
- (۲) اسْتِمْرَارُ السَّرُورِ لَا يَتَحَقَّقُ لِلْإِنْسَانِ بِشَكْلِ كَامِلٍ!
- (۳) الْوَيْلُ لِمَنْ فِي نَعِيمِهِ لَا يَحَاسِبُ حِسَابًا لَتَبَدُّلِ الْأَحْوَالِ!
- (۴) النَّعِيمُ وَ الْبُؤْسُ يَأْتِيَانِ إِلَيْنَا إِنْتَانِ النَّهَارِ وَ اللَّيْلِ!

۹۲- عَيْنُ الْأَصَحِّ: الْعَاقِلُ هُوَ الَّذِي يُعَوِّدُ نَفْسَهُ عَلَى لِقَاءِ الشَّدَائِدِ. لِمَاذَا؟: «لِأَنَّ.....»

- (۱) لِكُلِّ نَزُولٍ صُعُودًا!
- (۲) مِنْ صَبَرِ ظَفَرٍ!
- (۳) الْفَرَحُ لَا يَدُومُ!
- (۴) الصَّبْرَ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ!

٩٣- عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ:

«لِسَانِ الْقِطِّ مَمْلُوءٌ بِغَدَدٍ تُفَرِّزُ سَائِلًا مُطَهَّرًا!»:

- (١) مملوء: اسم - مفرد مذكّر - مشتق (اسم مفعول من فعل مزید) - نكرة - معرب / خبر و مرفوع
- (٢) غَدَدٌ: اسم - جمع تكسير (مفرد لها: غُدّة) - نكرة - معرب / مجرور بحرف الجرّ و مضاف إلى «تفرّز»
- (٣) تُفَرِّزُ: فعل مضارع - للغائبة - مزید بحرف واحد (من باب «إفعال») - متعدّد - معرب / فعل مع فاعله جملة وصفية
- (٤) مطهّر: اسم - مفرد مذكّر - مشتق (اسم مفعول من فعل له حرف زائد) - نكرة / صفة و منصوب

٩٤- عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ:

﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ﴾:

- (١) اجْعَلْ: فعل أمر - للمخاطب - مزید ثلاثي - متعدّد - معلوم - مبني / فعل و فاعله «أنت»
- (٢) ي: ضمير متّصل - للمتكلّم وحده - مبني / مفعول لـ «اجْعَلْ» و النّون قبله مضاف إليه
- (٣) مُقِيم: اسم - مفرد مذكّر - اسم فاعل (من فعل مزید) - مبني / مفعول و منصوب
- (٤) الصَّلَاةِ: اسم - مفرد مؤنث - معرفة - معرب / مضاف إليه و مجرور

٩٥- عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي ضَبْطِ الْحَرَكَاتِ:

- (١) مَقْبَرُهُ «وادي السّلام» فِي النَّجَفِ الْأَشْرَفِ مِنْ أَكْبَرِ الْمَقَابِرِ فِي الْعَالَمِ.
- (٢) اِشْتَرَكْتُ فِي إِحْتِفَالٍ بِمُنَاسِبَةِ نِجَاحِ بَعْضِ أَصْدِقَائِنَا فِي الْجَامِعَةِ.
- (٣) نَحْنُ نَتَعَلَّمُ مِنَ الْمُعَلِّمِينَ أَشْيَاءَ كَثِيرَةً نَحْتَاجُ إِلَيْهَا فِي حَيَاتِنَا.
- (٤) لِمَاذَا لَا تَجْتَهِدُونَ فِي الْوُصُولِ إِلَى النَّجَاحِ أَيُّهَا الْأَصْدِقَاءُ؟

٩٦- عَيْنِ الْخَطَأِ فِي صِيغَةِ الْفِعْلِ:

- (١) طَلَّبَ الْوَلَدُ مِنَ الْوَالِدِ الْذَّهَبَ لِلصَّيْدِ.
- (٢) الْكَافِرُونَ يَعْمَلُونَ الْبَاطِلَ وَ يَكْتُمُونَ الْحَقَّ.
- (٣) الطَّالِبَاتُ الْمُجْتَهِدَاتُ تَكْتُبْنَ دُرُوسَهُنَّ بِدَقَّةٍ.
- (٤) إِخْوَتِي يَنْصُرُونَ الْفُقَرَاءَ وَ الْمَسَاكِينَ.

٩٧- عَيْنِ عِبَارَةٍ مَا جَاءَ فِيهَا فِعْلٌ لَهُ حَرْفَانِ زَائِدَانِ:

- (١) اِشْتَرَى الْوَالِدُ حَامِدًا حَاسِبًا لَهُ.
- (٢) يَحْتَفِلُ الْإِيرَانِيُّونَ بِالنَّوْرُوزِ.
- (٣) رَأَيْتُ نَجَارًا يَقْطَعُ الْخَشَبَ.
- (٤) النَّاسُ نِيَامٌ فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهُوا.

٩٨- عَيْنِ «مَنْ» يَخْتَلِفُ نَوْعُهُ عَنِ الْبَاقِي:

- (١) يَجِبُ أَنْ نَعْلَمَ مَنْ يُجَالِسُ الْعُقَلَاءَ يُحْسِبَ مِنْهُمْ!
- (٢) هُوَ مَنْ تَعَلَّمْتُ مِنْهُ كَيْفِيَّةَ مُوَاجَهَةِ مَسَائِلِ حَيَاتِي!
- (٣) نَحْنُ نُحِبُّ مَنْ يُسَاعِدُنَا فِي الْأُمُورِ الصَّعْبَةِ فِي الْحَيَاةِ!
- (٤) يَسُرُّنِي مَنْ يُخْبِرُنِي بِنَجَاحِي فِي هَذَا الْامْتِحَانِ!

٩٩- عَيْنِ مَا فِيهِ الْفِعْلُ الْمَضَارِعُ بِمَعْنَى «يَجِبُ»:

- (١) إِنْ الْامْتِحَانَاتُ تُسَاعِدُ الطُّلَّابَ لِتَعْلَمَ دُرُوسَهُمْ فَعَلَيْهِمْ أَنْ لَا يَخَافُوا مِنْهَا!
- (٢) أَصْدِقَائِي لِيَعْلَمُوا كَيْفَ يُمْكِنُ لَهُمْ أَنْ يَنْجَحُوا فِي بَرَامِجِهِمْ!
- (٣) ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾
- (٤) يَبْلُغُ الصَّادِقُونَ بِصَدَقِهِمْ مَا لَا يَبْلُغُهُ الْكَاذِبُونَ بِاحْتِيَالِهِمْ!

١٠٠- عَيْنِ اسْمِ الْمَبَالِغَةِ يَدُلُّ عَلَى الْمِهْنَةِ:

- (١) فَتَّاحَةُ الرَّجَاجَةِ (٢) الْهَاتِفُ الْجَوَّالُ (٣) الطَّيَّارُ الْإِيرَانِيُّ (٤) إِنَّ اللَّهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ

۱۰۱- وجود سنگ‌نوشته‌های باقی‌مانده در کدام دوران نشان از توجه ایرانیان به ثبت و ضبط وقایع تاریخی دارد؟

- (۱) سلوکیان و اشکانیان (۲) هخامنشیان و ساسانیان (۳) هخامنشیان و اشکانیان (۴) سلوکیان و ساسانیان

۱۰۲- کدام گزینه درباره تاریخچه گاه‌شماری در ایران و جهان درست است؟

- (۱) درگاه‌شماری اوستایی ماه‌ها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده بود.
(۲) در دوره هخامنشیان، گاه‌شماری اوستایی که گاه‌شماری دینی زرتشتیان محسوب می‌شد، در ایران رایج گردید.
(۳) مبدأ گاه‌شماری بابلی‌ها، به تخت نشستن هر پادشاه بود.
(۴) رومیان که در آغاز، گاه‌شماری دقیقی نداشتند، به همین دلیل امپراتور روم (ژولیوس سزار) به کمک منجمان، گاه‌شماری مسیحیان را اصلاح کرد که امروزه به نام گاه‌شماری میلادی شناخته می‌شود.

۱۰۳- حکومت موریان در دوران کدام فرمانروا به اوج قدرت رسید و کدام تمدن شهرهای خود را بر اساس نقشه‌ای دقیق و معماری تقریباً یکسانی ساخته بود؟

- (۱) گوپتا- مصر (۲) چندرا- چین (۳) آشوکا- هند (۴) حمورابی- سومر

۱۰۴- کدام گزینه درباره «ایران در دوران پیش از تاریخ» درست است؟

- (۱) کهن‌ترین نشانه و آثاری که از حضور انسان در ایران تاکنون کشف شده در محوطه باستانی چغاگلان در شهرستان مهران است.
(۲) ساکنان بستر کشف رود در نزدیکی مشهد در خراسان نخستین مردمانی بودند که به کشاورزی و دامپروری روی آورده‌اند.
(۳) کشت گیاهان و اهلی کردن جانوران به منزله ورود انسان از دوره شکار و گردآوری خوراک به دوره یک‌جانشینی و تولید خوراک در فلات ایران است.
(۴) از مناطق ایران به‌ویژه از غارها ابزارهای سنگی مختلفی با قدمت یک میلیون سال در نواحی کوهپایه‌های زاگرس یافت شده است.

۱۰۵- تشکیل سپاه جاویدان از اقدام‌های چه کسی بود و این سپاه چه ویژگی داشت؟

- (۱) کورش بزرگ- هر یک از اقوام ایرانی و غیرایرانی در این سپاه، لباس جنگی و جنگ‌افزارهای مخصوص خود را داشتند.
(۲) داریوش بزرگ- اعضای این سپاه از میان جوانان برومند پارسی انتخاب می‌شدند و آموزش‌های ویژه می‌دیدند.
(۳) کورش بزرگ- سواره‌نظامی دارای سلاح سنگین و مجهز به کلاه‌خود و با صدای طبل در لشکر دشمن وحشت ایجاد می‌کرد.
(۴) داریوش بزرگ- اصلی‌ترین بخش این سپاه سرتاپای از زره‌های فلزی پوشیده شده بود.

۱۰۶- نیای زبان فارسی امروزی، ..... بوده و تقریباً تمامی هزاران لوح گلی کشف شده از تخت جمشید به خط و زبان ..... است.

- (۱) اوستایی- ایلامی (۲) فارسی باستان- اوستایی (۳) اوستایی- اوستایی (۴) فارسی باستان- ایلامی

۱۰۷- کتاب‌هایی با عنوان مشترک المسالك و الممالك شامل چه نوع منابع پژوهشی به شمار می‌آید و تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی از مشهورترین گونه‌های کدام نوع تاریخ‌نگاری است؟

- (۱) سفرنامه‌ها- تاریخ‌های سلسله‌ای (۲) سفرنامه‌ها- تک‌نگاری
(۳) نوشته‌های جغرافیایی- تاریخ‌های سلسله‌ای (۴) نوشته‌های جغرافیایی- تک‌نگاری

۱۰۸- صفت جاهلی که از سوی قرآن به مردمان زمان بعثت حضرت محمد (ص) اطلاق شده دلالت بر چه امری دارد و این امر از کدام ویژگی اعضای آن جامعه سرچشمه می‌گرفت؟

- (۱) مردمان بی‌اعتقاد به جهان پس از مرگ - تعصب قبیله‌ای
(۲) مردمانی با عقاید و آداب و رسوم شرک‌آلود - تعصب قبیله‌ای
(۳) جامعه‌ای نادان و فاقد علم و معرفت - خلق و خوی تند و سرکش
(۴) اعضای جامعه‌ای با اخلاق خشن، گستاخ و کینه‌جو - خلق و خوی تند و سرکش

۱۰۹- یکی از مهم‌ترین فتوحات مسلمانان در زمان بنی‌امیه فتح کدام سرزمین بود و امویان در ایجاد جنگ نقش مهمی به عهده داشتند؟

- (۱) فتح اسپانیا (اندلس) - جنگ صفین
(۲) فتح سرزمین امپراتوری روم - جنگ صفین
(۳) فتح اسپانیا (اندلس) - جنگ جمل
(۴) فتح سرزمین امپراتوری روم - جنگ جمل

۱۱۰- کدام گزینه از عوامل رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل‌بویه به‌شمار نمی‌آید؟

- (۱) برقرار شدن آرامش و امنیت نسبی
(۲) کسب مقبولیت و مشروعیت از خلیفه عباسی
(۳) قرار گرفتن زمام کارها به دست امیران و وزیران با تدبیر و علاقه‌مند به عمران و آبادانی
(۴) استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم

۱۱۱- در دوره ایلخانان کدام مذهب در ایران گسترش یافت و کدام‌یک از ایلخانان خود پیرو این مذهب شد؟

- (۱) تشیع - غازان
(۲) تسنن - آلجایتو
(۳) تسنن - ابوسعید
(۴) تشیع - آلجایتو

۱۱۲- این عبارت مصداق کدام اثر دوره صفویه است؟

«دارای دویست و پنجاه خُرد نگاره است که توسط هنرمندان برجسته‌ای چون سلطان محمد تبریزی و جلال‌الدین میرک و دیگران به تصویر درآمده است.»

- (۱) شاهنامه تهماسبی
(۲) خمسه نظامی گنجوی
(۳) شاهنامه بایسنقری
(۴) شاهنامه دموت

۱۱۳- چرا در عصر رنسانس و قرون جدید، نگرش علمی اروپاییان تغییر کرد؟

- (۱) در نتیجه آشنایی آنان با پیشرفت‌های علمی مسلمانان و اشاعه اندیشه‌های اومانیستی
(۲) الگو گرفتن از روش‌های علمی یونان باستان و اشاعه اندیشه‌های اومانیستی
(۳) در نتیجه آشنایی آنان با پیشرفت‌های علمی مسلمانان و اکتشافات جغرافیایی اروپاییان
(۴) الگو گرفتن از روش‌های علمی یونان باستان و اکتشافات جغرافیایی اروپاییان

۱۱۴- نتیجه روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری پدیده‌ها به صورت جریانی پیوسته در مکان‌ها چیست؟

- (۱) برقراری تعادل مکانی (۲) تغییر شکل مکان (۳) بهره‌برداری از محیط (۴) تخریب مکان‌ها

۱۱۵- کدام گزینه مربوط به گام دوم پژوهش است؟

- (۱) عوامل مؤثر در افزایش جمعیت شهر تهران در فاصله زمانی ۹۷-۱۳۹۰ چه بوده است؟
 (۲) یکی از دانشجویان جغرافیای جمعیت، تغییرات جمعیتی شهر تهران را با کمک نقشه آن در طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۰ بررسی و در پایان‌نامه خود درج کرده است.
 (۳) بین شرایط مساعد کاری در شهر تهران و افزایش مهاجرت رابطه مستقیم وجود دارد.
 (۴) به نظر می‌رسد شرایط مساعد کاری در شهر تهران با افزایش مهاجرت به این شهر دارای یک رابطه مستقیم است.

۱۱۶- به ترتیب علت پیدایش «ماهی دشت کرمانشاه» و «دشت لوت» در کدام گزینه ذکر شده است؟

- (۱) هنگام چین‌خوردگی‌ها در حدفاصل طاق‌دیس‌ها و یا در میان ناودیس‌ها- انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست
 (۲) انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین- انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست
 (۳) انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین- باقی‌مانده از دوران‌های زمین‌شناسی گذشته و ایجاد ناهمواری‌های جدید در روی آن‌ها بر اثر فرسایش بادی
 (۴) باقی‌مانده از دوران‌های زمین‌شناسی گذشته- انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست

۱۱۷- علت کمی بارش در سواحل جنوبی کشور چیست؟

- (۱) عدم امکان صعود هوای مرطوب (۲) گرم بودن هوا
 (۳) جهت حرکت توده‌های هوا (۴) ارتفاع و جهت ناهمواری‌ها

۱۱۸- با کدام یک از معیارها، «رشد مطلق جمعیت» به دست می‌آید؟

- (۱) تفاضل میزان موالید از مرگ و میر بر رشد طبیعی جمعیت به درصد
 (۲) تفاضل میزان مرگ و میر از موالید $\pm$ مهاجرت بر میزان کل جمعیت به درصد
 (۳) تفاضل میزان مرگ و میر از موالید $\pm$ مهاجرت بر رشد طبیعی جمعیت به درصد
 (۴) تفاضل میزان مرگ و میر از موالید بر میزان کل جمعیت به درصد

۱۱۹- هر یک از ویژگی‌های زیر به ترتیب مربوط به کدام نوع سکونتگاه‌های ایران می‌باشد؟

«قدیمی‌ترین نوع سکونتگاه در ایران- وابستگی فعالیت اقتصادی اکثر ساکنان به زمین- تراکم جمعیت در محله‌های آن»

- (۱) روستایی- عشایری- روستایی (۲) عشایری- روستایی- شهری
 (۳) روستایی- روستایی- شهری (۴) عشایری- عشایری- روستایی

۱۲۰- دلیل نهایی از ناحیه‌بندی در کدام گزینه ذکر شده است؟

- (۱) مشخص کردن نواحی به صورت دقیق (۲) برنامه‌ریزی صحیح برای ناحیه
 (۳) اندازه‌گیری وسعت هر ناحیه (۴) جلوگیری از کاهش تنجاس پدیده‌ها

۱۲۱- به ترتیب «زهکشی اراضی» و «مالچ‌پاشی» از راهکارهای حفاظت از چه نواحی می‌باشد و معادن الماس در کدام بیابان وجود دارد؟

- (۱) نواحی ساحلی- نواحی بیابانی / بیابان کالاهاری (۲) نواحی بیابانی- نواحی ساحلی / بیابان استرالیا
 (۳) نواحی کوهستانی- نواحی بیابانی / صحرای بزرگ آفریقا (۴) نواحی ساحلی- نواحی کوهستانی / بیابان آناکاما

۱۲۲- کدام گزینه به ترتیب مهم ترین نواحی صنعتی «اروپای شرقی»، «مشرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا» و «اروپای غربی» را به درستی بیان کرده است؟

- (۱) ولگا- چک- فرانسه
(۲) لهستان- کلکته- ناحیه رور
(۳) ناحیه صنعتی کی هین- جمهوری چک- سنگاپور
(۴) شمال ایتالیا- تایوان- قفقاز

۱۲۳- کدام گزینه شاخص های توسعه انسانی را به درستی بیان کرده است؟

- (۱) سطح درآمد و رفاه- سطح سواد- متوسط طول عمر
(۲) امید به زندگی- آموزش رایگان- رشد طبیعی جمعیت
(۳) رشد مطلق جمعیت- تعداد موالید- تعداد مرگ و میر
(۴) رشد اقتصادی- رفاه نسبی- عدالت اجتماعی

۱۲۴- هر یک از موارد زیر به ترتیب کدام نوع از نواحی سیاسی را معرفی می نماید؟

«نخجوان- قشم- کردستان عراق»

- (۱) ناحیه سیاسی فروملی- ناحیه سیاسی ویژه- ناحیه سیاسی منطقه ای
(۲) ناحیه سیاسی ویژه- ناحیه خودمختار- منطقه آزاد تجاری
(۳) ناحیه خودمختار- منطقه آزاد تجاری- ناحیه سیاسی ویژه
(۴) ناحیه سیاسی ملی- ناحیه سیاسی فروملی- ناحیه سیاسی خودمختار

۱۲۵- کدام یک از مرزهای زیر هستند که در تعیین آنها شرایط فرهنگی در نظر گرفته نشده است؟

- (۱) مرزهای پیشتاز (۲) مرزهای قبل از سکونت (۳) مرزهای تطبیقی (۴) مرزهای تحمیلی

۱۲۶- اگر عبارت «مثلث قائم الزاویه سه زاویه مساوی ندارد.» را داشته باشیم، کدام مورد درباره آن درست است؟

- (۱) شامل یک تصدیق و چهار تصور است. (۲) شامل دو تصدیق و چهار تصور است.
(۳) شامل یک تصدیق و پنج تصور است. (۴) شامل دو تصدیق و پنج تصور است.

۱۲۷- نحوه دلالت الفاظ در عبارت «خودکارم تمام شد»، «شارژر گوشی گم شد» و «علی شجاع است» در کدام گزینه بیان شده است؟

- (۱) مطابقی - مطابقی - مطابقی (۲) التزامی - تضمنی - التزامی (۳) تضمنی - مطابقی - التزامی (۴) تضمنی - مطابقی - مطابقی

۱۲۸- کدام گزینه بیانگر روابط میان سه مفهوم «فکر»، «استدلال» و «تصدیق» از میان نسبت‌های چهارگانه است؟

۱۲۹- اگر کسی در جواب این سؤال که «مفهوم کلی چیست؟» بگوید: «مفهومی که بیش از یک مصداق دارد و می‌تواند در عالم

ذهن بیش از یک مصداق نیز داشته باشد.» کدام یک از شرایط تعریف صحیح را رعایت نکرده است؟

- (۱) جامع بودن (۲) مانع بودن (۳) واضح بودن (۴) جامع و مانع بودن

۱۳۰- نحوه نتیجه‌گیری در استدلال‌های تمثیلی و استقرایی به چه ترتیبی است؟

- (۱) از نتایج کلی به حکم جزئی رسیدن - رسیدن به حکم به دلیل مشابَهت ظاهری
(۲) تسری حکمی به مورد دیگر به دلیل مشابَهت ظاهری دو امر جزئی - از نتایج جزئی به حکم کلی رسیدن
(۳) دستیابی به حکم جزئی با بررسی نتایج کلی - دستیابی به حکم کلی با بررسی نتایج جزئی
(۴) تسری حکمی به مورد دیگر به دلیل مشابَهت ظاهری دو امر جزئی - رسیدن به حکم جزئی با بررسی نتایج کلی

۱۳۱- عبارت کدام گزینه قابل بررسی در منطق نیست؟

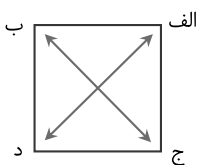
- (۱) خواهی که رسد خلعت و انعام به هر روز
(۲) دی می‌شد و گفتم صنما عهد به جای آر
(۳) یا رب سبی ساز که یارم به سلامت
(۴) گفتم صنم پرست مشو با صمد نشین
رو مسخرگی پیشه کن و مطربی آموز
گفتا غلطی خواجه در این عهد وفا نیست
باز آید و برهاندم از بند ملامت
گفتا به کوی عشق هم این و هم آن کنند

۱۳۲- قیاس تشکیل شده از دو مقدمه «همه انسان‌ها حیوان‌اند.»، «بعضی حیوان‌ها خرگوش‌اند.» شکل چندم است و دلیل نامعتبر بودن آن چیست؟

- (۱) شکل چهارم - حد وسط به صورت معنایی عیناً تکرار نشده است. (۲) شکل اول - شرط دوم اعتبار قیاس رعایت نشده است.
(۳) شکل دوم - شرط اول اعتبار قیاس رعایت نشده است. (۴) شکل سوم - شرط سوم اعتبار قیاس رعایت نشده است.

۱۳۳- با توجه به مربع تقابل، می‌دانید که در صورت کذب قضیه «A» قضیه متقابل آن یعنی «B» کاذب خواهد

بود. حال تعیین کنید که جایگاه قضایای «A» و «B» و متناقض قضیه «A» به ترتیب چگونه می‌تواند باشد؟

- (۱) ب - ج - د (۲) الف - ج - ب
(۳) د - ب - الف (۴) د - الف - ب

۱۳۴- ترتیب قرارگیری مقدم و تالی در کدام گزینه با سایرین متفاوت است؟

- (۱) گر آنها که دانستمی کردمی
(۲) دیگر نرود به هیچ مطلوب
(۳) با این همه گر حیات باشد
(۴) اگر روم ز پیش‌اش فتنه‌ها برانگیزد
نکو سیرت و پارسا بودمی
خاطر که گرفت با تو پیوند
هم روز شود شبان تاریک
ور از طلب بنشینم به کینه برخیزد

۱۳۵- فروشنده‌ای که با بیان عبارت «خودش هم از همین محصول استفاده می‌کند»، سعی در ترغیب مشتری به خرید دارد، به کدام

مغالطه متوسل می‌شود؟

- (۱) بزرگ‌نمایی (۲) تله‌گذاری (۳) توسل به احساسات (۴) مسموم کردن چاه

۱۳۶- در کدام گزینه مقایسه درست‌تری میان موضوع و روش دو علم فلسفه و ریاضیات ارائه شده است؟

- (۱) اشتراک موضوعی ندارند اما دارای اشتراک در روش هستند و موضوع یکی پایه و بنیان موضوع دیگر است.
(۲) اشتراک موضوعی ندارند اما روش آن‌ها یکی است به‌طوری که آزمایش تجربی در آن‌ها کاربرد ندارد و تنها از انواع استدلال‌های معتبر استفاده می‌کنند.
(۳) وجه تمایز این دو دانش از سایر دانش‌ها نه موضوع و نه روش آن‌هاست بلکه موضوع و روش این دو به‌صورت توأمان باعث تمایز آن‌ها می‌شود.
(۴) تفاوت آن‌ها در موضوع از جهت اساسی و بنیادی بودن و تفاوت در روش از جهت روش‌مند بودن یا نبودن آن‌هاست.

۱۳۷- اختلاف دو دیدگاه اصالت فرد و اصالت جامعه چیست؟

- (۱) ذات اجتماع به وجود اجتماع وابسته است.
- (۲) اجتماع همان مجموعه افراد جامعه است.
- (۳) اجتماع دور هم جمع شدن افراد با هدف‌های یکسان است.
- (۴) جامعه وابسته به وجود افراد است.

۱۳۸- کدام گزینه می‌تواند برداشتی صحیح از تمثیل غار افلاطون باشد؟

- (۱) شخصی که با حقیقت روبه‌رو شده است می‌فهمد آن حقیقت اصلی، همان عامل گمراهی او نیز هست.
- (۲) یافتن یکباره حقایق نه تنها سودآور نیست بلکه موجب گمراهی بیشتر فرد جوینده حقیقت نیز می‌شود.
- (۳) تهمت و مسخره کردن فرد هدایت‌یافته توسط افراد نادان باعث می‌شود آن‌ها همیشه در جهل خود باقی بمانند.
- (۴) گوارایی طی طریق حقیقت، فراتر از گوارایی کاذب فرورفتن در افکاریست که به صورت عادت درآمده‌اند.

۱۳۹- جملات زیر به ترتیب، به کدام یک از فیلسوفان اشاره دارد؟

«از روی نوشته‌های فیلسوفان بعدی، برخی از افکار او را به دست آورده‌اند»، «لفظ فلسفه را برای اولین بار به کار برد»، «وی عقیده داشت که اموری که با هم ضد هستند، می‌توانند با یکدیگر جمع شوند» و «برخلاف هراکلیتوس اعتقاد داشت که هستی، یک امر واحد ثابت است»

- (۱) تالس - فیثاغورس - هراکلیتوس - پارمنیدس
- (۲) فیثاغورس - فیثاغورس - پارمنیدس - هراکلیتوس
- (۳) تالس - تالس - هراکلیتوس - پارمنیدس
- (۴) فیثاغورس - تالس - پارمنیدس - هراکلیتوس

۱۴۰- عبارت کدام گزینه حاوی اطلاعات صحیحی از ابن‌سینا و تأملات او در رابطه با «اصل علیّت» است؟

- (۱) او کتب متعددی در علوم طبیعی و مابعدالطبیعه نوشت که همواره مورد توجه فیلسوفان و دانشمندان علوم طبیعی بوده است.
- (۲) عموم فیلسوفان با تأملات عمیقی که ابن‌سینا در گسترش اندیشه‌های ارسطو درباره قانون علیّت و ابعاد مختلف آن کرد، موافقت کردند.
- (۳) از آن‌جا که قانون علیّت، اصلی عقلی و غیرتجربی است، مبنا و اساس هر تجربه‌ای محسوب می‌شود.
- (۴) اصل علیّت یکی از اصول ابتدایی تفکر است و انسان در فرآیند شناخت برخی پدیده‌ها، از آن استفاده می‌کند.

۱۴۱- دلیل اصلی اعتقاد ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها به گزاره «نی‌توان ارزش ویژه‌ای برای انسان در برابر سایر حیوانات قائل شد» چیست؟

- (۱) ابداع روش‌ها و ابزارهای بقا، مشابه حیوانات
- (۲) تلقی انسان صرفاً به عنوان یک ماشین پیچیده‌تر از سایر موجودات
- (۳) اجبار انسان به ابداع اصول اخلاقی در نتیجه زیست اجتماعی
- (۴) ذاتی و فطری نبودن فضیلت‌گرایی و اخلاق‌گرایی

۱۴۲- رابطه میان روح و بدن انسانی در حکمت متعالیه چگونه است؟

- (۱) روح از بدن استفاده می‌کند و بر آن تأثیر می‌گذارد اما افعال بدن تأثیری بر روح ندارند.
- (۲) روح پس از طی مراحل تکاملی خود از بدن جدا می‌شود و ارتباط آن‌ها تمام می‌شود.
- (۳) روح و بدن حقیقت‌هایی متمایز هستند که ویژگی‌های جداگانه‌ای دارند.
- (۴) رابطه تأثیر و تأثر روح و بدن نتیجه وحدت حقیقی داشتن آن‌هاست.

۱۴۳- کدام گزینه با معیار اخلاقی از نظر فلاسفه مسلمان ناسازگار است؟

- (۱) تمایلات غیراخلاقی انسان بر انتخاب یا ترک فضایل یا رذایل اخلاقی تأثیرگذار است.
- (۲) ترغیب و توفیق از جانب خدا، عامل ضمانت بخش کسب فضایل و دوری از رذایل اخلاقی است.
- (۳) احساس لذت و رضایت درونی پس از کسب فضایل، معلول رشد و کمال روح است.
- (۴) عقل از آن جهت که اعمال انسان را ارزش‌گذاری می‌کند و به خیر یا شر بودن آن حکم می‌دهد، «عقل عملی» نامیده می‌شود.

۱۴۴- کدام گزینه از نظرات گرگیاس درباره «امکان شناخت» نیست؟

- (۱) اصل بر این است که وجود، وجود ندارد.
- (۲) ناتوانی در شناخت مقدم است بر ناتوانی در انتقال آن.
- (۳) اگر فرض کنیم چیزهایی در جهان وجود دارد آنگاه انسان از آگاهی به آن‌ها ناتوان است.
- (۴) هر کس هر شناختی را کسب کند صرفاً برای شخص خودش معتبر است.

۱۴۵- کدام گزینه می‌تواند نفی‌کننده نظر سوفسطائیان در باب شناخت باشد؟

- (۱) حقیقت هم در زمان و هم در افراد، نسبی است.
- (۲) شناخت خارج از حس، امکان‌پذیر نیست.
- (۳) شناخت موجود در حافظه هر کس برای خودش معتبر است.
- (۴) توابع شناخت حسی متغیر هستند.

۱۴۶- عبارت «نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند» مربوط به کدام یک از ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق است؟

- (۱) تیزبین (۲) نوآور (۳) پراگیزه (۴) سازمان‌دهنده

۱۴۷- آقای محمدی ۴۰ درصد و آقای علوی ۱۰ درصد از سهام یک شرکت سهامی را خریداری کرده‌اند. اگر دارایی کل شرکت به

پانصد هزار سهم تقسیم شده باشد:

(الف) سهم آقای محمدی چه قدر است؟

(ب) اگر شخصی ۱۵۰,۰۰۰ سهم خریداری کند، در چند درصد سهام‌ها شریک است؟

- (۱) الف (۱۰۰۰۰ ب) ۲۰٪ (۲) الف (۱۶۰,۰۰۰ ب) ۴۰٪ (۳) الف (۲۰۰,۰۰۰ ب) ۳۰٪ (۴) الف (۱۸۰,۰۰۰ ب) ۵۰٪

حقوق ماهانه هریک از کارکنان	۶۰۰,۰۰۰ تومان
تعداد کارکنان	۵
هزینه سالانه خرید مواد اولیه	۳۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه سالانه اجاره ماشین‌آلات	۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه ماهانه اجاره کارگاه	۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

۱۴۸- تولیدکننده‌ای در طول سال گذشته هزینه‌های روبه‌رو را

متحمل شده و از آن ۴۰۰ واحد کالا هریک به ارزش

۲,۵۰۰,۰۰۰ تومان تولید کرده و فروخته است. سود یا

زیان این تولیدکننده چند تومان است؟ (تولیدکننده، خود

مالک کارگاه تولیدی و ماشین‌آلات است.)

- (۱) سود - ۱۶۴,۰۰۰,۰۰۰ (۲) زیان - ۱۴۶,۰۰۰,۰۰۰

- (۳) زیان - ۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰ (۴) سود - ۱,۰۸۰,۰۰۰,۰۰۰

۱۴۹- کدام گزینه پاسخ صحیح برای موارد «الف» و «ب» در نمودار

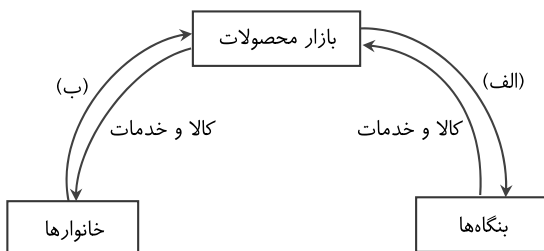
زیر است؟

(۱) الف (خرید ب) درآمد

(۲) الف (پرداخت‌های عوامل تولید ب) منابع

(۳) الف (درآمد ب) خرید

(۴) الف (منابع ب) پرداخت‌های عوامل تولید

۱۵۰- با فرض این‌که ایران و ترکیه به یک اندازه از نیروی کار، سرمایه و دانش فنی برخوردار باشند و غذا و پوشاک با قیمت مشابه

تولید شود و عوامل تولید اشتغال کامل داشته باشند؛ به میزان مشخص در جدول زیر، کالا تولید می‌کنند. با توجه به این موضوع:

(الف) ایران چه کالایی را باید صادر کند؟

(ب) ترکیه در کدام کالا مزیت نسبی دارد؟

- (۱) الف (پوشاک ب) غذا (۲) الف (غذا ب) پوشاک

- (۳) الف (پوشاک ب) پوشاک (۴) الف (غذا ب) غذا

کالا / کشور	ایران	ترکیه
غذا	۱۲۰	۹۵
پوشاک	۸۰	۱۱۰

۱۵۱- کدام گزینه تکمیل‌کننده عبارات زیر است؟

(الف) اساسی‌ترین شاخص ارزیابی وضعیت اشتغال کشور، ..... است.

(ب) برنامه یکساله دولت برای خرج کردن با توجه به درآمدها، ..... نام دارد.

(پ) اولین و مهم‌ترین هدف مالیات، ..... است.

(۱) الف (نرخ تورم ب) بودجه (پ) کاهش نابرابری‌های اقتصادی

(۲) الف (نرخ تورم ب) سند تفریغ (پ) کاهش نرخ بیکاری در جامعه

(۳) الف (نرخ بیکاری ب) بودجه (پ) افزایش درآمد دولت

(۴) الف (نرخ بیکاری ب) سند تفریغ (پ) افزایش رفاه مردم

۱۵۲- هر یک از وقایع زیر مرتبط با کدام دوره تاریخی در ایران است؟

- (الف) اجرای برنامه‌هایی موسوم به انقلاب سفید
(ب) اقتصاد یکپارچه و هماهنگ با سایر لایه‌های دینی، فرهنگی و اجتماعی
(پ) تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی و سیل ورود کالاهای خارجی
(ت) تجهیز زیرساخت‌ها و موقوفات و تأمین مالی مراکز علمی
- (۱) (الف) دوره پهلوی (ب) اواخر دوره صفویه (پ) دوره شکوفایی تمدن اسلامی (ت) دوره قاجار
(۲) (الف) دوره قاجار (ب) اواسط دوره صفویه (پ) دوره پهلوی (ت) دوره شکوفایی تمدن اسلامی
(۳) (الف) دوره قاجار (ب) دوره افشاریه (پ) دوره قاجار (ت) دوره باستان
(۴) (الف) دوره پهلوی (ب) نیمه اول دوره صفویه (پ) دوره قاجار (ت) دوره شکوفایی تمدن اسلامی

۱۵۳- با توجه به مندرجات جدول روبه‌رو چنانچه ارزش مجموع

اقلام، ماشین‌آلات، مواد غذایی و پوشاک در یک جامعه فرضی ۱۵۰ میلیارد ریال باشد، در این صورت:

(الف) تولید ناخالص داخلی سرانه

(ب) تولید ناخالص داخلی در این جامعه کدام است؟

- (۱) (الف) ۴۲۶۰ (ب) ۲۱۳ (۲) (الف) ۲۴۶۰ (ب) ۲۳۱
(۳) (الف) ۴۲۶۰ (ب) ۲۳۱ (۴) (الف) ۲۴۶۰ (ب) ۲۱۳

۱۵۴- به ترتیب صحیح یا غلط بودن عبارات زیر در کدام گزینه آمده است؟

- (الف) کارآفرینی به تلاش و کار زیادی نیاز دارد تا کسب و کار را زنده نگه دارد.
(ب) هزینه‌های هدر رفته نباید تأثیری در انتخاب و تصمیم افراد داشته باشد.
(پ) وقتی تولید ناکارا باشد، حداکثر یک کالا می‌تواند تولید شود اگرچه کالاهای دیگر حذف شوند.
(ت) در الگوی پیشرفت اسلامی- ایرانی تفاوت‌های بومی و فرهنگی در تعیین شاخص‌های پیشرفت کشور مؤثر است.
- (۱) غ- غ- ص- ص (۲) غ- غ- ص- غ (۳) ص- غ- ص- غ (۴) ص- ص- غ- ص

۱۵۵- کدام گزینه به تعریف «ناحیه خارج از مرز» اشاره دارد؟

- (۱) نقاطی که کشور منابع کافی برای تولید در آن سطح را دارد.
(۲) نقاطی که کشور می‌توانست حداقل بیشتر از یک کالا تولید کند بدون آنکه کالاهای دیگر حذف گردند.
(۳) نقاطی که کشور می‌تواند در آن نقطه از بیشترین منابع استفاده کند.
(۴) نقاطی هست که کشور می‌تواند آرزوی رسیدن به آنها را داشته باشد.

۱۵۶- خانم امینی دفتر بازرگانی دارد و سالانه کالاهای زیادی را به خارج کشور صادر می‌کند، او چه مالیاتی باید پرداخت کند؟

- (۱) مالیات بر درآمد مشاغل (۲) مالیات بر درآمد اتفاقی (۳) تعرفه‌های گمرکی (۴) مالیات بر ارزش افزوده

۱۵۷- در چه صورتی پول می‌تواند وسیله‌ای مناسب برای پرداخت‌های آینده باشد؟

- (۱) در شرایطی که پول بتواند ارزش خود را حفظ کند. (۲) زمانی که در شرایط رکود اقتصادی باشیم.
(۳) زمانی که تقاضا بیشتر از عرضه باشد. (۴) در صورتی که بتواند ارزش کالاها را بسنجد.

۱۵۸- پرداخت کدام نوع مالیات موجب توزیع مجدد ثروت می‌شود و عدالت اقتصادی را در جامعه گسترش می‌دهد؟

- (۱) خمس (۲) زکات (۳) مالیات بر درآمد (۴) مالیات بر حقوق

۱۵۹- کدام گزینه از مزایای خرید مقایسه‌ای نیست؟

- (۱) ویژگی‌ها یا ارزش بیشتری را با همان مقدار پول دریافت می‌کنید.
(۲) می‌توانید بخشی از پول خود را پس‌انداز کنید و در صورت مقایسه درست، هزینه کمتری پرداخت کنید.
(۳) نسبت به خرج کردن پول خود احساس آرامش بیشتری می‌کنید.
(۴) زمان‌بر است و می‌توانید این زمان را برای کسب درآمد یا انجام کارهای سرگرم‌کننده صرف کنید.

۱۶۰- «مریم ۲۰ میلیون تومان دارد و می‌خواهد این پول را برای سال‌های بعد پس‌انداز کند» بهترین راه سرمایه‌گذاری برای مریم چیست؟

- (۱) سپرده‌گذاری کوتاه‌مدت (۲) سپرده‌گذاری بلندمدت
(۳) سپرده‌گذاری در بانک قرض‌الحسنه (۴) خرید طلا

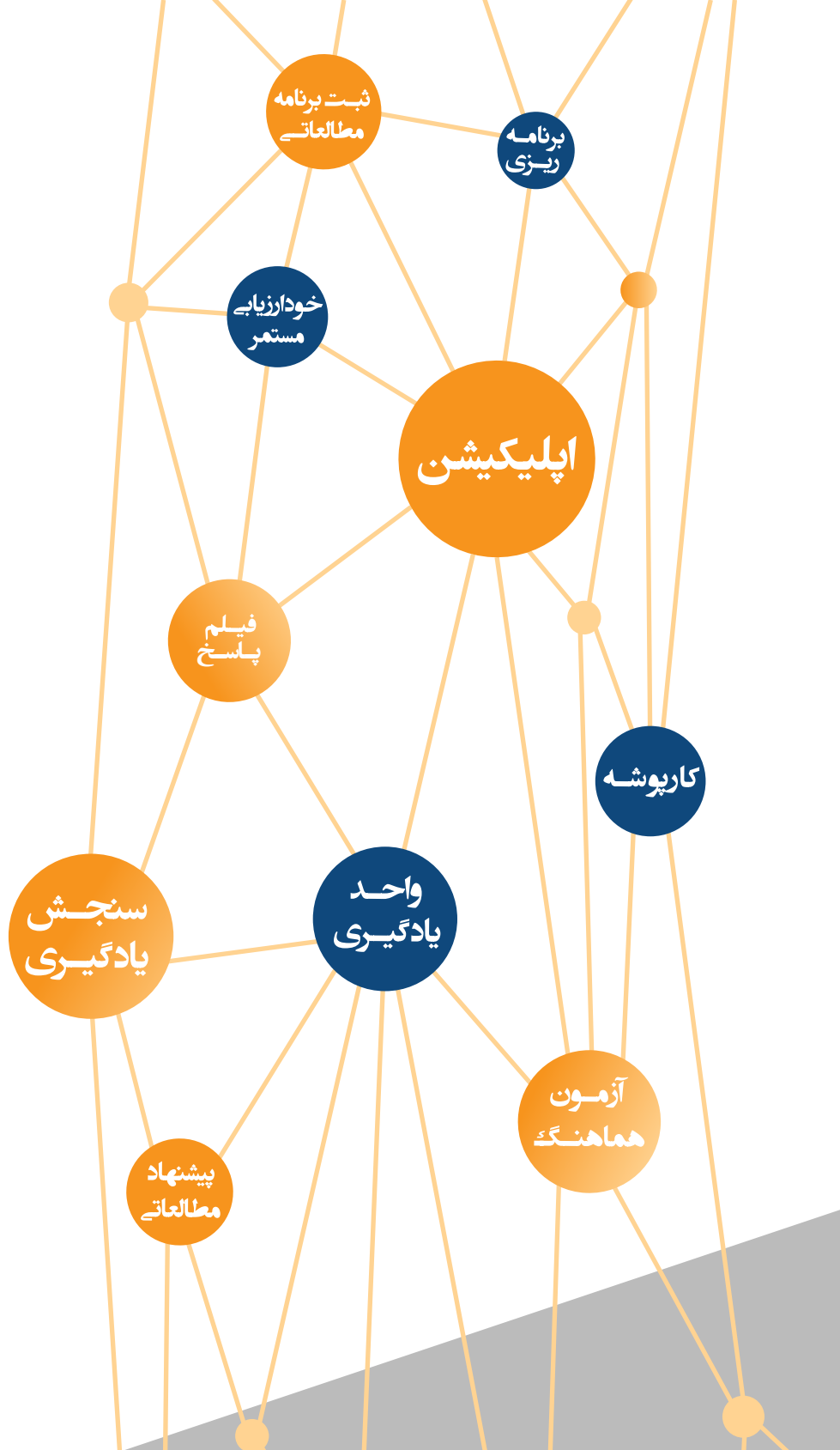

سال تحصیلی ۱۴۰۰ - ۱۴۰۱

آزمون

سنجش آغازین

دفترچه سوال و پاسخ دوازدهم انسانی

ردیف	مواد آزمون	تعداد سوال	محتوای آزمون دوازدهم
۱	ریاضی	۲۰	دروس پایه کنکور (ریاضی و آمار ۱ و ریاضی و آمار ۲)
۲	زبان و ادبیات فارسی	۳۰	دروس پایه کنکور (علوم و فنون ادبی ۱ و علوم و فنون ادبی ۲)
۳	علوم اجتماعی	۱۵	دروس پایه کنکور (جامعه‌شناسی ۱ و جامعه‌شناسی ۲)
۴	روان‌شناسی	۱۵	کل کتاب
۵	عربی	۲۰	دروس پایه کنکور (عربی ۱ و عربی ۲)
۶	تاریخ	۱۳	دروس پایه کنکور (تاریخ ۱ و تاریخ ۲)
۷	جغرافیا	۱۲	دروس پایه کنکور (جغرافیا ۱ و جغرافیا ۲)
۸	فلسفه و منطق	۲۰	دروس پایه کنکور (منطق و فلسفه)
۹	اقتصاد	۱۵	کل کتاب

ریاضی

شماره سوال	فصل	واحد یادگیری	زیر واحد یادگیری	حیطه شناختی
۱	[دهم] فصل ۱: معادله درجه دوم	[دهم] درس ۳: معادله‌های شامل عبارتهای گویا	[دهم] حل معادلات گویا	مقدماتی
۲	فصل ۳: آمار توصیفی	درس ۳: معیارهای پراکندگی		مقدماتی
۳	[دهم] فصل ۲: تابع	[دهم] درس ۲: ضابطه جبری تابع	[دهم] تشخیص برد و محاسبه آن	مقدماتی
۴	[دهم] فصل ۱: معادله درجه دوم	[دهم] درس ۲: حل معادله درجه ۲ و کاربردها	[دهم] حل معادله درجه ۲ با روش تجزیه	مقدماتی
۵	[دهم] فصل ۲: تابع	[دهم] درس ۴: نمودار تابع درجه ۲	[دهم] معرفی تابع درجه ۲ و اجزای آن	مقدماتی
۶	[دهم] فصل ۱: معادله درجه دوم	[دهم] درس ۲: حل معادله درجه ۲ و کاربردها	[دهم] مسائل بازاریابی	مقدماتی
۷	[دهم] فصل ۲: تابع	[دهم] درس ۱: مفهوم تابع	[دهم] معرفی تابع با زوج مرتب	مقدماتی
۸	[دهم] فصل ۴: نمایش داده‌ها	[دهم] درس ۱: نمودارهای یک‌متغیره	[دهم] نمودار دایره‌ای	مقدماتی
۹	فصل ۳: آمار توصیفی	درس ۲: معیارهای گرایش به مرکز		مقدماتی
۱۰	[دهم] فصل ۴: نمایش داده‌ها	[دهم] درس ۲: نمودارهای چندمتغیره	[دهم] نمودار حبابی	مقدماتی
۱۱	[دهم] فصل ۲: تابع	[دهم] درس ۲: ضابطه جبری تابع	[دهم] تشخیص دامنه و محاسبه آن	مقدماتی
۱۲	[یازدهم] فصل ۱: آشنایی با منطق و استدلال ریاضی	[یازدهم] درس ۱: گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها	[یازدهم] ترکیب شرطی	مقدماتی
۱۳	[یازدهم] فصل ۲: تابع	[یازدهم] درس ۱: توابع ثابت، چندضابطه‌ای و همانی	[یازدهم] مرور و یادآوری تابع از دهم	مقدماتی
۱۴	[یازدهم] فصل ۳: آمار	[یازدهم] درس ۱: شاخص‌های آماری	[یازدهم] خط فقر و روش‌های مختلف محاسبه آن	مقدماتی
۱۵	[یازدهم] فصل ۳: آمار	[یازدهم] درس ۲: سری‌های زمانی	[یازدهم] درون‌یابی و خطای درون‌یابی	مقدماتی
۱۶	[یازدهم] فصل ۱: آشنایی با منطق و استدلال ریاضی	[یازدهم] درس ۱: گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها	[یازدهم] ترکیب شرطی	مقدماتی
۱۷	[یازدهم] فصل ۱: آشنایی با منطق و استدلال ریاضی	[یازدهم] درس ۱: گزاره‌ها و ترکیب گزاره‌ها	[یازدهم] ترکیب فصلی	مقدماتی
۱۸	[یازدهم] فصل ۲: تابع	[یازدهم] درس ۲: توابع پلکانی و قدرمطلق	[یازدهم] تابع جزء صحیح	مقدماتی
۱۹	[یازدهم] فصل ۳: آمار	[یازدهم] درس ۱: شاخص‌های آماری	[یازدهم] تورم	مقدماتی
۲۰	[یازدهم] فصل ۳: آمار	[یازدهم] درس ۱: شاخص‌های آماری	[یازدهم] تورم	مقدماتی
برای مشاهده فیلم روش حل، فیلم را لمس نمایید.				

سرگروه دیپارتمان ریاضی: جناب آقای یاران رزمی

ریاضی

۱. مجموع پاسخ‌های معادله $\frac{-x^2+7x-12}{x^2-5x+4} = x-1$ کدام است؟

- ۱) ۳   ۲) -۱   ۳) ۱   ۴) -۳

پاسخ

گزینه صحیح ۳

$$\frac{-x^2+7x-12}{x^2-5x+4} = x-1 \Rightarrow \frac{-(x^2-7x+12)}{x^2-5x+4} = x-1 \Rightarrow \frac{-(x-3)(x-4)}{(x-4)(x-1)} = x-1$$

$$\Rightarrow \frac{-(x-3)}{x-1} = x-1 \Rightarrow -(x-3) = (x-1)^2$$

$$-x+3 = x^2-2x+1 \Rightarrow x^2-x-2 = 0 \Rightarrow (x+1)(x-2) = 0$$

$$\begin{cases} x = -1 \\ x = 2 \end{cases} \Rightarrow -1+2 = 1$$

۲. انحراف معیار داده‌های ۱۳۹۴، ۱۳۹۶، ۱۳۹۸، ۱۴۰۰ چقدر است؟

- ۱) ۵   ۲) $\frac{5}{2}$ ۳) $\frac{\sqrt{5}}{2}$ ۴) $\sqrt{5}$

پاسخ

گزینه صحیح ۴

اگر انحراف معیار داده‌های ۰، ۲، ۴، ۶ را حساب کنیم، با انحراف معیار داده‌های مسئله یکسان است.
(به هر داده ۱۳۹۴ واحد افزوده شده و این افزایش در انحراف معیار تأثیری ندارد.)

$$\bar{x} = \frac{0+2+4+6}{4} = 3$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{(0-3)^2 + (2-3)^2 + (4-3)^2 + (6-3)^2}{4}} = \frac{\sqrt{9+1+1+9}}{2} = \frac{\sqrt{20}}{2} = \frac{2\sqrt{5}}{2} = \sqrt{5}$$

۳. در جدول زیر، حاصل $a+b$ کدام است؟

x	۱	b
$f(x) = \frac{x}{2-x}$	a	-۲

- ۱) ۵   ۲) ۴   ۳) ۳   ۴) ۲

پاسخ

گزینه صحیح ۱

$$f(1) = a \Rightarrow \frac{1}{2-1} = a \Rightarrow a = 1$$

$$f(b) = -2 \Rightarrow \frac{b}{2-b} = -2 \Rightarrow b = -4 + 2b \Rightarrow 4 = b$$

$$a+b = 1+4 = 5$$

۴ کدام یک از معادله‌های زیر دارای ریشه $\frac{1}{3}$ و $\frac{3}{5}$ می‌باشد؟

۱) $15x^2 - 14x - 3 = 0$

۲) $15x^2 + 4x + 3 = 0$

۳) $15x^2 - 4x - 3 = 0$

۴) $15x^2 + 4x - 3 = 0$

پاسخ

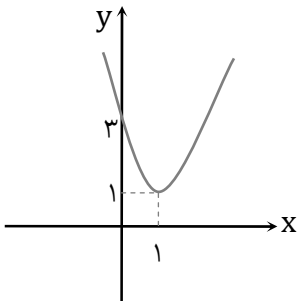

گزینه صحیح ۳

$$x_1 = \frac{3}{5}, x_2 = -\frac{1}{3}$$

$$(x - \frac{3}{5})(x + \frac{1}{3}) = 0 \Rightarrow x^2 - \frac{3}{5}x + \frac{1}{3}x - \frac{1}{5} = 0 \Rightarrow x^2 + \frac{-9+5}{15}x - \frac{1}{5} = 0$$

$$\Rightarrow 15 \left[x^2 - \frac{4}{15}x - \frac{1}{5} = 0 \right] \Rightarrow 15x^2 - 4x - 3 = 0$$

۵ ضابطه تابع نمودار زیر، برابر با کدام گزینه است؟

۱) $y = x^2 + 2x + 1$

۲) $y = -2x^2 + 4x + 3$

۳) $y = x^2 - 2x + 1$

۴) $y = 2x^2 - 4x + 3$

پاسخ

گزینه صحیح ۴

با توجه به نمودار، نقطه $(1, 1)$ رأس سهمی و $\frac{-b}{2a} = 1$ و $(0, 3)$ نیز یک نقطه از سهمی است.

فرم کلی تابع درجه دوم به صورت $y = ax^2 + bx + c$ است.

بنابراین داریم:

$$(0, 3) \in \text{سهمی} : 3 = 0 + 0 + c \Rightarrow c = 3$$

$$(1, 1) \in \text{رأس سهمی} : 1 = a + b + 3 \Rightarrow a + b = -2 \quad I$$

$$\frac{-b}{2a} = 1 \Rightarrow -b = 2a \quad II$$

$$\Rightarrow a - 2a = -2 \Rightarrow -a = -2 \quad I, II$$

$$\Rightarrow a = 2, b = -4$$

$$y = 2x^2 - 4x + 3$$

در یک شرکت تولیدی، معادله درآمد از رابطه $R(x) = 300x - 105$ و معادله هزینه از رابطه $C(x) = 250x + 45$ به دست می آید. با فروش چندمین کالا، سوددهی در این شرکت آغاز می شود؟

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۴

میدانید

رابطه بین درآمد $R(x)$ ، هزینه $C(x)$ و سود $P(x)$ به صورت زیر است:

هزینه - درآمد = سود

$$P(x) = R(x) - C(x)$$

$$R(x) = 300x - 105$$

$$C(x) = 250x + 45$$

$$P(x) = R(x) - C(x)$$

$$\Rightarrow P(x) = 300x - 105 - 250x - 45$$

$$\Rightarrow P(x) = 50x - 150$$

$$P(x) = 0 \Rightarrow 50x - 150 = 0$$

$$\Rightarrow x = 3 \quad \text{نقطه سر به سر}$$

بنابراین با فروش ۴ کالا، سوددهی آغاز می شود.

۷. اگر $f = \{(3, x + 2y), (4, x), (3, 5), (4, 8 + y)\}$ یک تابع باشد، در این صورت حاصل $2x + y$ برابر با کدام گزینه است؟

-۱۳ (۴)

۱۳ (۳)

-۷ (۲)

۷ (۱)

پاسخ

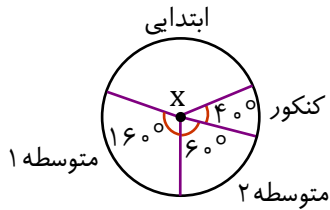
فیلم

گزینه صحیح ۳

$$\begin{aligned} \begin{cases} x + 2y = 5 \\ x = 8 + y \end{cases} &\Rightarrow \begin{cases} x + 2y = 5 \\ x - y = 8 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x + 2y = 5 \\ 2x - 2y = 16 \end{cases} \\ &\Rightarrow \begin{cases} x + 2y = 5 \\ 3x = 21 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x + 2y = 5 \\ x = 7 \end{cases} \\ &\Rightarrow 7 = 8 + y \Rightarrow y = -1 \end{aligned}$$

$$2x + y = 2(7) + (-1) = 13$$

در یک مجتمع آموزشی ۱۸۰۰ نفری، پراکندگی دانش‌آموزان در هر دوره به صورت نمودار دایره‌ای زیر است. تعداد دانش‌آموزان دوره ابتدایی چند نفر است؟

۳۵۰ (۱)

۵۰۰ (۲)

۴۵۰ (۳)

۵۵۰ (۴)

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۲

$$x = 360^\circ - (40^\circ + 60^\circ + 160^\circ) = 100^\circ$$

$$\alpha = \frac{f}{n} \times 360^\circ \Rightarrow 100^\circ = \frac{f}{1800} \times 360^\circ$$

$$\Rightarrow f = \frac{100 \times 1800}{360} = 500$$

در ۴۵ داده آماری، میانگین ۱۱۲۴ محاسبه شده است. در بررسی مجدد معلوم شد داده ۱۰۲۴ در تایپ ۱۲۰۴ محاسبه شده است. پس از رفع اشتباه، میانگین واقعی چقدر است؟

۱۱۲۰ (۲)

۱۱۱۹ (۱)

۱۱۲۲ (۴)

۱۲۲۱ (۳)

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۲

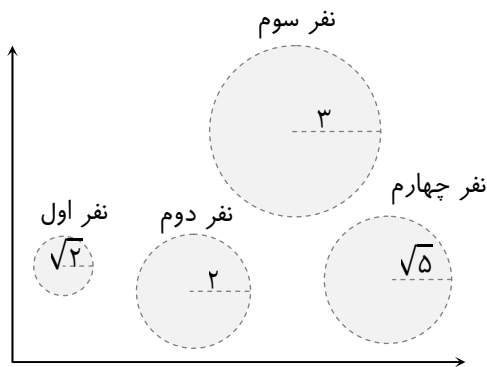
$$\text{تعداد} \times \text{میانگین} = \text{مجموع داده‌ها}$$

$$\text{مجموع} = 1124 \times 45 = 50580$$

$$50580 - 1204 = 49376$$

$$\bar{x} = \frac{49376 + 1024}{45} = 1120 \quad \text{میانگین واقعی}$$

در نمودار حبابی زیر، متغیر سوم وزن ۴ نفر را نشان می‌دهد. میانگین وزن آن‌ها چند برابر وزن نفر اول است؟ (شعاع هر دایره داخل آن نوشته شده است).

۱۰.

- ۱) $\frac{5}{2}$
۲) $\frac{5}{3}$
۳) $\frac{5}{4}$
۴) ۲

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۱

میدانید

در نمودار دایره‌ای، متغیر سوم متناسب با مساحت دایره است.

$$\text{وزن نفر اول} = \pi(\sqrt{2})^2 = 2\pi$$

$$\text{وزن نفر دوم} = \pi(2)^2 = 4\pi$$

$$\text{وزن نفر سوم} = \pi(3)^2 = 9\pi$$

$$\text{وزن نفر چهارم} = \pi(\sqrt{5})^2 = 5\pi$$

$$\bar{X} = \frac{2\pi + 4\pi + 9\pi + 5\pi}{4} = 5\pi$$

$$\frac{5\pi}{2\pi} = \frac{5}{2}$$

۱۱. اگر دامنه و برد تابع $f = \{(1, 2), (a, 1), (-3, b)\}$ با هم برابر باشد، حاصل $2a - 3b$

برابر با کدام گزینه است؟

۴) ۵

۳) ۱۴

۲) ۱۳

۱) ۱۲

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۲

$$D = \{1, a, -3\}$$

$$\Rightarrow b = -3, a = 2$$

$$R = \{2, 1, b\}$$

$$2a - 3b = 2(2) - 3(-3) = 4 + 9 = 13$$

۱۲. کدام گزینه هم‌ارز $p \Rightarrow q$ است؟

۴ $p \vee \sim q$

۳ $\sim p \vee q$

۲ $p \vee q$

۱ $p \wedge q$

پاسخ

گزینه صحیح ۳

با استفاده از جدول هم‌ارزی می‌توان نشان داد $p \Rightarrow q$ و $\sim p \vee q$ هم‌ارز هستند.

p	q	$\sim p$	$\sim p \vee q$	$p \Rightarrow q$
د	د	ن	د	د
د	ن	ن	ن	ن
ن	د	د	د	د
ن	ن	د	د	د

هم‌ارزند

۱۳. اگر $f(x)$ تابع همانی و $g(x)$ تابع علامت باشد، مقدار عبارت $\frac{f(5)+3g(-2)}{g(0)+f(2)}$ کدام است؟

۴ صفر

۳ ۱

۲ -۱

۱ $-\frac{1}{2}$

پاسخ

گزینه صحیح ۳

$$g(x) = \begin{cases} 1 & ; x > 0 \\ 0 & ; x = 0 \\ -1 & ; x < 0 \end{cases}, \quad f(x) = x$$

$$f(2) = 2, \quad f(5) = 5$$

$$g(0) = 0, \quad g(-2) = -1$$

$$\frac{f(5)+3g(-2)}{g(0)+f(2)} = \frac{5+3(-1)}{0+2} = \frac{5-3}{2} = \frac{2}{2} = 1$$

۱۴. یک جامعه آماری، خط فقر با استفاده از میانگین برابر ۳ میلیون تومان در ماه است. اگر درآمد افراد

جامعه $k, 1, 4, 5, 1, 3, 6$ میلیون تومان باشد، k کدام است؟

۴ ۲۲

۳ ۱۸

۲ ۲۰

۱ ۱۲

پاسخ

گزینه صحیح ۴

$$6 = \text{میانگین} \Rightarrow 3 = \text{خط فقر}$$

$$\frac{6+3+1+5+4+1+k}{7} = 6 \Rightarrow 20 + k = 42 \Rightarrow k = 42 - 20 \Rightarrow k = 22$$

۱۵. میزان بارش در یک استان شمالی در ۴ ماه نامتوالی ثبت شده است. اگر روند بارش در این استان از یک الگوی خطی پیروی کند، میزان بارش در ماه ششم را پیش‌بینی کنید.

شماره ماه	۱	۳	۵	۷
میزان بارش (mm)	۲۰	۱۲	۱۸	۲۲

۱۷ (۱)

۱۸ (۲)

۱۹ (۳)

۲۰ (۴)

پاسخ

گزینه صحیح ۴

ماه ششم بین ماه پنجم و هفتم است بنابراین:

$$(5, 18) \Rightarrow m = \frac{22-18}{7-5} = \frac{4}{2} = 2$$

$$y - 22 = 2(x - 7)$$

$$\Rightarrow y = 2x + 8$$

$$\Rightarrow \text{میزان بارش در ماه ششم} = y(6) = 12 + 8 = 20$$

۱۶. در صورتی که جدول زیر یک جدول ارزش‌گذاری باشد، $\square$ و $\triangle$ به ترتیب از راست به چپ چه ارزشی دارند؟

p	q	$\sim r$	$(p \Rightarrow r) \wedge q$	$r \Rightarrow (q \wedge p)$
د	ن	ن	$\square$	$\triangle$

۱ - د - د (۱)

۲ - ن - د (۲)

۳ - د - ن (۳)

۴ - ن - ن (۴)

پاسخ

گزینه صحیح ۴

$$(p \Rightarrow r) \wedge q \equiv \text{ن} \equiv \square$$

$$r \Rightarrow (q \wedge p) \equiv \text{ن} \equiv \triangle$$

۱۷. کدام گزینه جواب جدول زیر است؟

p	q	$(p \vee \sim q) \vee (\sim p \wedge \sim q)$
T	F	?
F	F	?
T	T	?
F	T	?

F	T
T	F
T	T
F	F
T	T
T	T
T	F
F	F

پاسخ

گزینه صحیح ۴

$$(p \vee \sim q) \vee (\sim p \wedge \sim q)$$

$$\text{ردیف اول} \quad T \quad \vee \quad F \quad \equiv T$$

$$\text{ردیف دوم} \quad T \quad \vee \quad T \quad \equiv T$$

$$\text{ردیف سوم} \quad T \quad \vee \quad F \quad \equiv T$$

$$\text{ردیف چهارم} \quad F \quad \vee \quad F \quad \equiv F$$

۱۸. در صورتی که $f(x) = [-2x] + [-x]$ باشد، حاصل $f(-2/5) + f(1/5)$ کدام است؟

-۲ (۴)

۲ (۳)

۷ (۲)

۱۲ (۱)

پاسخ

گزینه صحیح ۳

$$f(-2/5) = [+5] + [2/5] = 5 + 2 = 7$$

$$f(1/5) = [-3] + [-1/5] = -3 - 2 = -5$$

$$\Rightarrow \text{حاصل عبارت} = 7 - 5 = 2$$

۱۹. اگر جمعیت فعال در یک شهر ۴ میلیون نفر و جمعیت بیکار آن شهر ۸۰۰ هزار نفر باشند،

نرخ بیکاری در این شهر چند درصد است؟

۲۵ (۴)

۲۰ (۳)

۱۵ (۲)

۱۰ (۱)

پاسخ

گزینه صحیح ۳

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \frac{800000}{4000000} \times 100 = \frac{80}{400} = 20\%$$

اگر شاخص بهای کالایی در سال ۱۳۹۶ عدد ۱۴۰ باشد و همین شاخص در سال ۱۴۰۰، ۱۹۳ شده باشد، نرخ تورم این کالا در سال ۱۴۰۰ چند درصد است؟

۱۵۳ (۴)

۵۳ (۳)

۳۵ (۲)

۵۲ (۱)

پاسخ

فیلم

گزینهٔ صحیح ۳

میدانید

شاخص کالا در سال پایه - شاخص کالا در سال موردنظر = نرخ تورم

درصد ۵۳ = $۱۹۳ - ۱۴۰$ = نرخ تورم $\Rightarrow$

زبان و ادبیات فارسی

شماره سوال	فصل	واحد یادگیری	زیر واحد یادگیری	حیطه شناختی
۲۱	[یازدهم] فصل ۱	[یازدهم] درس ۱: تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم	[یازدهم] تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی	مقدماتی
۲۲	[یازدهم] فصل ۱	[یازدهم] درس ۱: تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم	[یازدهم] تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی	مقدماتی
۲۳	[یازدهم] فصل ۴	[یازدهم] درس ۱۰: سبک‌شناسی قرن‌های دهم و یازدهم (سبک هندی)	[یازدهم] تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی	مقدماتی
۲۴	[یازدهم] فصل ۱	[یازدهم] درس ۱: تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های هفتم، هشتم و نهم	[یازدهم] تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی	مقدماتی
۲۵	[یازدهم] فصل ۴	[یازدهم] درس ۱۰: سبک‌شناسی قرن‌های دهم و یازدهم (سبک هندی)	[یازدهم] تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی	مقدماتی
۲۶	[یازدهم] فصل ۲	[یازدهم] درس ۴: سبک‌شناسی قرن‌های هفتم، هشتم و نهم (سبک عراقی)	[یازدهم] تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی	مقدماتی
۲۷	[یازدهم] فصل ۱	[یازدهم] درس ۳: تشبیه	[یازدهم] آرایه‌های ادبی	مقدماتی
۲۸	[یازدهم] فصل ۳	[یازدهم] درس ۹: استعاره	[یازدهم] آرایه‌های ادبی	مقدماتی
۲۹	[یازدهم] فصل ۴	[یازدهم] درس ۱۲: کنایه	[یازدهم] آرایه‌های ادبی	مقدماتی
۳۰	[یازدهم] فصل ۱	[یازدهم] درس ۳: تشبیه	[یازدهم] آرایه‌های ادبی	مقدماتی
۳۱	[یازدهم] فصل ۲	[یازدهم] درس ۶: مجاز	[یازدهم] آرایه‌های ادبی	مقدماتی
۳۲	[یازدهم] فصل ۱	[یازدهم] درس ۲: پایه‌های آوایی	[یازدهم] وزن و قافیه	مقدماتی
۳۳	[یازدهم] فصل ۲	[یازدهم] درس ۵: پایه‌های آوایی همسان (۱)	[یازدهم] وزن و قافیه	مقدماتی
۳۴	[یازدهم] فصل ۴	[یازدهم] درس ۱۱: پایه‌های آوایی همسان دولختی	[یازدهم] وزن و قافیه	مقدماتی
۳۵	[یازدهم] فصل ۴	[یازدهم] درس ۱۱: پایه‌های آوایی همسان دولختی	[یازدهم] وزن و قافیه	مقدماتی
۳۶	[یازدهم] فصل ۴	[یازدهم] درس ۱۰: سبک‌شناسی قرن‌های دهم و یازدهم (سبک هندی)	[یازدهم] قرابت معنایی	مقدماتی
۳۷	[یازدهم] فصل ۲	[یازدهم] درس ۴: سبک‌شناسی قرن‌های هفتم، هشتم و نهم (سبک عراقی)	[یازدهم] قرابت معنایی	مقدماتی
۳۸	[یازدهم] فصل ۱	[یازدهم] درس ۲: پایه‌های آوایی	[یازدهم] قرابت معنایی	مقدماتی
۳۹	[یازدهم] فصل ۴	[یازدهم] درس ۱۲: کنایه	[یازدهم] قرابت معنایی	مقدماتی
۴۰	[یازدهم] فصل ۳	[یازدهم] درس ۸: پایه‌های آوایی همسان (۲)	[یازدهم] قرابت معنایی	مقدماتی
۴۱	[دهم] فصل ۲	[دهم] درس ۴: تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه هجری	[دهم] تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی	مقدماتی
۴۲	[دهم] فصل ۱	[دهم] درس ۱: مبانی تحلیل متن	[دهم] تحلیل متون نظم	مقدماتی
۴۳	[دهم] فصل ۴	[دهم] درس ۱۲: جناس و انواع آن	[دهم] آرایه‌های ادبی	مقدماتی
۴۴	[دهم] فصل ۴	[دهم] درس ۱۱: قافیه	[دهم] وزن و قافیه	مقدماتی
۴۵	[دهم] فصل ۳	[دهم] درس ۸: وزن شعر فارسی	[دهم] وزن و قافیه	مقدماتی
۴۶	[دهم] فصل ۳	[دهم] درس ۸: وزن شعر فارسی	[دهم] وزن و قافیه	مقدماتی
۴۷	[دهم] فصل ۲	[دهم] درس ۶: سجع و انواع آن	[دهم] آرایه‌های ادبی	مقدماتی
۴۸	[دهم] فصل ۲	[دهم] درس ۶: سجع و انواع آن	[دهم] آرایه‌های ادبی	مقدماتی
۴۹	[دهم] فصل ۴	[دهم] درس ۱۱: قافیه	[دهم] وزن و قافیه	مقدماتی
۵۰	[دهم] فصل ۳	[دهم] درس ۸: وزن شعر فارسی	[دهم] وزن و قافیه	مقدماتی

برای مشاهده فیلم روش حل، فیلم را لمس نمایید.

سرگروه دیپارتمان زبان و ادبیات فارسی: سرکار خانم فاطمه سلیمانی

زبان و ادبیات فارسی

۲۱. کدام مورد از دیدگاه تاریخ ادبیات نادرست است؟

- ۱) سبک عراقی از اوایل قرن هفتم تا اوایل قرن دهم به مدت ۳۰۰ سال، سبک غالب متون ادب فارسی بود.
- ۲) اولین نشانه‌های تغییر سبک به عراقی از زمان تیموریان آغاز شد و شاعران و نویسندگان بزرگ این دوره غالباً از اهالی شهرهای عراق عجم بودند.
- ۳) وضعیت زبان و ادبیات فارسی در قرن هفتم دچار سستی و نابسامانی گردید چراکه بسیاری از دانشمندان و ادیبان کشته یا متواری شدند.
- ۴) «طبقات ناصری» و «تاریخ و صاف» به ترتیب نمونه‌هایی از ساده‌نویسی و پیچیده‌نویسی نثر هستند.

پاسخ

گزینه صحیح ۲

اولین نشانه‌های تغییر سبک به عراقی از زمان سلجوقیان آغاز شد.

۲۲. نام پدیدآورنده چند اثر درست است؟

- (لمعات: فخرالدین عراقی) (نفحات الانس: عطار نیشابوری) (تاریخ گزیده: حمدالله مستوفی)
(عشاق‌نامه: جامی) (جمشید و خورشید: سلمان ساوجی) (صدپند: ابن‌یمین)
- ۱) دو   ۲) سه   ۳) چهار   ۴) پنج

پاسخ

گزینه صحیح ۲

نفحات الانس: جامی / عشاق‌نامه: فخرالدین عراقی / صدپند: عبید زاکانی

۲۳. در کدام گزینه، به ترتیب، نام کتاب‌هایی با نثر مصنوع، بینابین و ساده آمده است؟

- ۱) عباس‌نامه - حبیب‌السیر - رشحات عین‌الحیات
- ۲) جامع عباسی - عالم‌آرای عباسی - حبیب‌السیر
- ۳) رشحات عین‌الحیات - جامع عباسی - احسن‌التواریخ
- ۴) مجالس‌المؤمنین - محبوب‌القلوب - بدایع‌الوقایع

پاسخ

گزینه صحیح ۱

عباس‌نامه - محبوب‌القلوب ← مصنوع

حبیب‌السیر - احسن‌التواریخ ← بینابین

رشحات عین‌الحیات - مجالس‌المؤمنین - عالم‌آرای عباسی - جامع عباسی - بدایع‌الوقایع ← ساده

۲۴

کدام گزینه جاهای خالی متن زیر را به درستی پر می کند؟

«شعر قرن هفتم، نرم و دلنشین و برخوردار از معانی عمیق انسانی و آسمانی شد و اکثر شاعران از ..... روی برتافتند.

قالب ..... که پیش از این در خدمت ستایش فرمانروایان بود، کمرنگ شد و ..... که زبان دل و عشق بود گسترش یافت؛ البته قالب ..... نیز برای ظهور عاطفه، اخلاق و عرفان میدان فراخی پدید آورد.»

۲) حاکمان، مثنوی، غزل، قصیده، مثنوی

۱) حاکمان، مثنوی، غزل، قصیده

۴) حاکمان، قصیده، مثنوی، غزل

۳) عارفان، قصیده، مثنوی، غزل

پاسخ

گزینه صحیح ۲

شعر قرن هفتم، نرم و دلنشین و برخوردار از معانی عمیق انسانی و آسمانی شد و اکثر شاعران از حاکمان روی برتافتند.

قالب قصیده که پیش از این در خدمت ستایش فرمانروایان بود، کمرنگ شد و غزل که زبان دل و عشق بود، گسترش یافت؛ البته قالب مثنوی نیز برای ظهور عاطفه، اخلاق و عرفان میدان فراخی پدید آورد.

۲۵

کدام موارد از ویژگی های «زبانی» شعر سبک هندی محسوب می شوند؟

الف) گسترش یافتن دایره واژگان شعر

ب) استفاده از ردیف های طولانی و خوش آهنگ

ج) کوشش شاعران هندی در یافتن فکری جزئی اما تازه و نگفته

د) بی دقتی در کاربرد جمله ها و ترکیب ها

۴) ج - د

۳) الف - د

۲) ب - ج

۱) الف - ب

پاسخ

گزینه صحیح ۳

الف) ویژگی زبانی

ب) ویژگی ادبی

ج) ویژگی فکری

د) ویژگی زبانی

در همه ابیات «ویژگی‌های فکری سبک عراقی» مشهود است؛ به جز .....

۱) تو خانقاه و خرابات در میانه مبین	خدا گواه که هر جا که هست با اویم
۲) وجود خسته من زیر بار جور فلک	جفای یار به سربار بر نمی‌گیرد
۳) زاهد پشیمان را ذوق باده خواهد کشت	عاقلا مکن کاری کآورد پشیمانی
۴) همیشه شاد و ندانستی که غم چه بود	دل‌م نشاط و طرب را فراخ میدان بود

پاسخ

گزینه صحیح ۴

بیت گزینه «۴» دارای مضمون «خوش‌باشی» و نمونه‌ای از شعر سبک خراسانی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: متعالی بودن مقام معشوق

گزینه «۲»: اعتقاد به قضا و قدر

گزینه «۳»: نکوهش زهد ریایی

در مصراع دوم کدام گزینه تشبیه وجود ندارد؟

۱) آتشین داری زبان زان دل‌سیاهی چون چراغ	گرد خود گردی از آن تردامنی چون آسیا
۲) عطا از خلق چون جویی گر او را مال‌ده گویی	به سوی عیب چون پویی گر او را غیب‌دان بینی
۳) ناتوان بودم به بوی شب نیم‌شب برخاستم	تا به کویش چون نسیم افتان و خیزان آمدم
۴) در گردنم فکنده است گیسوی او کمندی	بر کشتنم کشیده است ابروی او کمانی

پاسخ

گزینه صحیح ۲

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مخاطب در گرد خود گشتن یا خودپسندی به آسیا تشبیه شده است. (تو چون آسیا هستی)

گزینه «۳»: شاعر خود را به نسیم تشبیه کرده که افتان و خیزان آمده است.

گزینه «۴»: ابروی معشوق در مصراع دوم به کمانی تشبیه شده که می‌خواهد جان عاشق را بستاند.

نکته

در گزینه «۲» واژه «چون» معنی «مثل، مانند» ندارد، بنابراین ادات تشبیه نیست.

در کدام گزینه، دو نوع مختلف استعاره وجود دارد؟

۲۸

- ۱) باغ مرا چه حاجت سرو و صنوبر است؟ شمشاد خانه پرور من از که کم تر است؟
 ۲) ای عقل نگفتم که تو در عشق ننگی در دولت خاقان نتوان کرد خلافت
 ۳) چون آهو از آن شیر رمیدم به بیابان آن شیر، گه صید به کهسار مرا یافت
 ۴) گلا و تازه بهارا! تویی که عارض تو طراوت گل و بوی بهار من دارد

پاسخ

گزینه صحیح ۴

در گزینه «۴» دو نوع مختلف استعاره به کار رفته است:
 ■ گلا و تازه بهارا ← تشخیص
 «گل و تازه بهار»، مانند انسان مورد خطاب قرار گرفته‌اند.
 ■ گل و بهار در مصراع دوم، مشبّه‌به‌های باقی‌مانده از تشبیه هستند و استعاره (مجاز با علاقه شباهت) به شمار می‌آیند.
 شرح سایر گزینه‌ها:
 گزینه «۱»، فقط استعاره از نوع «رکن مشبّه‌به باقی مانده از تشبیه» (استعاره آشکار) وجود دارد؛ «شمشاد خانه پرور ← استعاره از «یار و محبوب»
 گزینه «۲»: فقط «تشخیص» وجود دارد: «ای عقل»
 گزینه «۳»: یک نوع استعاره (استعاره آشکار) به کار رفته است.

در کدام بیت آرایه‌های «تشخیص» و «کنایه» دیده می‌شود؟

۲۹

- ۱) یوسف به بندگیت کمر بسته بر میان بودش یقین که ملک ملاحه از آن توست
 ۲) پای مالنگ است و منزل بس دراز دست ما کوتاه و خرما بر نخیل
 ۳) نرگس تو به غمزه گفت: کان توام، تو صبر کن من به خدا که صابرم، عشق شتاب می کند
 ۴) تا به گریبان نرسد دست مرگ دست ز دامن نکیمت رها

گزینه صحیح ۴

شرح گزینه‌ها:

گزینه (۱): کنایه وجود دارد ولی تشخیص به کار نرفته است.

«کمر بر میان بستن»: آماده خدمتگزاری شدن

«ملک ملاحظت»: تشبیه

گزینه (۲): «لنگ بودن پای»: کنایه از «ضعف و ناتوانی و درماندگی»

مصراع دوم: «کنایه از ناتوانی در رسیدن به مقصود» «تشخیص» دیده نمی‌شود.

گزینه (۳): «نرگس» استعاره از چشم است؛ چون «سخن گفتن» به آن نسبت داده شده است،

«تشخیص» هم دارد.

«شتاب کردن عشق» هم تشخیص دارد ولی کنایه به کار نرفته است.

گزینه (۴): «دست مرگ»: تشخیص؛ «دست ز دامن نکنیمت رها»: تو را ترک نمی‌کنیم.

۳۰

در کدام گزینه هر دو نوع تشبیه فشرده و تشبیه گسترده با هم به کار رفته است؟

۱) لب‌ت دانم که یاقوت است و تن سیم	نمی‌دانم دلت سنگ است یا روی
۲) چو در میدان عشق افتادی ای دل	بباید بودندت سرگشته چون گوی
۳) گل است آن یا سمن یا ماه یا روی	شب است آن یا شبه یا مشک یا موی
۴) الا ای ترک آتش‌روی ساقی	به آب باده عقل از من فرو شوی

گزینه صحیح ۲

گزینه «۱»: لب، یاقوت است / تن، سیم است / دل، سنگ است / دل: روی است ⇨ تشبیه فشرده

گزینه «۲»: میدان عشق ⇨ تشبیه فشرده اضافی / دل مانند گوی سرگشته باشد ⇨ تشبیه گسترده

گزینه «۳»: چهره به گل، سمن و ماه تشبیه شده است ⇨ تشبیه فشرده / موی به شب، شبه و مُشک

تشبیه شده است ⇨ تشبیه فشرده

گزینه «۴»: (ترک) آتش‌رو ⇨ تشبیه فشرده / آب باده ⇨ تشبیه فشرده

۳۱ در کدام گزینه آرایه «مجاز» به کار نرفته است؟

- ۱) چنین گفت بانوی شیرین زبان
 ۲) بی من چو شراب ناب گیری در دست
 ۳) تو گواه باش خواجه که ز توبه، توبه کردم
 ۴) دل کز طواف کعبه کویت وقوف یافت
- که ای جمله با من چو جان مهربان
 شرمتم بادا ولیک نوشت بادا
 بشکست جام توبه چو شراب عشق خوردم
 از شوق آن حریم ندارد سر حجاز

پاسخ

گزینه صحیح ۳

آرایه مجاز در سایر گزینه‌ها: گزینه «۱»: زبان ← مجازاً سخن
 گزینه «۲»: شراب ← مجازاً جام
 گزینه «۴»: سر ← مجاز از فکر و قصد

۳۲ کدام مصراع‌ها پایه‌های آوایی و وزن یکسان دارند؟

- الف) ز هر خرمنی خوشه‌ای یافتم
 ج) سرشک روان بر رخ زرد من
- ب) مگر شمعی به دست ساروان است
 د) وفا را به عهد تو دشمن گرفتم
- ۱) الف و ج
 ۲) الف و د
 ۳) ج و د
 ۴) ب و د

پاسخ

گزینه صحیح ۱

الف)	ز	هَر	خَر	مَ	نِ	خو	ش	ای	یا	ف	تم
ج)	س	رِش	کِ	رَ	وَال	بر	رُ	خ	زَر	دِ	مَن
	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-

۳۳ وزن همه بیت‌ها «همسان» است؛ به جز .....

- ۱) لطف الهی بکنندکار خویش
 ۲) دل و دینم شد و دلبر به ملامت برخاست
 ۳) بشنو از نی چون حکایت می‌کند
 ۴) آن کس که به دست جام دارد
- مژده رحمت برساند سروش
 گفت با ما منشین کز تو سلامت برخاست
 از جدایی‌ها شکایت می‌کند
 سلطانی جهم مدام دارد

پاسخ

گزینه صحیح ۴

گزینه «۱»: مفتعلن مفتعلن فاعلن (همسان)
 گزینه «۲»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (همسان)
 گزینه «۳»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (همسان)
 گزینه «۴»: مفعول مفاعلن فعولن (ناهمسان)

وزن همهٔ ابیات به جز بیت گزینه ..... دولختی است.

۱) آینه‌ای طلب کن تا روی خود ببینی	وز حسن خود بماند انگشت در دهانت
۲) چوک ز شاخ درخت خویشتن آویخته	زاغ سیه بر دو بال غالیه آمیخته
۳) گرچه در این شور و شرم غرقهٔ بحر شکر	گرچه اسیر سفرم تازه به بوی وطنم
۴) آتش رخسار گل خرمن بلبل بسوخت	چهرهٔ خندان شمع آفت پروانه شد

پاسخ

گزینهٔ صحیح ۳

بررسی گزینه‌ها:

- گزینهٔ «۱»: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
 گزینهٔ «۲»: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن
 گزینهٔ «۳»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن
 گزینهٔ «۴»: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن

کدام دو بیت را می‌توان به دو صورت دسته‌بندی هجایی کرد؟

الف) در طلعت تو پیدا انوار پادشاهی	در غیبت تو پنهان صد حکمت الهی
ب) نگار! با هواداران ز بیزاری چه می‌گویی	چو زلفت با گرفتاران چه سر داری، چه می‌گویی
ج) ریزم ز مژه کوکب بی ماه رخت شب‌ها	تاریک‌شبی دارم با این همه کوکب‌ها
د) گوهر نایابی و من بهر تو جان می‌کنم	کان تو جان است و چون جان می‌کنم کان می‌کنم
- ۱) الف، ب   ۲) الف، ج   ۳) ج، ب   ۴) د، ج

پاسخ

گزینهٔ صحیح ۲

بررسی وزن ابیات:

- بیت «الف»: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن)
 بیت «ب»: مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن
 بیت «ج»: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن (مستفعلن مفعولن مستفعلن مفعولن)
 بیت «د»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

۳۶

مفهوم کلی کدام بیت، با بیت زیر تناسب معنایی ندارد؟

- «دل نیست کبوتر که چو برخاست نشیند»
 ۱) چو ابرویت نجمیدی به کام گوشه‌نشینی
 ۲) زین در برود گر غرضت رفتن وحشی است
 ۳) ای بی‌وفا برو که بر این عهدهای سست
 ۴) شب‌ها ز غمت راست کبوتر دل سلمان
- از گوشه بامی که پریدیم، پریدیم»
 برو که چون من و چشمت به گوشه‌ها بنشینی
 حاجت به تغافل زدن و تندی خو نیست
 نی اندک اعتماد، که هیچ اعتماد نیست
 دریاب که بر صید کبوتر زده‌ای باز

گزینه صحیح ۴

مفهوم گزینه (۴): رنج عاشق و طلب ترحم از معشوق
 مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: رمیدگی عاشق از معشوق

۳۷

کدام یک از ابیات زیر مفهومی متفاوت دارد؟

- ۱) به هواداری او ذره‌صفت رقص کنان
 ۲) بی‌دلان را چاره از روی دلارامی نباشد
 ۳) کم‌تر از ذره نه‌ای پست مشو مهر بورز
 ۴) در این چهی تو چو یوسف، خیال دوست رسن
- تالب چشمه خورشید درخشان بروم
 هر که عاشق گردد او را در دل آرامی نباشد
 تا به خلوت‌گه خورشید رسی چرخ‌زنان
 رسن تو را به فلک‌های برترین کشدا

گزینه صحیح ۲

مفهوم گزینه «۲»: تقابل عشق و آسایش
 مفهوم گزینه‌های دیگر: به کمال رسیدن از طریق عشق

۳۸

کدام گزینه با مصراع «با پختگان گو این سخن سوزش نباشد خام را» قرابت مفهومی دارد؟

- ۱) ساقیا من پخته‌ام بویی تمام است از می‌ام
 ۲) تن که از خنجر او کشته نشد، مردار است
 ۳) هوای دوست ز سر کی برون کند عاشق
 ۴) نیست جان‌ش محرم اسرار عشق
- خام را ده جام و کار ناتمامان کن تمام
 دل که بر آتش او پخته نشد، خام برفت
 هزار سال اگر زیر خشت و گل باشد
 هر که را در جان غم جانانه نیست

گزینه صحیح ۴

مفهوم مشترک مصراع صورت سؤال و بیت گزینه «۴»: کسی که بی‌بهره از عشق است، حال عاشقان را درک نمی‌کند و محرم نیست.

مفهوم بیت گزینه «۱»: ادعای کمال در عشق

مفهوم بیت گزینه «۲»: بی‌ارزشی انسان بی‌بهره از عشق

مفهوم بیت گزینه «۳»: گریزناپذیری عاشق از عشق

پاسخ

پاسخ

پاسخ

مفهوم کدام گزینه متفاوت است؟

۳۹

- ۱) دامن کشان که می‌روی امروز بر زمین
 ۲) هر سبزه که بر کنار جویی رسته است
 ۳) سهل است اگر به باد رود نقد جان ما
 ۴) سر البارسلان دیدی ز رفعت رفته بر گردون
- فردا غبار کالبدت بر هوا رود
 گویی ز لب فرشته‌خویی رسته است
 قارون ز کوی عشق گدا می‌رود برون
 به مرو آ تا کنون در گل تن البارسلان بینی

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۳

مفهوم مشترک گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»: ناپایداری دنیا
 مفهوم گزینه «۳»: پاکبازی در عالم عشق

مفهوم بیت «سعادت به بخشایش داور است / نه در چنگ و بازوی زورآور است» با کدام
 گزینه قرابت ندارد؟

۴۰

- ۱) بَرَد کشتی آنجا که خواهد خدا
 ۲) گر از حق نه توفیق خیری رسد
 ۳) سعادت به پرواز بسته است صائب
 ۴) تو را گر تلخ و گر شیرین شود کام
- اگر جامه بر تن درد ناخدا
 کی از بنده چیزی به غیری رسد؟
 هما کم ز جغد است در آشیانه
 هم از ساقی شناس او را نه از جام

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۳

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»: همه چیز از خداست.
 مفهوم گزینه «۳»: خوش‌بختی در گرو تلاش و کوشش است.

کدام توضیحات به ترتیب درباره «سامانیان، غزنویان و سلجوقیان» است؟

۴۱

- الف) رواج دادن رسم‌ها و سنت‌های فرهنگی کهن ایرانی
 ب) دوران پختگی شعر حکمی و اندرزی
 پ) ترویج زبان فارسی برای ماندگاری حکومت

- ۱) پ - الف - ب   ۲) الف - ب - پ   ۳) الف - پ - ب   ۴) پ - ب - الف

نظم و نثر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم شکوفا شد. در آغاز این دوره، دولت سامانی روی کار آمد و رسم‌ها و سنت‌های فرهنگ کهن ایرانی را رواج داد.

غزنویان برای ماندگاری حکومت نوپای خود ناگزیر شدند زبان پارسی را رواج دهند و دست کم تا پایان سلطنت مسعود، دربار آنان به وجود شاعران پارسی‌گوی مانند عنصری، فرخی و منوچهری آراسته بود.

شعر حکمی و اندرزی (تعلیمی) در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم به وجود آمد، اما در دوره سلجوقیان به پختگی رسید.

در تحلیل ابیات زیر، کدام گزینه کاملاً درست است؟

۴۲

«الا ای همنشین دل که یارانت برفت از یاد مرا روزی مباد آن دم که بی یاد تو بنشینم
جهان فانی و باقی فدای شاهد و ساقی که سلطانی عالم را طفیل عشق می‌بینم»

۱) به کارگیری آرایه‌های «واژه‌آرایی» و «واج‌آرایی» / جابه‌جایی صفت و موصوف

۲) استفاده از ردیف فعلی / حذف فعل به قرینه معنایی

۳) بهره‌گیری از آرایه‌های بیانی مانند تشبیه و تشخیص / تأکید بر مفهوم «ارزشمندی عشق»

۴) جابه‌جایی ارکان جمله / استفاده از آرایه‌های تضاد و جناس

در گزینه «۱» واژه‌آرایی «یاد» در بیت اول و واج‌آرایی مصوّت بلند «آ» در بیت دوم مشهود است، ولی جابه‌جایی صفت و موصوف نداریم.

در گزینه «۲» شعر اصلاً ردیف ندارد، ولی فعل بعد از منادا و همچنین فعل «باد» در مصراع سوم به قرینه معنایی حذف شده‌اند.

در گزینه «۳» مفهوم شعر به درستی بیان شده ولی در هیچ یک از دو بیت آرایه تشبیه یا تشخیص به کار نرفته است.

در گزینه «۴» جابه‌جایی ارکان جمله در مصراع اول بارز است: «که یارانت برفت از یاد» به جای «که یارانت از یاد برفت» (تقدّم فعل بر متمم)

همچنین تضاد بین واژه‌های «فانی و باقی» و جناس بین واژه‌های «باقی و ساقی» مشاهده می‌شود.

در کدام گزینه جناس ناهمسان دیده نمی‌شود؟

- ۱) در میان آب و آتش همچنان سرگرم توست
 ۲) مست بگذشتی و از حافظت اندیشه نبود
 ۳) بیا که قصر امل سخت سست بنیاد است
 ۴) دیدن روی تو را دیده جان بین باید
- این دل زار نزار اشکبارانم چو شمع
 آه اگر دامن حسن تو بگیرد آهم
 بیار باده که بنیاد عمر بر باد است
 وین کجا مرتبه چشم جهان بین من است

پاسخ

گزینه صحیح ۲

در گزینه «۲»: بین واژه‌های «آه و آهم»، جناس وجود ندارد؛ «م» مضاف‌الیه است و جزء کلمه محسوب نمی‌شود.

گزینه «۱»: زار و نزار: جناس ناهمسان افزایشی

گزینه «۳»: باد و باده: جناس ناهمسان افزایشی

گزینه «۴»: جان بین و جهان بین: جناس ناهمسان افزایشی

کدام یک از ابیات زیر، از نظر قاعده قافیه با بقیه متفاوت است؟

- ۱) عشق من شد سبب خوبی و رعنائی او
 ۲) من خود نمی‌روم دگری می‌برد مرا
 ۳) علی ای همای رحمت تو چه آیتی خدا را
 ۴) همره شیطان مشو غافل از او
- داد رسوائی من شهرت زیبایی او
 نابرده باز سوی تو می‌آورد مرا
 که به ماسوی فکندی همه سایه هما را
 در زمان می‌سازدت بی‌آبرو

پاسخ

گزینه صحیح ۲

قافیه در ابیات گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» طبق قاعده ۱ است؛ اما در گزینه «۲» قافیه طبق قاعده ۲ به کار رفته است:

گزینه «۱»: واژه‌های قافیه: رعنا، زیبا (بی الحاقی است) / حرف اصلی: الف

گزینه «۲»: واژه‌های قافیه: می‌برد، می‌آورد (د الحاقی است) / حروف اصلی: ـَ ر

گزینه «۳»: واژه‌های قافیه: خدا، هما / حرف اصلی: الف

گزینه «۴»: واژه‌های قافیه: او، آبرو / حرف اصلی: و

نشانه‌های هجایی بیت «ما درس سحر در ره میخانه نهادیم / محصول دعا در ره جانانه نهادیم» با کدام بیت یکسان است؟

- ۱) زان لقمه که صوفی را در معرفت اندازد
- ۲) ما کشتی صبر خود در بحر غم افکندیم
- ۳) در مذهب ما باده حلال است ولیکن
- ۴) ماهی که قدش به سرو می‌ماند راست
- یک ذره و صد مستی یک دانه و صد سیمرغ
- تا آخر از این طوفان هر تخته کجا افتد
- بی روی تو ای سرو گل‌اندام حرام است
- آینه به دست و روی خود می‌آراست

پاسخ

گزینه صحیح ۳

نشانه‌های هجایی بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۳»:

-- /UU-- /UU-- /UU--

گزینه «۱» و گزینه «۲»: ---U/U-- /---U /U--

گزینه «۴»: -/---U /-U-U /U--

در کدام گزینه بلند تلفظ کردن هجای پایانی بیت و حذف همزه وجود دارد؟

- ۱) به داغ بندگی مردن بر این در
- ۲) زلف در دست صبا گوش به فرمان رقیب
- ۳) شعاع جام و قدح نور ماه پوشیده
- ۴) آشنایان ره عشق در این بحر عمیق
- به جان او که از ملک جهان به
- این‌چنین با همه درساخته‌ای یعنی چه
- عذار مغیجگان راه آفتاب زده
- غرقه گشتند و نگشتند به آب آلوده

پاسخ

گزینه صحیح ۴

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بر این ➡ بَ رین: حذف همزه / هجای پایانی (به) بلند است.

گزینه «۲»: بلند تلفظ کردن هجای پایانی (چه ➡ -) / حذف همزه ندارد

گزینه «۳»: دِ ➡ بلند تلفظ کردن هجای پایانی / حذف همزه ندارد

گزینه «۴»: در این ➡ دَ رین / دِه ➡ دِ: بلند تلفظ کردن هجای پایانی بیت

در کدام بیت همهٔ آرایه‌های «جناس، تکرار، واج آرای و سجع» دیده می‌شود؟

- ۱) هان ای دل مشکین سخن پایان ندارد این سخن
  - ۲) خورشید از رویش خجل، گردون مشبک همچو دل
  - ۳) ای شاه جسم و جان ما خندان کن دندان ما
  - ۴) گه جانب خوابش کشی گه سوی اسبابش کشی
- با کس نیارم گفت من آن‌ها که می‌گویی مرا
از تابش او آب و گل افزون ز آتش در ضیا
سرمه کش چشمان ما ای چشم جان را توتیا
گه جانب شهر بقا گه جانب دشت فنا

پاسخ

گزینهٔ صحیح ۳

آرایه‌های گزینهٔ «۳»: جناس: خندان و دندان / تکرار واژه‌های «چشم» و «جان» / واج آرای صامت‌های «ن» و «ش» / سجع در کلمات «جان، دندان و چشمان»
در گزینهٔ «۱» جناس وجود ندارد.
در گزینهٔ «۲» تکرار و واج آرای وجود ندارد.
در گزینهٔ «۴» جناس وجود ندارد.

نوع سجع به کار رفته در مقابل کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) محبت را غایت نیست؛ از بهر آن که محبوب را نهایت نیست. (سجع مطرف)
- ۲) ظالمی را حکایت کنند که هیزم درویشان خریدی به حیف و توانگران را دادی به طرح. (سجع متوازن)
- ۳) فلان را کرم بی‌شمار است و هنر بی‌حساب، دارای عزمی است متین و طبعی کریم. (سجع متوازی)
- ۴) مال از بهر آسایش عمر است، نه عمر از بهر گرد کردن مال. (سجع متوازن)

پاسخ

گزینهٔ صحیح ۳

در گزینهٔ «۳» سجع متوازن به کار رفته است.
 { بی‌شمار، بی‌حساب
 فقط هم وزن هستند.
 متین، کریم

۴۹ قافیه به کار رفته در کدام بیت طبق قواعد قافیه کاملاً درست است؟

- ۱) همچو طویی است تازه و خوش و نو   به همه جایگه رسیده چون او
۲) لعل او دُر ز حقه داد به سنگ   که دگر جا نداشت حقه سنگ
۳) باد تا روز محشر اقبالش   که مهتاست قدر و اقبالش
۴) نظر تا کنی عرض نقل است و می   نفس تا کشی حرف چنگ است و نی

پاسخ

گزینه صحیح ۴

در گزینه «۱»: کلمات «نو» و «او» قافیه شده‌اند، در حالی که واژه «نو»، طبق قاعده «۲» به «مصوت + صامت» (ـو) ختم شده است و واژه «او» طبق قاعده «۱» مختوم به مصوت بلند «و» است.
در گزینه «۲»: «سنگ» ردیف است. کلمات «حقه» و «به» قافیه شده‌اند. می‌دانیم که مصوت ـ در پایان کلمات قافیه، الحاقی است. پس حروف اصلی در این دو کلمه مطابق هم نیستند.
در گزینه «۳»: «اقبالش» ردیف است. کلمات «محشر» و «قدر و» قبل از ردیف آمدند که به دلیل وجود «و» نمی‌توانند قافیه شوند. (البته حتی اگر «و» هم نبود، این دو واژه نمی‌توانستند قافیه شوند).
در گزینه «۴»: واژه‌های «می» و «نی» قافیه هستند و حروف قافیه در آن‌ها «ـی» است. توجه داشته باشید که «ی» در این واژه‌ها صامت است.

۵۰ نشانه‌های هجایی کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) چه ملامت بود آن را که چنین باده خورد
۲) که شنیدی که در این بزم دمی خوش بنشست
۳) چنین که صومعه آلوده شد ز خون دلم
۴) مَطْلَب طاعت و پیمان و صلاح از من مست
این چه عیب است بدین بی‌خردی وین چه خطاست
که نه در آخر صحبت به ندامت برخاست
گرم به باده بشوید حق به دست شماست
که به پیمانه کشی شهره شدم روز الست

پاسخ

گزینه صحیح ۳

نشانه‌های هجایی ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» یکسان و به شرح زیر است:

- U U / - - U U / - - U U / - - U U

نشانه‌های هجایی بیت گزینه «۳»:

- U U / - U - U / - - U U / - U - U

علوم اجتماعی

شماره سوال	فصل	واحد یادگیری	زیر واحد یادگیری	حیطه شناختی
۵۱	فصل ۱: زندگی اجتماعی	درس ۱: کنش های ما	کنش ما چه آثار و پیامدهایی دارد؟	مقدماتی
۵۲	فصل ۱: زندگی اجتماعی	درس ۳: جهان اجتماعی	چه تصویری از جهان اجتماعی دارید؟	مقدماتی
۵۳	فصل ۱: زندگی اجتماعی	درس ۵: جهان های اجتماعی	جهان اجتماعی یا جهان های اجتماعی؟	مقدماتی
۵۴	فصل ۱: زندگی اجتماعی	درس ۷: ارزیابی جهان های اجتماعی	قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی کدام است؟	مقدماتی
۵۵	فصل ۲: هویت	درس ۱۲: تحولات هویتی جهان اجتماعی (علل بیرونی)	از خودبینی گنگی فرهنگی چیست؟	مقدماتی
۵۶	فصل ۲: هویت	درس ۱۵: هویت ایرانی ۳ (هویت سیاسی ایران)	نظام های سیاسی چه انواعی دارند؟	مقدماتی
۵۷	فصل ۲: هویت	درس ۱۳: هویت ایرانی ۱ (هویت فرهنگی ایرانی)	هویت ایرانی در گذر زمان، چه تحولاتی به خود دیده است؟	مقدماتی
۵۸	[یازدهم] فصل ۱: فرهنگ جهانی	[یازدهم] درس ۱: جهان فرهنگی	[یازدهم] جهان انسانی	مقدماتی
۵۹	[یازدهم] فصل ۱: فرهنگ جهانی	[یازدهم] درس ۳: نمونه های فرهنگ جهانی ۱	[یازدهم] امپریالیسم و استعمار	مقدماتی
۶۰	[یازدهم] فصل ۲: فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی	[یازدهم] درس ۵: باورها و ارزش های بنیادین فرهنگ غرب	[یازدهم] روشنگری و علوم جدید	مقدماتی
۶۱	[یازدهم] فصل ۲: فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی	[یازدهم] درس ۸: تحولات نظام جهانی	[یازدهم] تحولات اقتصادی - سیاسی	مقدماتی
۶۲	[یازدهم] فصل ۳: چالش های جهانی	[یازدهم] درس ۱۱: بحران های اقتصادی و زیست محیطی	[یازدهم] بحران های اقتصادی	مقدماتی
۶۳	[یازدهم] فصل ۳: چالش های جهانی	[یازدهم] درس ۱۲: بحران های معرفتی و معنوی	[یازدهم] بحران معنویت	مقدماتی
۶۴	[یازدهم] فصل ۴: بیداری اسلامی و جهان جدید	[یازدهم] درس ۱۳: سرآغاز بیداری اسلامی	[یازدهم] نخستین بیدارگران اسلامی	مقدماتی
۶۵	[یازدهم] فصل ۴: بیداری اسلامی و جهان جدید	[یازدهم] درس ۱۵: افق بیداری اسلامی	[یازدهم] تأثیرات انقلاب اسلامی ایران بر جهان اسلام	مقدماتی
برای مشاهده فیلم روش حل، فیلم را لمس نمایید.				

سرگروه دپارتمان علوم اجتماعی: سرکار خانم آزاده میرزایی

علوم اجتماعی

۵۱ در صورت وجود کدام ویژگی‌ها، کنش انسانی «معنادار» است؟

- ۱) هر سه ویژگی آگاهانه، ارادی و هدفدار بودن
- ۲) دو ویژگی ارادی و آگاهانه بودن
- ۳) دو ویژگی هدفدار و ارادی بودن
- ۴) هر سه ویژگی ارادی، هدفدار و متناسب بودن با موقعیت

پاسخ

گزینه صحیح ۱

کنش انسانی با توجه به هر سه ویژگی کنش‌های انسانی، یعنی آگاهانه، ارادی و هدفدار بودن است که معنای خاصی دارد.

۵۲ «جهان اجتماعی»، «نحوه عضویت اعضا در جهان اجتماعی»، «افتتاح حساب بانکی و امکان

انتقال پول» و «ذخایر آب زیرزمینی»، به ترتیب در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- ۱) مجموعه پدیده‌های اجتماعی - تکوینی و قراردادی - پدیده تکوینی - پدیده تکوینی
- ۲) مجموعه پدیده‌های فردی و اجتماعی - تکوینی و قراردادی - پدیده تکوینی - پدیده طبیعی
- ۳) مجموعه پدیده‌های فردی و اجتماعی - با اراده و آگاهی و قراردادی - پدیده‌ای قراردادی - پدیده تکوینی

۴) مجموعه پدیده‌های اجتماعی - با اراده و آگاهی و قراردادی - پدیده‌ای قراردادی - پدیده تکوینی

پاسخ

گزینه صحیح ۴

جهان اجتماعی: مجموعه پدیده‌های اجتماعی آن را شکل می‌دهند.
نحوه عضویت اعضا در جهان اجتماعی: با اراده و آگاهی و قراردادی و اعتباری است.
افتتاح حساب بانکی و امکان انتقال پول: پدیده‌ای اعتباری و قراردادی است که ما خودمان به وجود می‌آوریم و اراده و آگاهی ما در آن نقش دارد.
ذخایر آب زیرزمینی: تکوینی و طبیعی است.

تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی باشد، از نوع تفاوت‌هایی است که ..... اما تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی باشد، از نوع تفاوت‌هایی است که .....

- ۱) میان جهان‌های اجتماعی مختلف نیست - درون یک جهان اجتماعی پذیرفته می‌شود.
- ۲) میان جهان‌های اجتماعی مختلف است - یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌کند.
- ۳) درون یک جهان اجتماعی واحد رخ می‌دهد - میان جهان‌های اجتماعی مختلف نیست.
- ۴) درون یک جهان اجتماعی واحد رخ می‌دهد - یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌کند.

پاسخ

گزینه صحیح ۴

تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های سطحی جهان اجتماعی باشد، از نوع تفاوت‌هایی است که «درون یک جهان اجتماعی واحد» رخ می‌دهد، اما تفاوت‌هایی که مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی باشد، از نوع تفاوت‌هایی است که «یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگری» تبدیل می‌کند. بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: درست - نادرست (سطحی)
گزینه «۲»: نادرست (عمیق) - درست
گزینه «۳»: درست - نادرست (سطحی)

بخشی از فرهنگ ..... به این دلیل وارد فرهنگ ..... نمی‌شود که مردم به آن عمل نمی‌کنند.

- ۱) آرمانی - حق
- ۲) حق - آرمانی
- ۳) آرمانی - واقعی
- ۴) واقعی - آرمانی

پاسخ

گزینه صحیح ۳

اگر مردم به ارزش‌هایی که در قلمرو آرمانی جامعه رعایت آنها را لازم می‌دانند، عمل نکنند، قلمرو واقعی از آرمان‌ها فاصله می‌گیرد.

۵۵

«فرهنگ اساطیری»، «فرهنگ‌های غرب‌زده» و «فرهنگ‌های سکولار»، به ترتیب، گرفتار کدام یک از انواع از خودبیگانگی فرهنگی می‌شوند؟

- ۱) تاریخی و فطری - تاریخی - تاریخی و فطری
- ۲) فطری - تاریخی - فطری
- ۳) تاریخی و فطری - تاریخی و فطری - تاریخی و فطری
- ۴) تاریخی - فطری - فطری

پاسخ

گزینه صحیح ۲

فرهنگ‌های اساطیری و سکولار، فرهنگ‌های باطل و گرفتار از خود بیگانگی فطری هستند. فرهنگ‌های غرب‌زده گرفتار از خودبیگانگی تاریخی هستند.

۵۶

در تقسیم‌بندی ارسطو، نظام‌های سیاسی «دموکراسی» و «آریستوکراسی» به ترتیب، چه نوع حکومت‌هایی هستند؟

- ۱) حاکمیت اکثریت مردم براساس خواست و میل آن‌ها - حاکمیت اقلیت مردم براساس خواست و میل آن‌ها
- ۲) حاکمیت اقلیت مردم براساس فضیلت - حاکمیت اکثریت مردم براساس میل و خواست آن‌ها
- ۳) حاکمیت اکثریت مردم براساس خواست و میل آن‌ها - حاکمیت اقلیت مردم براساس فضیلت
- ۴) حاکمیت اکثریت مردم براساس فضیلت - حاکمیت اقلیت مردم براساس فضیلت

پاسخ

گزینه صحیح ۳

دموکراسی: حاکمیت اکثریت مردم براساس خواسته و میل آن‌ها
آریستوکراسی: حاکمیت اقلیت مردم براساس فضیلت
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دموکراسی - الیگارش

گزینه «۲»: آریستوکراسی - دموکراسی

گزینه «۴»: پولیتی (جمهوری) - آریستوکراسی

۵۷

هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، چگونه هویتی بوده است؟

- ۱) اساطیری، غیرتوحیدی
 ۲) غیراساطیری، دینی
 ۳) توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر
 ۴) توحیدی، دینی و همراه با عقاید دوگانه‌پرستی

پاسخ

گزینه صحیح ۳

هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی «توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر» بود.

۵۸

به ترتیب، هر یک از پرسش‌های زیر، ناظر به کدام دسته از پرسش‌های بنیادی بشر است؟
 «آیا جهان خلقت به همین جهان مادی محدود می‌شود؟ - آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟ - آیا آدمی موجودی فعال است یا منفعل؟»

- ۱) هستی‌شناسانه - معرفت‌شناسانه - انسان‌شناسانه
 ۲) معرفت‌شناسانه - واقعیت‌شناسانه - انسان‌شناسانه
 ۳) معرفت‌شناسانه - هستی‌شناسانه - انسان‌شناسانه
 ۴) هستی‌شناسانه - واقعیت‌شناسانه - معرفت‌شناسانه

پاسخ

گزینه صحیح ۱

آیا جهان خلقت به همین جهان مادی محدود می‌شود؟ ♦ «هستی‌شناسانه»
 آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟ ♦ «معرفت‌شناسانه»
 آیا آدمی موجودی فعال است یا منفعل؟ ♦ «انسان‌شناسانه»

۵۹

به ترتیب، ویژگی «امپریالیسم فرهنگی» و «استعمار نو» کدام است؟

- ۱) هنگامی رخ می‌دهد که مقاومت فرهنگی منطقه‌ای که تحت تصرف اقتصادی یا نظامی جامعه‌ای دیگر قرار گرفته است، از بین می‌رود - برای حفظ سلطه جهان غرب از ابزارهای فرهنگی و علمی بهره می‌برد.
 ۲) زمانی رخ می‌دهد که قدرت اقتصادی یک کشور، بازارها و مواد خام کشور دیگر را تصرف می‌کند - از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی بهره می‌برد.
 ۳) با استفاده از ظرفیت‌های ایجاد شده در دوره استعمار نظامی و سیاسی محقق می‌شود - با اتکا به قدرت اقتصادی و فرهنگی خود، سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.
 ۴) از شرایط تحقق آن، برتری فرهنگی جامعه مسلط است - از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.

پاسخ

گزینه صحیح ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: درست - نادرست (مربوط به استعمار فرانو است).
 گزینه «۲»: نادرست (ناظر به امپریالیسم اقتصادی است). - درست
 گزینه «۳»: نادرست (مربوط به استعمار نو است). - نادرست (کشور استعمارگر صرفاً با اتکا به قدرت اقتصادی (نه فرهنگی) خود، سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد).

کدام گزینه در رابطه با «روشنگری به معنای خاص» درست است؟

- ۱) روشنگری در معنای خاص، ناظر به مبنای معرفت‌شناسی پذیرفته شده در فرهنگ غرب است. وجه اشتراک همه صورت‌های روشنگری، کنار گذاشتن وحی و شهود در شناخت حقیقت است.
- ۲) به مهم‌ترین ویژگی معرفت‌شناختی فرهنگ مدرن غرب، روشنگری گفته می‌شود. روشنگری از معرفت و شناخت است که با پروتستانتیسم و اومانیسم همراه شده است.
- ۳) روشنگری در دو سده نوزدهم و بیستم، بیش‌تر رویکردی عقل‌گرایانه داشت. روشنگری با رویکرد دنیوی، هنگامی که با شناخت عقلی همراه باشد، به دلیل این که وحی را نمی‌پذیرد، به دئیسم ختم می‌شود.
- ۴) روشنگری در سده‌های هفدهم و هجدهم، بیش‌تر صورتی حس‌گرایانه پیدا کرد. وقتی روشنگری به شناخت حسی و تجربی محدود می‌شود، نوعی علم سکولار پدید می‌آورد.

پاسخ

گزینه صحیح ۱

علت نادرستی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۲»: روشنگری روشی از معرفت و شناخت است که با سکولاریسم (نه پروتستانتیسم) و اومانیسم همراه شده است.
- گزینه «۳»: روشنگری در دو سده هفدهم و هجدهم، بیش‌تر رویکردی عقل‌گرایانه داشت.
- گزینه «۴»: روشنگری در دو قرن نوزدهم و بیستم، بیش‌تر صورتی حس‌گرایانه پیدا کرد.

وابستگی کشورهای استعمارزده مسئله‌ای است که امکان عبور ..... به ..... را برای کشورهای استعمارگر پدید آورد و علت این امر ..... بود.

- ۱) استعمار نو- استعمار فرانکو- به رسمیت شناختن استقلال سیاسی و اقتصادی استعمارزدگان از سمت استعمارگران
- ۲) استعمار- استعمار نو- مواجه شدن کشورهای غربی با مقاومت سیاسی و نهضت‌های آزادی‌بخش در کشورهای استعمارزده
- ۳) استعمار- استعمار نو- قرار گرفتن دولت‌های مستقل و کشورهای استعمارزده در چرخه متعادل توزیع ثروت
- ۴) استعمار نو- استعمار فرانکو- انتقال صنایع وابسته از کشورهای غربی به غیرغربی

پاسخ

گزینه صحیح ۲

وابستگی کشورهای استعمارزده، امکان عبور از مرحله «استعمار» به «استعمار نو» را برای کشورهای استعمارگر پدید می‌آورد؛ زیرا کشورهای غربی بعد از آنکه در کشورهای استعمارزده با مقاومت‌های سیاسی و نهضت‌های آزادی‌بخش مواجه می‌شوند، استقلال سیاسی و اقتصادی آنان را به رسمیت می‌شناسند و اما اقتصاد وابسته، دولت‌های مستقل را ناگزیر می‌کند تا در چرخه نامتعادل جهانی توزیع ثروت قرار گیرند.

«آسیب‌های مربوط به فقر و غنا»، «آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی»، «نتیجه عدم کنترل بحران اقتصادی» به ترتیب مربوط به کدام موضوع می‌باشد؟

- ۱) بحران اقتصادی - جهانی و فرامنطقه‌ای - چالش فقر و غنا
- ۲) متوجه قشر ضعیف و فقیر - تمامی جامعه - فروپاشی حکومت‌ها
- ۳) چالش فقر و غنا - نابودکننده نظم اجتماعی - انتقال فشار به قشر ضعیف
- ۴) چالش مرکز و پیرامون - چالش استعمارگر و استعمارزده - بحران‌های اقتصادی

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۲

آسیب‌های مربوط به فقر و غنا ➡ متوجه قشر ضعیف و فقیر
 آسیب‌های مربوط به بحران‌های اقتصادی ➡ تمامی جامعه
 نتیجه عدم کنترل بحران اقتصادی ➡ فروپاشی حکومت‌ها

کدام گزینه در ارتباط با پیامدهای اجتماعی گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی، نادرست است؟

- ۱) رونق گرفتن بازار معنویت‌های کاذب و دروغین
- ۲) فراخواندن مهاجران ساکن کشورهای غربی مرعوب شده در فرهنگ مدرن به سوی هویت دینی خود
- ۳) از رونق انداختن خرافه‌پرستی، شیطان‌پرستی و عرفان‌های شرقی و سرخ‌پوستی
- ۴) واداشتن برخی از نخبگان جهان غرب به جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی

پاسخ

گزینه صحیح ۳

گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی، پیامدهای اجتماعی مختلفی داشت از آن جمله: بازار معنویت‌های کاذب و دروغین را رونق بخشید؛ خرافه‌پرستی، شیطان‌پرستی، انواع بازسازی شده ادیان و عرفان‌های شرقی و سرخ‌پوستی، نمونه‌هایی از این معنویت‌های دروغین هستند.

کدام یک از موارد زیر در رابطه با فعالیت نخستین بیدارگران به ترتیب در «ایران» و «جهان اسلام» درست است؟

- ۱) تدوین رساله‌های جهادیه - حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو
- ۲) حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو - حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیه تزاری
- ۳) حرکت اصلاحی امیرکبیر - حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیه تزاری
- ۴) حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیه تزاری - اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردانش

پاسخ

گزینه صحیح ۴

حضور فعال عالمان دینی در مقابله با روسیه تزاری و تدوین رساله‌های جهادیه، حرکت اصلاحی امیرکبیر و حکم میرزای شیرازی در تحریم تنباکو، نمونه‌هایی از حرکت‌های نخستین بیدارگران اسلامی در ایران و اقدامات سید جمال‌الدین اسدآبادی و شاگردان او در دیگر کشورهای اسلامی، نمونه‌هایی از این حرکت‌ها در جهان اسلام است.

وقوع انقلاب اسلامی ایران، در نخستین گام چه تأثیری بر روی جهان اسلام داشت؟

- ۱) اسرائیل به عنوان مسئله جهان اسلام مطرح شد و افق جدیدی بر روی جهان اسلام گشوده شد.
- ۲) موجب بازگشت کشورهای اسلامی به مسیر اسلام و سازمان‌یابی آن‌ها بر مدار فقاقت و عدالت شد.
- ۳) از طریق شکل‌گیری بیداری اسلامی، الگوی جدیدی در برابر امت اسلامی قرار داده شد.
- ۴) موجب شکل‌گیری قیام‌ها و انقلاب‌های گسترده در کشورهای عربی شد.

پاسخ

گزینه صحیح ۱

اولین تأثیر انقلاب اسلامی بر جهان اسلام، گشوده شدن افق‌های جدید بر روی جهان اسلام و مطرح شدن اسرائیل به عنوان مسئله جهان اسلام بود.

روان‌شناسی

شماره سوال	فصل	واحد یادگیری	زیر واحد یادگیری	حیطه شناختی
۶۶	[یازدهم] درس ۱	[یازدهم] روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه	[یازدهم] علم تجربی چیست؟	مقدماتی
۶۷	[یازدهم] درس ۱	[یازدهم] روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه	[یازدهم] علم روان‌شناسی چه هدف‌هایی را دنبال می‌کند؟	مقدماتی
۶۸	[یازدهم] درس ۲	[یازدهم] روان‌شناسی رشد	[یازدهم] تعریف روان‌شناسی رشد	مقدماتی
۶۹	[یازدهم] درس ۲	[یازدهم] روان‌شناسی رشد	[یازدهم] ویژگی‌های رشد در دوره نوجوانی	مقدماتی
۷۰	[یازدهم] درس ۳	[یازدهم] احساس، توجه، ادراک	[یازدهم] گشتالت	مقدماتی
۷۱	[یازدهم] درس ۳	[یازدهم] احساس، توجه، ادراک	[یازدهم] کارکردهای توجه	مقدماتی
۷۲	[یازدهم] درس ۴	[یازدهم] حافظه و علل فراموشی	[یازدهم] انواع حافظه	مقدماتی
۷۳	[یازدهم] درس ۴	[یازدهم] حافظه و علل فراموشی	[یازدهم] عوامل ایجاد فراموشی	مقدماتی
۷۴	[یازدهم] درس ۵	[یازدهم] تفکر (۱) حل مسئله	[یازدهم] حل مسئله و ویژگی‌های آن	مقدماتی
۷۵	[یازدهم] درس ۵	[یازدهم] تفکر (۱) حل مسئله	[یازدهم] روش‌های حل مسئله: تحلیلی، اکتشافی	مقدماتی
۷۶	[یازدهم] درس ۶	[یازدهم] تفکر (۲) تصمیم‌گیری	[یازدهم] چند پیشنهاد برای تصمیم‌گیری بهتر	مقدماتی
۷۷	[یازدهم] درس ۷	[یازدهم] انگیزه و نگرش	[یازدهم] نگرش و مهم‌ترین عوامل نگرشی (مثبت و منفی)	مقدماتی
۷۸	[یازدهم] درس ۷	[یازدهم] انگیزه و نگرش	[یازدهم] نگرش و مهم‌ترین عوامل نگرشی (مثبت و منفی)	مقدماتی
۷۹	[یازدهم] درس ۸	[یازدهم] روان‌شناسی سلامت	[یازدهم] انواع مقابله با فشارهای روانی	مقدماتی
۸۰	[یازدهم] درس ۸	[یازدهم] روان‌شناسی سلامت	[یازدهم] نقش متقابل عوامل جسمانی و روانی در سلامت روان	مقدماتی
برای مشاهده فیلم روش حل، فیلم را لمس نمایید.				

سرگروه دیپارتمان روان‌شناسی: سرکار خانم آزاده میرزایی

روان شناسی

۶۶

کدام گزینه به ترتیب، سلسله مراتب گزاره‌های علمی را به درستی بیان می‌کند؟

- ۱) نظریه ⇨ مسئله ⇨ فرضیه ⇨ اصول یا قوانین
- ۲) طرح پرسش ⇨ بیان مسئله ⇨ فرضیه ⇨ نظریه
- ۳) طرح مسئله ⇨ بیان فرضیه ⇨ اصول یا قوانین ⇨ نظریه
- ۴) طرح مسئله ⇨ بیان فرضیه ⇨ اهداف پژوهش ⇨ نظریه

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۳

میدانید

سلسله مراتب گزاره‌های علمی: طرح مسئله ⇨ بیان فرضیه ⇨ اصول یا قوانین ⇨ نظریه است. پژوهش‌های دانشمندان با «طرح مسئله» شروع می‌شود، سپس دانشمندان پاسخ‌های اولیه و تا حد ممکن سنجیده‌ای به مسئله‌های علمی می‌دهند که «فرضیه» نام دارد. فرضیه‌ها در صورت پذیرفته شدن به «قانون یا اصل» تبدیل می‌شوند و مجموعه‌ای منسجم از اصول و قوانین علمی درباره یک موضوع یعنی «نظریه» را تشکیل می‌دهند.

۶۷

در این عبارت که «برخورد عاطفی معلمان موجب پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود»،

.....

- ۱) چستی پدیده موردنظر بیان شده است.
- ۲) پدیده موردنظر کنترل شده است.
- ۳) پدیده موردنظر به طور دقیق بیان شده است.
- ۴) چرایی پدیده موردنظر بیان شده است.

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۴

میدانید

تبیین به بیان «چرایی اتفاق افتادن یک پدیده» می‌پردازد. در واقع، هر دانشمند زمانی که یک پدیده را تبیین می‌کند، در حال بیان علل اتفاق افتادن آن پدیده در جهان است. در این جمله، به چرایی پیشرفت تحصیلی اشاره شده است، بنابراین به تبیین پدیده اشاره دارد.

علم روان‌شناسی تغییرات رشد انسان را در چه مقطعی از زندگی مورد بررسی قرار می‌دهد؟

- ۱) از زمان تولد تا هنگام مرگ
- ۲) از زمان تشکیل نطفه تا پایان دوره نوجوانی
- ۳) از زمان تشکیل نطفه تا هنگام مرگ
- ۴) از زمان تولد تا دوره سالمندی

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۳

میدانید

در روان‌شناسی رشد، شناسایی و پیش‌بینی تغییرات در طول زندگی که به آن «فراخای زندگی» نیز گفته می‌شود مورد توجه روان‌شناسان قرار گرفته است که در آن تلاش می‌شود تغییراتی را که در طول زندگی از زمان تشکیل نطفه تا زمان مرگ در آدمی رخ می‌دهد را مطالعه کند.

به ترتیب هریک از عبارت‌های «سحر در تفسیر و معنا بخشی محرک‌های جدید دچار اشکال است»، «محسن از کارهای بد خود، احساس پشیمانی نمی‌کند»، «مرتضی نمی‌تواند با همسالان خود به تفریح بپردازد» و «سارا ارزش‌های دینی دوستش را ناجوانمردانه قضاوت می‌کند» نشان‌دهنده مشکل در کدام حوزه‌های رشدی است؟

- ۱) هیجانی - اخلاقی - اجتماعی - اخلاقی
- ۲) شناختی - هیجانی - اجتماعی - شناختی
- ۳) هیجانی - هیجانی - اخلاقی - اخلاقی
- ۴) شناختی - اخلاقی - اخلاقی - شناختی

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۲

میدانید

- اشکال در تفسیر و معنا بخشی محرک‌های جدید طبق تعریف ادراک ← مشکل در فرایند ادراک ← مربوط به حوزه رشد شناختی است.
- عدم احساس پشیمانی توسط محسن ← مشکل در شکل‌گیری هیجانات مرکب ← مربوط به حوزه رشد هیجانی
- عدم ارتباط مناسب با همسالان ← مشکل در حوزه رشد اجتماعی
- مشکل در قضاوت درست توسط سارا ← مشکل در حوزه رشد شناختی

کدام مورد براساس اصول روان‌شناسی گشتالت، درست است؟

۷۰

- ۱) اشیای کامل به صورت ناقص ادراک می‌شوند.
- ۲) اشیای مشابه در یک طبقه ادراک می‌شوند.
- ۳) اشکال به صورت گسسته و منقطع ادراک می‌شوند.
- ۴) اجزای یک گروه به صورت جداگانه ادراک می‌شوند.

پاسخ

گزینه صحیح ۲

میدانید

براساس اصل مشابهت، ما معمولاً تمایل داریم اشیاء را براساس شباهت آن‌ها در یک مقوله طبقه‌بندی کنیم.

- بررسی سایر گزینه:

گزینه «۱»: براساس اصل تکمیل، ما تمایل داریم اشیای ناقص را به صورت کامل ببینیم.

گزینه «۳»: براساس اصل استمرار، ما گرایش داریم اشکال را به صورت متصل و پیوسته ببینیم، نه منقطع و غیریوسته.

گزینه «۴»: براساس اصل مجاورت، وقتی چند شی در کنار یکدیگر قرار بگیرند، ما آن‌ها را به صورت یک گروه ادراک می‌کنیم.

۷۱

تصور کنید در حال گوش دادن به رادیو هستید و در این هنگام صدایی از خیابان توجه شما را جلب کرده و حواس شما را پرت می‌کند. در این صورت کدام عامل باعث ایجاد این حواس‌پرتی شده است؟

- ۱) هشدار کاذب
- ۲) ازدست دادن محرک
- ۳) علائم انحرافی
- ۴) کم‌رنگ بودن محرک هدف

پاسخ

گزینه صحیح ۳

میدانید

در هر موقعیت توجه، دو نوع علامت داریم:

۱- علامت هدف: منظور از علامت یا محرک هدف، علامتی است که فرد باید آن را انتخاب کند. (گوش دادن به صدای رادیو)

۲- علائم انحرافی: منظور محرک‌هایی است که همواره مانع انتخاب هدف می‌شود و باعث ایجاد حواس‌پرتی در افراد می‌شوند. (صدای خیابان)

میدانید

علائم انحرافی که در اینجا صدایی که از خیابان می‌آید، بوده است باعث ایجاد حواس‌پرتی می‌شود و توجه ما را از محرک اصلی یعنی شنیدن صدای رادیو دور می‌کند.

۷۲. نوع رمزگردانی در حافظه بلندمدت عمدتاً از چه نوعی می باشد؟

- ۱) همراه با توجه
۲) حسی
۳) معنایی
۴) رویدادی

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۳

نوع رمزگردانی در حافظه بلندمدت عمدتاً معنایی است.

۷۳. علی هر روز مقدار زمان مشخصی را به درس های عمومی تخصیص می دهد و فردای آن روز قبل از مطالعه مبحث جدید، صفحات قبل را مرور کوتاهی می کند. علی با این تکنیک به مقابله با کدام عامل فراموشی پرداخته است؟

- ۱) عدم تداخل اطلاعات
۲) رفع مشکلات مربوط به بازیابی و رمزگردانی نادرست
۳) فن اول روش پس خبا
۴) گذشت زمان

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۴

میدانید

عوامل ایجاد فراموشی عبارت هستند از:

- ۱- گذشت زمان
  - ۲- تداخل اطلاعات
  - ۳- عوامل عواطفی
  - ۴- عدم رمزگردانی
  - ۵- مشکلات مربوط به نشانه های بازیابی
- همان طور که در نمودار فراموشی ابینگهوس مشاهده می کنیم در ۲۴ ساعت اول تقریباً نیمی از مطالبی که به حافظه سپرده شده فراموش می شود.
- بهترین شیوه کنترل اثر گذشت زمان، مرور اطلاعات در زمان مناسب است.

کدام یک از ویژگی‌های مسئله کمک می‌کند تا موانع احتمالی را شناسایی کنیم؟

۱) هدفمند بودن

۲) در نظر گرفتن مسئله به عنوان یک فرایند و جریان تحت کنترل

۳) شناسایی موقعیت فعلی در جریان حل مسئله

۴) پذیرفتن این که توانمندی محدودی داریم.

پاسخ

گزینه صحیح ۳

میدانید

ویژگی چهارم مسئله این است که در جریان حل مسئله موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص باشد، زیرا کمک می‌کند تا موانع احتمالی را به خوبی بشناسید و راه‌حل‌های بهتری ارائه دهید. ویژگی‌های مسئله ۱- هدفمند است.

۲- مسئله یک «فرایند و جریان» تحت کنترل است.

۳- در مسئله، توانمندی‌های ما محدود است.

۴- در مسئله موقعیت فعلی یا مبدأ باید مشخص باشد.

کدام روش مسئله در پاسخگویی به مسائل زیر کاربرد بیشتری دارد؟

الف) مسئلهٔ برج هانوی

ب) اثبات مساوی بودن اضلاع و زاویهٔ بین آن‌ها در یک شکل

پ) شیر یا خط کردن برای انجام کاری

۱) بارش مغزی - خرد کردن مسئله - اکتشافی

۲) کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب - بارش مغزی - تحلیلی

۳) بارش مغزی - مهندسی معکوس - اکتشافی

۴) کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب - شروع از آخر - اکتشافی

پاسخ

گزینه صحیح ۴

میدانید

حل مسئلهٔ برج هانوی با روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب امکان‌پذیر است.

روش شروع از آخر در حل مسائل ریاضی کاربرد دارد.

شیر یا خط انداختن به عنوان یک مبنا برای تصمیم‌گیری اشاره به روش اکتشافی دارد که بر مبنای احساس و نظر شخصی است.

نکته

روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب ♦ فرد سعی می‌کند فاصلهٔ میان وضعیت موجود و وضعیت مطلوب را کاهش دهد.

روش اکتشافی ♦ بدون دلیل و مبتنی بر شانس و نظر شخصی است.

۷۶

کدام گزینه صحیح و غلط بودن عبارت‌های زیر را به ترتیب مشخص می‌کند؟

- (الف) تعارض، محصول ناتوانی در تصمیم‌گیری است.
 (ب) در روش اعتماد افراطی، فرد از اطلاعاتی که دیدگاهش را تأیید کند، استفاده می‌نماید.
 (پ) از آن‌جا که تصمیم‌گیری یک امر فردی است، تصمیم‌گیری‌های شتاب‌زده و بدون تفکر، آسیب‌های فردی ایجاد می‌کند نه روانی-اجتماعی.
 (ت) موفقیت یک انسان به چگونگی تصمیم‌گیری وی بستگی دارد.
 (ث) افرادی که به واکنش‌های عاطفی دیگران احترام نگذارند، به‌طور مداوم با شکست در تصمیم‌گیری مواجه می‌شوند.
 (ج) اگر فردی به‌طور مداوم، تعارض اجتناب-اجتناب را تجربه کند، دچار آسیب‌های روانی و جسمانی می‌شود.

۲) ص - غ - ص - ص - غ - غ

۱) غ - ص - ص - غ - ص - غ

۴) ص - غ - غ - ص - غ - ص

۳) ص - غ - غ - ص - ص - ص

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۴

میدانید

بررسی عبارت‌های نادرست:

- (ب) در روش سوگیری تأیید، فرد از اطلاعاتی که دیدگاهش را تأیید کند، استفاده می‌کند.
 (پ) تصمیم‌گیری‌های شتاب‌زده و بدون تفکر، علاوه بر آسیب فرد، آسیب‌های روانی-اجتماعی همچون اعتیاد، ایدز، بزهکاری، خشونت، بی‌بندوباری و تصادفات جاده‌ای را به دنبال دارد.
 (ث) افرادی که قادر به کنترل هیجان‌های خویش نباشند، به‌طور مداوم با شکست در تصمیم‌گیری روبه‌رو می‌شوند.
 دانش‌آموزی که همیشه شکست خود را به دشواری تکلیف نسبت می‌دهد، به کدام یک از عوامل زیر اسناد می‌کند؟

۷۷

۴) ناپایدار بیرونی

۳) پایدار درونی

۲) ناپایدار درونی

۱) پایدار بیرونی

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۱

میدانید

دشواری تکلیف عامل بیرونی است و وقتی دانش‌آموزی همیشه شکست خود را به آن نسبت می‌دهد، به این معنی است که آن را عامل پایدار می‌بیند.

نکته

وقتی یادگیرندگان، شکست را به چیزی نسبت می‌دهند که نمی‌توانند آن را کنترل کنند، (مانند توانایی پایین و دشواری تکلیف)، انگیزه بسیار کمی برای جبران آن خواهند داشت.
 - کسانی که شکست را به عوامل پایدار، مانند استعداد و دشواری تکلیف، نسبت می‌دهند، هرگز نمی‌توانند استعداد را افزایش داده یا تکلیف را آسان نمایند. چون استعداد، توانایی و تکلیف از عواملی نیست که در اختیار فرد باشد.

دانش‌آموزی که به‌طور مکرر با شکست در تحصیل مواجه می‌شود، در قابلیت‌های یادگیری خود تردید می‌کند و فوراً تسلیم می‌شود. این دانش‌آموز با تأثیر کدام عامل بر رفتار خود مواجه است؟

- ۱) هدفمندی
- ۲) ناهماهنگی شناختی
- ۳) نظام باورها و ارزش‌ها
- ۴) درماندگی آموخته شده

پاسخ

گزینه صحیح ۴

میدانید

وقتی فردی باور می‌کند که ناتوان هست و کنترلی بر محیط خود ندارد و برای تغییر دادن شرایط نمی‌تواند کاری انجام دهد، در نتیجه انگیزه عمل در او به‌وجود نمی‌آید و تلاشی نمی‌کند و به واقع تسلیم شرایط می‌شود. (بسیاری از ناتوانی‌های ما به دلیل یادگیری است نه اینکه واقعاً نمی‌توانیم).

نکته

تسلیم شدن در اثر مواجهه با شکست‌های مکرر، نتیجه احساس ناتوانی در کنترل کارها است که به تأثیر درماندگی آموخته شده بر رفتار اشاره دارد.

سبک شمردن منبع فشار روانی، به منظور سپری کردن اوقات سختی که امکان برطرف کردن فوری آن وجود ندارد، ویژگی کدام روش مقابله با فشار روانی است؟

- ۱) استفاده از حس شوخ‌طبعی
- ۲) به‌کارگیری مهارت حل مسئله
- ۳) در انتظار معجزه بودن
- ۴) مشورت و راهنمایی گرفتن

پاسخ

گزینه صحیح ۱

میدانید

مقابله‌هایی که به حل مسائل و برطرف کردن عامل فشارآور و به حداقل رساندن و یا تحمل فشار روانی کمک می‌کنند، مقابله‌های سازگارانه هستند.
انواع آن:

- (الف) استفاده از مهارت حل مسئله   (ب) مشورت و راهنمایی گرفتن
- (پ) استفاده از حس شوخ‌طبعی   (ت) فعالیت بدنی و ورزش کردن
- نکته کلیدی در این سؤال، سبک شمردن و کم کردن تأثیر عامل فشارآور است که امکان برطرف کردن آن در کوتاه‌مدت وجود ندارد. این ویژگی مربوط به روش استفاده از حس شوخ‌طبعی است.

کدام یک از گزینه‌های زیر از جمله عوامل روانی ایجاد بیماری‌های گوارشی می‌باشد؟

- ۱) ناکامی‌های مکرر   ۲) بیماری ام‌اس   ۳) قطع عضو   ۴) ضعف شنوایی

پاسخ

گزینه صحیح ۱

میدانید

تعارض شدید و ناکامی‌های مکرر، از جمله عوامل روانی هستند که می‌توانند منجر به ایجاد بیماری‌های گوارشی گردند، سایر گزینه‌ها بیماری‌های جسمانی هستند، نه عوامل روانی. عامل ایجاد بیماری‌های جسمانی گاهی عوامل روانی هستند مثلاً سردردهای میگرنی در اثر فشار روانی ایجاد می‌شوند.

زبان عربی

شماره سوال	فصل	واحد یادگیری	زیر واحد یادگیری	حیطه شناختی	فیلم
۸۱	[دهم] درس الرابع	[دهم] التعايش السلمی / الفعل الثلاثی المزيد (۲) / فی صالة التفتیش	[دهم] ترجمه و تعریب	مقدماتی	فیلم
۸۲	[دهم] درس الثاني	[دهم] إنکم مسؤولون / الأعداد من واحد إلى مئة / فی مطار التجف	[دهم] ترجمه و تعریب	مقدماتی	فیلم
۸۳	[دهم] درس السابع	[دهم] صناعة الثفط / الفعل المجہول / مع مسؤول استقبال الفندق	[دهم] ترجمه و تعریب	مقدماتی	فیلم
۸۴	[یازدهم] درس السادس	[یازدهم] ارحموا ثلاثا / ترجمة الفعل المضارع (۲)	[یازدهم] ترجمه و تعریب	مقدماتی	فیلم
۸۵	[یازدهم] درس السادس	[یازدهم] ارحموا ثلاثا / ترجمة الفعل المضارع (۲)	[یازدهم] ترجمه و تعریب	مقدماتی	فیلم
۸۶	[یازدهم] درس الخامس	[یازدهم] الضدق / الجملة بعد النكرة / حوار، شراء شريحة الهاتف الجوال	[یازدهم] ترجمه و تعریب	مقدماتی	فیلم
۸۷	[دهم] درس الاول	[دهم] ذاک هو الله / الأفعال و الضمائر و أسماء الاشارة / التعارف	[دهم] ترجمه و تعریب	مقدماتی	فیلم
۸۸	[دهم] درس الثاني	[دهم] إنکم مسؤولون / الأعداد من واحد إلى مئة / فی مطار التجف	[دهم] ترجمه و تعریب	مقدماتی	فیلم
۸۹	[یازدهم] درس الرابع	[یازدهم] تأثير اللغة الفارسية على اللغة العربية / المعرفة و النكرة / ترجمة الفعل المضارع (۱)	[یازدهم] درک مطلب	مقدماتی	فیلم
۹۰	[یازدهم] درس السابع	[یازدهم] لاتقنطوا / معانی الأفعال الناقصة	[یازدهم] درک مطلب	مقدماتی	فیلم
۹۱	[یازدهم] درس السابع	[یازدهم] لاتقنطوا / معانی الأفعال الناقصة	[یازدهم] درک مطلب	مقدماتی	فیلم
۹۲	[یازدهم] درس السابع	[یازدهم] لاتقنطوا / معانی الأفعال الناقصة	[یازدهم] درک مطلب	مقدماتی	فیلم
۹۳	[دهم] درس الخامس	[دهم] «هذا خلق الله» / الجملة الفعلية و الاسمية / مع سائق سيارة الأجرة	[دهم] قواعد	مقدماتی	فیلم
۹۴	[دهم] درس الثامن	[دهم] يا من فی البحار عجائبه / الجاز و المجرور و نون الوقاية / مع مشرف الخدمات	[دهم] قواعد	مقدماتی	فیلم
۹۵	[دهم] درس الرابع	[دهم] التعايش السلمی / الفعل الثلاثی المزيد (۲) / فی صالة التفتیش	[دهم] قواعد	مقدماتی	فیلم
۹۶	[دهم] درس الاول	[دهم] ذاک هو الله / الأفعال و الضمائر و أسماء الاشارة / التعارف	[دهم] قواعد	مقدماتی	فیلم
۹۷	[دهم] درس الثالث	[دهم] مطر السمک / أشكال الأفعال (۱) / فی قسم الجوازات	[دهم] قواعد	مقدماتی	فیلم
۹۸	[یازدهم] درس الثالث	[یازدهم] عجائب المخلوقات / أسلوب الشرط و أدواته / حوار فی الملعب الرياضي	[یازدهم] قواعد	مقدماتی	فیلم
۹۹	[یازدهم] درس السادس	[یازدهم] ارحموا ثلاثا / ترجمة الفعل المضارع (۲)	[یازدهم] قواعد	مقدماتی	فیلم
۱۰۰	[یازدهم] درس الثاني	[یازدهم] صناعة التلميع فی الأدب الفارسی / اسم الفاعل و اسم المفعول و اسم المبالغة	[یازدهم] قواعد	مقدماتی	فیلم
برای مشاهده فیلم روش حل، فیلم را لمس نمایید.					

سرگروه دیارتمان زبان عربی انسانی: سرکار خانم الهه مسیح خواه

زبان عربی

عَيْنِ الْأَصْحَحِّ وَالْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ: (٨١-٨٧)

«لِتَعَايِشِ النَّاسُ مَعَ بَعْضِهِمْ تَعَايِشًا سَلَمِيًّا وَيَعْلَمُوا أَنَّ الْإِصْرَارَ عَلَى الْخِلَافِ وَالْعُدْوَانَ لَا يَجُوزُ لِأَنَّهُ لَا يَنْتَفِعُ بِهِ أَحَدٌ!»:

۸۱

- ۱) باید مردم با دیگران به شکل مسالمت آمیز همزیستی داشته باشند و بدانند که اصرار بر اختلافات و دشمنی‌ها جایز نیست؛ زیرا کسی از آن‌ها سود نمی‌برد!
- ۲) مردم باید با یکدیگر به صورت مسالمت آمیز زندگی کنند و بدانند که اصرار بر اختلاف و دشمنی جایز نیست؛ چراکه از آن بهره نمی‌برند!
- ۳) مردم باید با یکدیگر به صورت مسالمت آمیز همزیستی داشته باشند و بدانند که اصرار بر اختلاف و دشمنی جایز نمی‌باشد؛ زیرا کسی از آن بهره نمی‌برد!
- ۴) باید مردم با یکدیگر به شکل مسالمت آمیز همزیستی کنند و بدانند که اصرار بر اختلاف و دشمنی اصلاً جایز نمی‌باشد؛ زیرا آن به کسی سود نمی‌رساند!

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۳

ل: باید / يتعايش الناس: مردم همزیستی داشته باشند / تعايشاً سلمياً: به صورت مسالمت آمیز / يعلموا: بدانند / أن: که / الخلاف: اختلاف / العدوان: دشمنی / لا يجوز: جایز نمی‌باشد / لأن: زیرا / لا ينتفع: سود نمی‌برد / أحد: کسی

«كَانَتْ مُدَرِّسَتَانِ تَنْصَحُ مَنْ يَرْمِي النُّفَايَاتِ فِي غَيْرِ مَكَانِهَا بِكَلَامٍ طَيِّبٍ!»:

۸۲

- ۱) معلّم ما با کلام خوبی نصیحت می‌کند، کسی را که زباله‌ها را در غیر جای خود می‌ریزد!
- ۲) دبیر ما نصیحت می‌کرد، کسی را که زباله را در غیرجایش پرت می‌کرد، با سخنی زیبا!
- ۳) دبیر ما با سخن خوبی پند می‌داد، کسی را که زباله‌ها را در غیرجای خود پرت می‌کرد!
- ۴) معلّم ما با سخن خوبی پند می‌داد، کسی را که زباله‌ها را در جای مناسب نمی‌انداخت!

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» (نصیحت می‌کند ...)، در گزینه «۲» (زباله) و در گزینه «۴» (در جای مناسب نمی‌انداخت) موارد نادرست هستند.

نکته

کان + فعل مضارع = ماضی استمراری ← کانت + تنصح ... یرمی = پند می‌داد ... پرت می‌کرد

«إيران من أكبر الدّول المصدّرة للنفط و أنجحها في مدّ خطوط الاتّابيب و صيانتها من أماكن الإنتاج إلى أماكن الاستهلاك!»:

- ۱) ایران از بزرگ‌ترین دولت‌های صادرکننده نفت و موفق‌ترین آنها در کشیدن خطوط لوله‌ها و نگهداری آنها از مکان‌های تولید تا مکان‌های مصرف است!
- ۲) ایران بزرگ‌ترین دولت صادرکننده نفت است و موفق‌ترین دولت‌ها در کشیدن خطوط لوله‌ها و نگهداری آنها از جایگاه تولید تا مصرف است!
- ۳) ایران یکی از بزرگ‌ترین دولت‌های صادرکننده نفت است و یکی از موفق‌ترین آنها در کشیدن لوله‌های نفت و نگهداری آنها از جایگاه‌های تولید تا جایگاه‌های مصرف است!
- ۴) ایران از بزرگ‌ترین دولت‌های صادرکننده نفت است و از موفق‌ترین آنها در کشیدن خطوط لوله‌های نفت و نگهداری آنها از مکان تولید تا مکان‌های بندرگاه‌ها است!

پاسخ

گزینه صحیح ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۲» (بزرگ‌ترین ... جایگاه ...)، در گزینه «۳» (یکی از بزرگ‌ترین ... لوله‌های نفت) و در گزینه «۴» (لوله‌های نفت ... بندرگاه‌ها) موارد نادرست هستند.

«لا تَظْلَمْ كَمَا لَا تُحِبُّ أَنْ تُظْلَمَ وَ أَحْسِنْ كَمَا تُحِبُّ أَنْ يُحْسَنَ إِلَيْكَ!»

- ۱) ظلم نکن همان‌طور که دوست نداری که به تو ظلم شود و نیکی کن همان‌طور که دوست داری به تو نیکی شود!
- ۲) همان‌طور که دوست داری به تو ظلم نشود، ظلم نکن، و نیکی کن آن‌طور که دوست داری دیگران به تو نیکی کنند!
- ۳) ظلم نمی‌کنی همان‌طور که دوست نداری به تو ظلم شود و نیکی می‌کنی همان‌طور که دوست داری به تو نیکی شود!
- ۴) ظلم نکن آن‌طور که دوست داری به تو ظلم نکنند و نیکی کن آن‌گونه که دوست داری به تو نیکی کنند!

پاسخ

گزینه صحیح ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۲»: (دوست داری به تو ظلم نشود ...)

در گزینه «۳»: (ظلم نمی‌کنی ...)

در گزینه «۴»: (دوست داری به تو ظلم نکنند ...)

موارد نادرست هستند.

«إِرْحَمُوا عَزِيزاً ذَلَّ وَ غَنِيّاً افْتَقَرَ وَ عَالِماً ضَاعَ بَيْنَ جُهَّالٍ!»

۱) دلسوزی کنید بر ارجمندی که خوار شده و دارایی که ندار شده و دانایی که میان نادان‌ها تباه شده است!

۲) دلسوزی کردند بر عزیزی که خوار شده و دارایی که ندار شده و عالمی که میان جاهلان تباه شد!

۳) دلسوزی کنید بر عزیزانی که خوار شدند، بی‌نیازانی که ندار شدند و دانایانی که میان نادان‌ها تباه شده‌اند!

۴) دلسوزی کنید بر آن عزیزی که خوار می‌شود و دارایی که ندار می‌شود و دانایی که میان ناآگاهان تباه می‌شود!

پاسخ

گزینه صحیح ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۲» (دلسوزی کردند)، در گزینه «۳» (عزیزانی که خوار شدند ...) و در گزینه «۴» (آن عزیزی ...) موارد نادرست هستند.

عَيْنِ الْخَطَا فِي التَّرْجَمَةِ:

۱) مِنْ أَحَبِّ أَعْمَالِنَا إِلَى اللَّهِ إِدْخَالُ السَّرُورِ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ: از محبوب‌ترین کارهایمان نزد الله، وارد شدن شادی در دل مؤمنان است!

۲) لَا تَعْتَمِدُوا عَلَى صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ لِأَنَّهُ يَضُرُّكُمْ بِصِدَاقَتِهِ: به دوستی نادان اعتماد نکنید؛ زیرا او با دوستی خودش به شما آسیب می‌زند!

۳) مَنْ التَزَمَ الصَّدَقَ تَخَلَّصَ بِمَرُورِ الْأَيَّامِ مِنْ شَرِّ الذُّنُوبِ: هرکس به راست گفتن پایبند باشد با گذشت روزها از شر گناهان خلاص می‌شود!

۴) تَصْغِيرُ الْخَدِّ لِلْأَصْدِقَاءِ عِلَامَةُ الْإِعْجَابِ بِالنَّفْسِ وَ اللَّهِ لَا يَحِبُّهُ: روی برگرداندن از دوستان نشانه خودپسندی است و خدا آن را دوست ندارد!

پاسخ

گزینه صحیح ۱

إِدْخَالُ: وارد کردن (دخول: وارد شدن) / قُلُوبُ: دل‌ها

عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجَمَةِ:

۸۷

- ۱) ﴿وَجْعَلْ لِّي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ﴾: و برای من یادی نیکو در آیندگان قرار ده!
- ۲) ﴿إِذَا مَلَكَ الْأَرَاذِلُ هَلَكَ الْأَفْاضِلُ﴾: هرگاه فرومایگان فرمانروا شوند، شایستگان را هلاک می کنند.
- ۳) ﴿وَاَعْمَلُوا صَالِحاً إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾: و کار نیکو انجام دادید که من به آنچه انجام می دهید، آگاهم!
- ۴) قَوْلُ «لَا أَعْلَمُ» نِصْفُ الْعِلْمِ: گفتنِ می دانمِ نیمی از دانش است.

پاسخ

گزینه صحیح ۱

ترجمه درست سایر گزینه ها:

- ۲) هرگاه فرومایگان به فرمانروایی برسند، شایستگان هلاک می شوند.
- ۳) و کار نیکو انجام دهید زیرا من به آنچه انجام می دهید، آگاهم.
- ۴) «لا أعلم» به معنی «نمی دانم» درست است.

عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّعْرِيبِ:

۸۸

«یازده بازیکن در تیم فوتبال بازی می کنند!»

- ۱) يَلْعَبُ أَحَدَ عَشَرَ لَاعِبًا فِي فَرِيقِ كُرَةِ الْقَدَمِ!
- ۲) فِي فَرِيقِ كُرَةِ الْقَدَمِ يَلْعَبُ أَحَدَ عَشَرَ لَاعِبَاتٍ!
- ۳) أَحَدَ عَشَرَ لَاعِبِينَ يَلْعَبُونَ فِي فَرِيقِ كُرَةِ الْقَدَمِ!
- ۴) يَلْعَبُونَ أَحَدَ عَشَرَ لَاعِبِينَ فِي فَرِيقِ كُرَةِ الْقَدَمِ!

پاسخ

گزینه صحیح ۱

بررسی سایر گزینه ها:

در گزینه «۲» (لاعبات)، در گزینه «۳» (لاعبین) و در گزینه «۴» (يلعبون، لاعبين) نادرست اند.

معدود اعداد «یازده» تا «نود و نه» مفرد است.

عَيْنِ الْمُنَاسِبِ لِمَفْهُومِ «أَكَلْتُمُ تَمْرِي وَ عَصَيْتُمُ أَمْرِي»:

۸۹

- ۱) خرمای مرا خوردید و فرمان مرا بردید!
- ۲) هم خدا را می خواهد هم خرما را!
- ۳) رطب خورده منع رطب چون کند؟
- ۴) نمک خورد و نمکدان شکست!

پاسخ

گزینه صحیح ۴

مفهوم جمله «خرمای مرا خوردید و از دستور من نافرمانی کردید» ناسپاسی است که در گزینه «۴» آمده است.

■ اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۹۰ - ۹۲) بِمَا يَنْاسِبُ النَّصَّ:

من عاش في الدنيا فلا بُدَّ أن يرى من العيش ما يصفو و ما يتكدَّر! كلَّ شديدة نزلت بقوم لها من بعد شدَّتها رخاء. الإنسان العاقل هو الَّذي يُعوِّدُ نفسه على لقاء الشَّدائد. يجب أن نُؤمِّنَ بأنَّ الإنسان لا يملك لنفسه ضرراً و لا نفعاً و إن يُحاول أن تكون عاقبته في منتهى الحكمة. نعم! هناك كثير من النَّاسِ يُحاولون أن يجعلوا حياتهم كلّها سروراً و بهجة مستمرة فيها نعيمٌ لا تُكدِّره الأيام! ولكن لا نعرف في مَنْ سَبَقَ مَنْنا مَنْ استطاعَ أن يُحقِّقَ هذا الأمل! الإنسان في غالب الأحيان ورقةٌ في هجوم الرياح.

حين آمن المرءُ بكُلِّ هذا لا ييأسُ في الشَّدةِ و لا يُصابُ بالغرور في الرِّخاء. سفينة الحياة تَعْلُو في زَمَنٍ و تهبط في زَمَنٍ آخَرٍ و العاقل هو الَّذي لا يَرْتَعِشُ بهذه الصَّعوبات و النِّزولات! عَيِّنِ الْأَصْحَحَ فِي الْأَسْتِنْبَاطِ مِنَ الْعِبَارَةِ:

۹۰

«الإنسان في غالب الأحيان ورقة في هجوم الرياح!»

① الإنسان يُدَبِّرُ و الله يُقَدِّرُ!

② زمام الإنسان بيد الآخرين؛ فلا تدبِّرَ له!

③ تقدُّمُ الإنسان و تأخُّره بيد حوادث الدهر!

④ لا تعتمد على عقليتك! فالأُمُور دائماً تجري على خلاف رأيك!

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۱

ترجمه متن:

هرکس در دنیا زندگی کند به ناچار [باید] از زندگی، آنچه که خوشی و ناخوشی است را ببیند! هر سختی‌ای که به قومی نازل شده است بعد از سختی‌اش آسایشی است! انسان عاقل همان کسی است که خودش را برای رویارویی با سختی‌ها عادت می‌دهد. باید ایمان بیاوریم که انسان برای خود مالک [هیچ] زیان و سودی نیست، اگرچه تلاش کند که فرجامش در نهایت حکمت و اندیشه باشد! بله! بسیاری از مردم هستند که تلاش می‌کنند همه زندگی‌شان را در شادی و شادابی مستمری قرار دهند که در آن نعمتی باشد که روزها آن را تیره نسازد! ولی ما در گذشتگان خویش کسی را نمی‌شناسیم که توانسته باشد این آرزو را محقق کند! انسان در بسیاری از مواقع برگی است در هجوم باده‌ها! هنگامی که انسان به همه این [مطالب] ایمان بیاورد در سختی ناامید نمی‌شود و در رفاه و راحتی دچار غرور نمی‌گردد. کشتی زندگی در زمانی بالا می‌رود و در زمانی دیگر فرود می‌آید و عاقل همان کسی است که با این فرازاها و فرودها نمی‌لرزد!

[گزینه] صحیح‌تر را در استنباط از عبارت «انسان در اکثر اوقات برگی در هجوم بادهاست!» مشخص کن:
ترجمه گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: انسان تدبیر می‌کند و خداوند تقدیر می‌کند!
گزینه «۲»: اختیار انسان به‌دست دیگران است؛ پس هیچ تدبیری ندارد!
گزینه «۳»: پیشرفت و عقب افتادن انسان به دست حوادث روزگار است!
گزینه «۴»: به عقلانیت خود اعتماد نکن! چرا که کارها دائماً برخلاف نظر تو پیش می‌روند!

عین الخطأ:

۹۱

- ۱) كلما صعبت الشدة يبتعد الفرج عن الإنسان!
۲) استمرار السرور لا يتحقق للإنسان بشكل كامل!
۳) الويل لمن في نعيمه لا يحاسب حساباً لتبدل الأحوال!
۴) النعيم و البؤس يأتيان إلينا إتيان النهار و الليل!

پاسخ

گزینه صحیح ۱

خطا را مشخص کن:

ترجمه گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: هرچه سختی شدت یابد، گشایش از انسان دور می‌شود! (نادرست)
گزینه «۲»: استمرار شادی برای انسان به شکلی کامل محقق نمی‌شود!
گزینه «۳»: وای بر کسی که در آسایش و رفاه خود، [هیچ] حسایی برای تغییر شرایط محاسبه نمی‌کند!
گزینه «۴»: نعمت و بیچارگی به‌سوی ما می‌آیند مانند آمدن روز و شب!

عین الأصح: العاقل هو الذي يُعوّد نفسه على لقاء الشدائد. لماذا؟: «لأن.....»

۹۲

- ۱) لكل نزلٍ صعوداً! ۲) من صبر ظفراً! ۳) الفرح لا يدوم! ۴) الصبر مفتاحُ الفرج!

پاسخ

گزینه صحیح ۳

صحیح‌تر را مشخص کن:

انسان عاقل همان کسی است که خودش را به رویارویی با سختی‌ها عادت می‌دهد؟ چرا؟ زیرا ....
ترجمه گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: برای هر فرودی، صعودی است!
گزینه «۲»: هر کس صبر کند، پیروز می‌شود!
گزینه «۳»: شادی دوام ندارد!
گزینه «۴»: صبر کلید گشایش است!

عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي الْإِعْرَابِ وَالتَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ:

«لِسَانِ الْقِطِّ مَمْلُوءٌ بِغُدَدٍ تُفَرِّزُ سَائِلًا مُطَهَّرًا!»:

- ۱) مملوء: اسم - مفرد مذکر - مشتق (اسم مفعول من فعل مزید) - نكرة - معرب / خبر و مرفوع
- ۲) غُدَد: اسم - جمع تکسیر (مفردها: غُدة) - نكرة - معرب / مجرور بحرف الجرّ و مضافٌ إلى «تُفَرِّزُ»
- ۳) تُفَرِّزُ: فعل مضارع - للغائبه - مزید بحرف واحدٍ (مِنْ باب «إفعال») - متعدّد - معرب / فعل مع فاعله جمله وصفیّه
- ۴) مُطَهَّر: اسم - مفرد مذکر - مشتق (اسم مفعول من فعلٍ له حرف زائد) - نكرة / صفة و منصوب

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» (مِنْ فعلٍ مزید)، در گزینه «۲» (مضافٌ إلى «تُفَرِّزُ») و در گزینه «۴» (اسم مفعول) موارد نادرست می‌باشند.

عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي الْإِعْرَابِ وَالتَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ:

«رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ»:

- ۱) اجْعَلْ: فعل أمرٍ - للمخاطب - مزید ثلاثیّ - متعدّد - معلوم - مبنیّ / فعلٌ و فاعله «أَنْتَ»
- ۲) ی: ضمیر متصل - للمتکلم وحده - مبنیّ / مفعول لِـ «اجْعَلْ» و النّون قبله مضافٌ إليه
- ۳) مُقِيم: اسم - مفرد مذکر - اسم فاعلٍ (من فعلٍ مزید) - مبنیّ / مفعول و منصوب
- ۴) الصَّلَاة: اسم - مفرد مؤنث - معرفة - معرب / مضافٌ إليه و مجرور

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱» (مزید ثلاثیّ)، در گزینه «۲» (النّون قبله مضافٌ إليه) و در گزینه «۳» (مبنی) موارد نادرست هستند.

عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي ضَبْطِ الْحَرَكَاتِ :

۹۵

- ۱) مَقْبَرَةُ «وادي السَّلام» فِي النَّجْفِ الْأَشْرَفِ مِنْ أَكْبَرِ الْمَقَابِرِ فِي الْعَالَمِ.
- ۲) اِشْتَرَكْتُ فِي اِحْتِفَالٍ بِمُنَاسِبَةِ نِجَاحِ بَعْضِ أَصْدِقَائِنَا فِي الْجَامِعَةِ.
- ۳) نَحْنُ نَتَعَلَّمُ مِنَ الْمُعَلِّمِينَ أَشْيَاءَ كَثِيرَةً نَحْتَاجُ إِلَيْهَا فِي حَيَاتِنَا.
- ۴) لِمَاذَا لَا تَجْتَهِدُونَ فِي الْوُصُولِ إِلَى النِّجَاحِ أَيُّهَا الْأَصْدِقَاءُ؟

پاسخ

گزینه صحیح ۳

در گزینه «۱» (العالم)، در گزینه «۲» (مناسبتة، نِجَاح) و در گزینه «۴» (لا تَجْتَهِدُونَ) نادرست‌اند.
 شکل صحیح کلمات:

العالم - مناسبتة - نِجَاح - تَجْتَهِدُونَ

عَيْنِ الْخَطَا فِي صِيغَةِ الْفِعْلِ :

۹۶

- ۱) طَلَبَ الْأَوْلَادُ مِنَ وَالِدِهِمُ الذَّهَابَ لِلصَّيْدِ.
- ۲) الْكَافِرُونَ يَعْمَلُونَ الْبَاطِلَ وَ يَكْتُمُونَ الْحَقَّ.
- ۳) الطَّالِبَاتُ الْمُجْتَهِدَاتُ تَكْتُبْنَ دُرُوسَهُنَّ بِدَقَّةٍ.
- ۴) إِخْوَتِي يَنْصُرُونَ الْفُقَرَاءَ وَ الْمَسَاكِينَ.

پاسخ

گزینه صحیح ۳

در گزینه «۳» فعل جمله باید به صورت «يَكْتُبْنَ» نوشته شود تا بتواند با «الطَّالِبَاتُ» مطابقت داشته باشد.
 در گزینه «۴» کلمه «إِخْوَةٌ» جمع مکسر «أخ» و مذکر می‌باشد و با فعل «يَنْصُرُونَ» مطابقت دارد.

میدانید

هرگاه فاعل به صورت مثنی یا جمع به کار رود، فعل اول جمله را به صیغه مفرد می‌نویسیم.

عَيْنِ عِبَارَةٍ مَا جَاءَ فِيهَا فِعْلٌ لَهُ حُرْفَانِ زَائِدَانِ :

۹۷

- ۱) اِشْتَرَى وَالِدُ حَامِدٍ حَاسِبًا لَهُ.
- ۲) يَحْتَفِلُ الْإِيرَانِيُّونَ بِالنَّوْزِ.
- ۳) رَأَيْتُ نَجَارًا يَقْطَعُ الْخَشَبَ.
- ۴) النَّاسُ نِيَامُ فَإِذَا مَاتُوا انْتَبَهُوا.

پاسخ

گزینه صحیح ۳

در گزینه «۱» (اِشْتَرَى)، در گزینه «۲» (يَحْتَفِلُ) و در گزینه «۴» (انْتَبَهُوا) فعل‌های ثلاثی مزید از باب اِفْتَعَالِ هستند. فعل در این باب دارای دو حرف زائد است. ولی فعل‌های «رَأَيْتُ» و «يَقْطَعُ» حرف زائد ندارند.

عَيْن «مَنْ» يَخْتَلِفُ نَوْعُهُ عَنِ الْبَاقِي:

۹۸

- ۱) يجب أَنْ نَعْلَمَ مَنْ يُجَالِسُ الْعُقَلَاءَ يُحْسَبَ مِنْهُمْ!
- ۲) هُوَ مَنْ تَعَلَّمْتُ مِنْهُ كَيْفِيَّةَ مُوَاجَهَةِ مَسَائِلِ حَيَاتِي!
- ۳) نَحْنُ نَحِبُّ مَنْ يُسَاعِدُنَا فِي الْأُمُورِ الصَّعْبَةِ فِي الْحَيَاةِ!
- ۴) يَسُرُّنِي مَنْ يُخْبِرُنِي بِنَجَاحِي فِي هَذَا الْامْتِحَانِ!

پاسخ

گزینه صحیح ۱

در گزینه «۱» «مَنْ» از نوع اسم شرط و فعل‌های «يُجَالِسُ» و «يُحْسَبُ» به ترتیب فعل شرط و جواب شرط هستند. در سایر گزینه‌ها «مَنْ» اسم موصول است. (مَنْ شرط نیست)

عَيْن مَا فِيهِ الْفِعْلُ الْمُضَارِعُ بِمَعْنَى «يَجِبُ»:

۹۹

- ۱) إِنَّ الْامْتِحَانَاتِ تُسَاعِدُ الطَّلَّابَ لِتَعَلُّمِ دُرُوسِهِمْ فَعَلِيهِمْ أَنْ لَا يَخَافُوا مِنْهَا!
- ۲) أَصْدِقَائِي لِيَعْلَمُوا كَيْفَ يُمْكِنُ لَهُمْ أَنْ يَنْجَحُوا فِي بَرَامَجِهِمْ!
- ۳) «إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ»
- ۴) يَبْلُغُ الصَّادِقُونَ بِصَدَقِهِمْ مَا لَا يَبْلُغُهُ الْكَاذِبُونَ بِاحْتِيَالِهِمْ!

پاسخ

گزینه صحیح ۲

ليعلموا! باید بدانند ← در این فعل «لِ» به معنای «باید، يجب» است.

عَيْن اسْمِ الْمَبَالِغَةِ يَدُلُّ عَلَى الْمِهْنَةِ:

۱۰۰

- ۱) فَتَّاحَةُ الزَّجَاجَةِ
- ۲) الْهَاتِفُ الْجَوَّالُ
- ۳) الطَّيَّارُ الْإِيرَانِيّ
- ۴) إِنَّ اللَّهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ

پاسخ

گزینه صحیح ۳

«الطَّيَّار» به معنی «خلبان» اسم مبالغه‌ای است که بر شغل دلالت می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های «۱» و «۲»: فَتَّاحَةُ و الْجَوَّالُ: اسم‌های مبالغه‌ای هستند که بر وسیله دلالت می‌کنند.

گزینه «۴»: عَلَّامُ: اسم مبالغه‌ای است که بر کثرت و زیادی صفتی دلالت می‌کند.

تاریخ

شماره سوال	فصل	واحد یادگیری	زیر واحد یادگیری	حیطه شناختی
۱۰۱	[دهم] فصل ۱: تاریخ‌شناسی؛ کاوش در گذشته	[دهم] درس ۱: تاریخ و تاریخ‌نگاری	[دهم] پیشینه تاریخ‌نگاری	مقدماتی
۱۰۲	[دهم] فصل ۱: تاریخ‌شناسی؛ کاوش در گذشته	[دهم] درس ۲: تاریخ؛ زمان و مکان	[دهم] تاریخ؛ زمان و گاه‌شماری	مقدماتی
۱۰۳	[دهم] فصل ۲: جهان در عصر باستان؛ میراث بشری	[دهم] درس ۵: هند و چین	[دهم] هند باستان	مقدماتی
۱۰۴	[دهم] فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی	[دهم] درس ۸: سپیده‌دم تمدن ایرانی	[دهم] ایران در دوران پیش از تاریخ	مقدماتی
۱۰۵	[دهم] فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی	[دهم] درس ۱۱: آیین کشورداری	[دهم] سپاه و جنگ‌افزارها	مقدماتی
۱۰۶	[دهم] فصل ۳: ایران در عصر باستان؛ سرآغاز هویت ایرانی	[دهم] درس ۱۵: زبان، علم و آموزش	[دهم] زبان	مقدماتی
۱۰۷	[یازدهم] فصل ۱: تاریخ‌شناسی	[یازدهم] درس ۱: منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی	[یازدهم] مراجع و منابع نوشتاری	مقدماتی
۱۰۸	[یازدهم] فصل ۲: ظهور اسلام، حرکتی تازه در تاریخ بشر	[یازدهم] درس ۳: اسلام در مکه	[یازدهم] شبه‌جزیره عربستان در آستانه ظهور اسلام	مقدماتی
۱۰۹	[یازدهم] فصل ۲: ظهور اسلام، حرکتی تازه در تاریخ بشر	[یازدهم] درس ۶: امویان بر مسند قدرت	[یازدهم] تأسیس خلافت امویان	مقدماتی
۱۱۰	[یازدهم] فصل ۳: ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه	[یازدهم] درس ۹: ظهور و گسترش تمدن ایرانی - اسلامی	[یازدهم] سلسله‌های ایرانی مسلمان	مقدماتی
۱۱۱	[یازدهم] فصل ۳: ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه	[یازدهم] درس ۱۲: فرهنگ و هنر در عصر مغول - تیموری	[یازدهم] دین و اعتقادات	مقدماتی
۱۱۲	[یازدهم] فصل ۳: ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه	[یازدهم] درس ۱۴: فرهنگ و تمدن در عصر صفوی	[یازدهم] هنر	مقدماتی
۱۱۳	[یازدهم] فصل ۴: اروپا در قرون وسطا و عصر جدید	[یازدهم] درس ۱۶: رنسانس و عصر جدید	[یازدهم] دستاوردها و تحولات رنسانس و عصر جدید	مقدماتی

سرگروه دیپارتمان تاریخ: سرکار خانم آزاده میرزایی

تاریخ

۱۰۱. وجود سنگ‌نوشته‌های باقی‌مانده در کدام دوران نشان از توجه ایرانیان به ثبت و ضبط وقایع تاریخی دارد؟

- ۱) سلوکیان و اشکانیان
 ۲) هخامنشیان و ساسانیان
 ۳) هخامنشیان و اشکانیان
 ۴) سلوکیان و ساسانیان

پاسخ

گزینه صحیح ۲

از روزگار باستانی ایران، به ویژه دوره هخامنشیان و ساسانیان سنگ‌نوشته‌هایی باقی مانده است که نشان از توجه ایرانیان به ثبت و ضبط وقایع تاریخی دارد.

۱۰۲. کدام گزینه درباره تاریخچه گاه‌شماری در ایران و جهان درست است؟

- ۱) در گاه‌شماری اوستایی ماه‌ها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نام‌گذاری شده بود.
 ۲) در دوره هخامنشیان، گاه‌شماری اوستایی که گاه‌شماری دینی زرتشتیان محسوب می‌شد، در ایران رایج گردید.
 ۳) مبدأ گاه‌شماری بابلی‌ها، به تخت نشستن هر پادشاه بود.
 ۴) رومیان که در آغاز، گاه‌شماری دقیقی نداشتند، به همین دلیل امپراتور روم (ژولیوس سزار) به کمک منجمان، گاه‌شماری مسیحیان را اصلاح کرد که امروزه به نام گاه‌شماری میلادی شناخته می‌شود.

پاسخ

گزینه صحیح ۱

- گزینه «۲» ❖ در دوره ساسانیان گاه‌شماری اوستایی رایج شد.
 گزینه «۳» ❖ مبدأ گاه‌شماری اوستایی، به تخت نشستن هر پادشاه بود.
 گزینه «۴» ❖ اصلاح گاه‌شماری مسیحیان توسط پاپ گرگوار سیزدهم به کمک منجمان انجام شد که این گاه‌شماری امروزه به نام گاه‌شماری میلادی شناخته می‌شود.

۱۰۳. حکومت موریان در دوران کدام فرمانروا به اوج قدرت رسید و کدام تمدن شهرهای خود را بر اساس نقشه‌ای دقیق و معماری تقریباً یکسانی ساخته بود؟

- ۱) گوپتا - مصر
 ۲) چندرا - چین
 ۳) آشوکا - هند
 ۴) حمورابی - سومر

پاسخ

گزینه صحیح ۳

- حکومت موریان در دوران فرمانروایی آشوکا به اوج قدرت رسید و قلمرو خود را به سرتاسر هند به جز قسمت‌های جنوبی آن گسترش داد.
 - شواهد و یافته‌های باستان‌شناسی نشان داده است که ساکنان متمدن دره سند، شهرهای خود را براساس نقشه‌ای دقیق و معماری تقریباً یکسانی ساخته بودند.

۱۰۴. کدام گزینه درباره «ایران در دوران پیش از تاریخ» درست است؟

- ۱) کهن‌ترین نشانه و آثاری که از حضور انسان در ایران تاکنون کشف شده، در محوطه باستانی چغاگلان در شهرستان مهران است.
- ۲) ساکنان بستر کشف رود در نزدیکی مشهد در خراسان نخستین مردمانی بودند که به کشاورزی و دامپروری روی آورده‌اند.
- ۳) کشت گیاهان و اهلی کردن جانوران به منزله ورود انسان از دوره شکار و گردآوری خوراک به دوره یک‌جانشینی و تولید خوراک در فلات ایران است.
- ۴) از مناطق ایران به‌ویژه از غارها ابزارهای سنگی مختلفی با قدمت یک میلیون سال در نواحی کوهپایه‌های زاگرس یافت شده است.

پاسخ

گزینه صحیح ۳

گزینه «۱»: کهن‌ترین نشانه‌ها و آثار ♦ در بستر کشف رود در نزدیکی مشهد در خراسان رضوی
گزینه «۲»: آثار نخستین مردمانی که به کشاورزی و دامپروری روی آورده‌اند ♦ در محوطه باستانی چغاگلان در شهرستان مهران
گزینه «۴»: ابزارهای سنگی در کشف رود خراسان قدمت یک میلیون سال دارد. از دیگر مناطق ایران، به ویژه از غارها نیز ابزارهای سنگی مختلفی با قدمت کمتری به‌دست آمده است.

۱۰۵. تشکیل سپاه جاویدان از اقدام‌های چه کسی بود و این سپاه چه ویژگی داشت؟

- ۱) کورش بزرگ - هر یک از اقوام ایرانی و غیرایرانی در این سپاه، لباس جنگی و جنگ‌افزارهای مخصوص خود را داشتند.
- ۲) داریوش بزرگ - اعضای این سپاه از میان جوانان برومند پارسی انتخاب می‌شدند و آموزش‌های ویژه می‌دیدند.
- ۳) کورش بزرگ - سواره‌نظامی دارای سلاح سنگین و مجهز به کلاه‌خود و با صدای طبل در لشکر دشمن وحشت ایجاد می‌کرد.
- ۴) داریوش بزرگ - اصلی‌ترین بخش این سپاه سرتاپای از زره‌های فلزی پوشیده شده بود.

پاسخ

گزینه صحیح ۲

سپاه هخامنشی تا زمان داریوش یکم متکی بر واحدهای مختلف پیاده‌نظام بود. اقدام مهم داریوش یکم تشکیل نیروی ویژه ده‌هزار نفری به نام سپاه جاویدان بود که اعضای این سپاه از میان جوانان برومند پارسی انتخاب می‌شدند و آموزش‌های ویژه می‌دیدند.

نکته

به این سبب سپاه جاویدان نامیده می‌شد که هیچ‌گاه از شمار آنان کم نمی‌شد. هرگاه سرباز یا فرماندهی بازنشسته یا کشته می‌شد، به سرعت فرد جدید جایگزین او می‌شد.

۱۰۶. نیای زبان فارسی امروزی، ..... بوده و تقریباً تمامی هزاران لوح گلی کشف شده از تخت جمشید به خط و زبان ..... است.

- ۱) اوستایی - ایلامی
۲) اوستایی - باستان - اوستایی
۳) اوستایی - اوستایی
۴) فارسی باستان - ایلامی

پاسخ

گزینه صحیح ۴

فارسی باستان، نیای زبان فارسی امروزی و زبان قوم پارس بوده و در دوره هخامنشی به آن سخن می گفته اند.
تقریباً تمامی هزاران لوح گلی کشف شده از تخت جمشید به خط و زبان ایلامی است.

۱۰۷. کتاب هایی با عنوان مشترک المسالك و الممالك شامل چه نوع منابع پژوهشی به شمار می آید و تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی از مشهورترین گونه های کدام نوع تاریخ نگاری است؟

- ۱) سفرنامه ها - تاریخ های سلسله ای
۲) سفرنامه ها - تک نگاری
۳) نوشته های جغرافیایی - تاریخ های سلسله ای
۴) نوشته های جغرافیایی - تک نگاری

پاسخ

گزینه صحیح ۳

بررسی و مطالعه محیط جغرافیایی رویدادها، در پژوهش های تاریخی اهمیت زیادی دارد. نوشته های جغرافیایی اطلاعات بسیار با اهمیتی درباره آداب و رسوم، فرهنگ، آب و هوا، اوضاع اقتصادی و نظامی ارائه می دهند. کتاب هایی با عنوان مشترک المسالك و الممالك نمونه ای از نوشته های جغرافیایی است.

در تاریخ سلسله ای، فرمانروایان بزرگ و کوچک، به منظور ثبت و ضبط رویدادهای دوران خود، معمولاً ادیبان و دانشمندان را تشویق و مأمور به تدوین این رویدادها می کردند. کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ های سلسله ای است.

۱۰۸

صفت جاهلی که از سوی قرآن به مردمان زمان بعثت حضرت محمد (ص) اطلاق شده دلالت بر چه امری دارد و این امر از کدام ویژگی اعضای آن جامعه سرچشمه می‌گرفت؟

- ۱) مردمان بی‌اعتقاد به جهان پس از مرگ - تعصب قبیله‌ای
- ۲) مردمانی با عقاید و آداب و رسوم شرک‌آلود - تعصب قبیله‌ای
- ۳) جامعه‌ای نادان و فاقد علم و معرفت - خلق و خوی تند و سرکش
- ۴) اعضای جامعه‌ای با اخلاق خشن، گستاخ و کینه‌جو - خلق و خوی تند و سرکش

پاسخ

گزینه صحیح ۴

قرآن، جاهلی و جاهلیت را در اینجا مترادف با نادانی و فقدان علم و معرفت تعبیر نمی‌کند، بلکه دلالت بر فرهنگ و اخلاق خشن، گستاخ و کینه‌جویی دارد که از خلق و خوی تند و سرکش اعضای آن جامعه سرچشمه می‌گرفت و تعصب قبیله‌ای و پیروی کورکورانه از اجداد قبیله در آن جامعه، جایگزین تعقل، منطق و بردباری شده بود.

۱۰۹

یکی از مهم‌ترین فتوحات مسلمانان در زمان بنی‌امیه فتح کدام سرزمین بود و امویان در ایجاد کدام جنگ نقش مهمی به عهده داشتند؟

- ۱) فتح اسپانیا (اندلس) - جنگ صفین
- ۲) فتح سرزمین امپراتوری روم - جنگ صفین
- ۳) فتح اسپانیا (اندلس) - جنگ جمل
- ۴) فتح سرزمین امپراتوری روم - جنگ جمل

پاسخ

گزینه صحیح ۳

- یکی از مهم‌ترین فتوحات مسلمانان در زمان بنی‌امیه ← فتح سرزمین اسپانیا (اندلس) بود.
- امویان نقش مهمی در ایجاد جنگ جمل داشتند و پس از شکست در این جنگ به معاویه در شام پیوستند و با تمام قوا از او در جنگ صفین پشتیبانی کردند.

۱۱۰. کدام گزینه از عوامل رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل بویه به شمار نمی‌آید؟

- ۱) برقرار شدن آرامش و امنیت نسبی
- ۲) کسب مقبولیت و مشروعیت از خلیفه عباسی
- ۳) قرار گرفتن زمام کارها به دست امیران و وزیران با تدبیر و علاقه‌مند به عمران و آبادانی
- ۴) استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم

پاسخ

گزینه صحیح ۲

برقرار شدن آرامش و امنیت نسبی، قرار گرفتن زمام کارها به دست امیران و وزیران با تدبیر و علاقه‌مند به عمران و آبادانی و استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم، از جمله عوامل رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل بویه بود. اظهار اطاعت امیران طاهری و سامانی نسبت به خلافت عباسی، به قدرت آنان در نظر مردم مسلمان، مقبولیت و مشروعیت می‌بخشید.

نکته

بیش از یک قرن خلافت عباسی تحت سلطه آل بویه بود.

۱۱۱. در دوره ایلخانان کدام مذهب در ایران گسترش یافت و کدام یک از ایلخانان خود پیرو این مذهب شد؟

- ۱) تشیع - غازان
- ۲) تسنن - آلجایتو
- ۳) تسنن - ابوسعید
- ۴) تشیع - آلجایتو

پاسخ

گزینه صحیح ۴

در دوره ایلخانان به ویژه به دنبال کوشش‌های علمی و فرهنگی خواجه نصیرالدین توسی، تشیع در ایران گسترش یافت. در آن زمان، نفوذ مذهب شیعه به حدی رسید که ایلخان آلجایتو، جانشین غازان به این مذهب گروید.

۱۱۲. این عبارت مصداق کدام اثر دوره صفویه است؟

«دارای دویست و پنجاه خُرد نگاره است که توسط هنرمندان برجسته‌ای چون سلطان محمد تبریزی و جلال‌الدین میرک و دیگران به تصویر درآمده است.»

- ۱) شاهنامه تهماسبی
- ۲) خمسه نظامی گنجوی
- ۳) شاهنامه بایسنقری
- ۴) شاهنامه دموت

پاسخ

گزینه صحیح ۱

- شاهنامه تهماسبی یکی از شاهکارهای کتابت و تصویرگری شاهنامه بود که در دوره شاه تهماسب به پایان رسید و به شاهنامه تهماسبی معروف شد. در شاهنامه تهماسبی دویست و پنجاه خُرد نگاره وجود دارد که توسط هنرمندان برجسته‌ای چون سلطان محمد تبریزی، جلال‌الدین میرک و دیگران به تصویر درآمده‌اند.

چرا در عصر رنسانس و قرون جدید، نگرش علمی اروپاییان تغییر کرد؟

- ۱) در نتیجه آشنایی آنان با پیشرفت‌های علمی مسلمانان و اشاعه اندیشه‌های اومانیستی
- ۲) الگو گرفتن از روش‌های علمی یونان باستان و اشاعه اندیشه‌های اومانیستی
- ۳) در نتیجه آشنایی آنان با پیشرفت‌های علمی مسلمانان و اکتشافات جغرافیایی اروپاییان
- ۴) الگو گرفتن از روش‌های علمی یونان باستان و اکتشافات جغرافیایی اروپاییان

پاسخ

گزینه صحیح ۱

در عصر رنسانس و قرون جدید، نگرش علمی اروپاییان در نتیجه آشنایی آنان با پیشرفت‌های علمی مسلمانان و اشاعه اندیشه‌های اومانیستی تغییر کرد.

جغرافیا

شماره سوال	فصل	واحد یادگیری	زیر واحد یادگیری	حیطه شناختی
۱۱۴	[دهم] فصل ۱: جغرافیا چیست؟	[دهم] درس ۱: جغرافیا، علمی برای زندگی بهتر	[دهم] مفاهیم اساسی دانش جغرافیا	مقدماتی
۱۱۵	[دهم] فصل ۱: جغرافیا چیست؟	[دهم] درس ۲: روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا	[دهم] مراحل پژوهش در جغرافیا	مقدماتی
۱۱۶	[دهم] فصل ۲: جغرافیای طبیعی ایران	[دهم] درس ۴: ناهمواری های ایران	[دهم] دشت ها	مقدماتی
۱۱۷	[دهم] فصل ۲: جغرافیای طبیعی ایران	[دهم] درس ۵: آب و هوای ایران	[دهم] عوامل مؤثر بر آب و هوای ایران	مقدماتی
۱۱۸	[دهم] فصل ۳: جغرافیای انسانی ایران	[دهم] درس ۷: ویژگی های جمعیت ایران	[دهم] رشد جمعیت	مقدماتی
۱۱۹	[دهم] فصل ۳: جغرافیای انسانی ایران	[دهم] درس ۹: سکونتگاه های ایران	[دهم] انواع سکونتگاه	مقدماتی
۱۲۰	[یازدهم] فصل ۱: ناحیه چیست	[یازدهم] درس ۱: معنا و مفهوم ناحیه	[یازدهم] ناحیه بندی	مقدماتی
۱۲۱	[یازدهم] فصل ۲: نواحی طبیعی	[یازدهم] درس ۵: نواحی زیستی	[یازدهم] حفاظت از نواحی زیستی	مقدماتی
۱۲۲	[یازدهم] فصل ۳: نواحی انسانی	[یازدهم] درس ۷: نواحی اقتصادی (کشاورزی و صنعت)	[یازدهم] صنعت	مقدماتی
۱۲۳	[یازدهم] فصل ۳: نواحی انسانی	[یازدهم] درس ۸: نواحی اقتصادی (تجارت و اقتصاد جهانی)	[یازدهم] نابرابری اقتصادی، نابرابری فضایی	مقدماتی
۱۲۴	[یازدهم] فصل ۴: نواحی سیاسی	[یازدهم] درس ۹: معنا و مفهوم ناحیه سیاسی	[یازدهم] ارکان ناحیه سیاسی و انواع نواحی سیاسی	مقدماتی
۱۲۵	[یازدهم] فصل ۴: نواحی سیاسی	[یازدهم] درس ۱۰: کشور، یک ناحیه سیاسی	[یازدهم] انواع مرزها از نظر پیدایش و شکل گیری	مقدماتی
برای مشاهده فیلم روش حل، فیلم را لمس نمایید.				

سرگروه دیارتمان جغرافیا: سرکار خانم آزاده میرزایی

جغرافیا

۱۱۴. نتیجه روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری پدیده‌ها به صورت جریانی پیوسته در مکان‌ها چیست؟

- ۱) برقراری تعادل مکانی
- ۲) تغییر شکل مکان
- ۳) بهره‌برداری از محیط
- ۴) تخریب مکان‌ها

پاسخ

گزینه صحیح ۲

روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت جریانی پیوسته در مکان ادامه دارد و سبب تغییر شکل مکان‌ها می‌شود.

۱۱۵. کدام گزینه مربوط به گام دوم پژوهش است؟

- ۱) عوامل مؤثر در افزایش جمعیت شهر تهران در فاصله زمانی ۹۷-۱۳۹۰ چه بوده است؟
- ۲) یکی از دانشجویان جغرافیای جمعیت، تغییرات جمعیتی شهر تهران را با کمک نقشه آن در طی سال‌های ۹۷-۱۳۹۰ بررسی و در پایان‌نامه خود درج کرده است.
- ۳) بین شرایط مساعد کاری در شهر تهران و افزایش مهاجرت رابطه مستقیم وجود دارد.
- ۴) به نظر می‌رسد شرایط مساعد کاری در شهر تهران با افزایش مهاجرت به این شهر دارای یک رابطه مستقیم است.

پاسخ

گزینه صحیح ۴

بدانید

گزینه «۱»: سؤالی است و سؤالی را در ارتباط با عوامل مؤثر در افزایش جمعیت تهران مطرح می‌کند. (گام اول)

گزینه «۲»: جمع‌آوری داده‌ها را به روش کتابخانه‌ای بیان می‌کند. (گام سوم)

گزینه «۳»: نتیجه‌گیری این پژوهش را بیان می‌کند. (گام پنجم)

۱۱۶. به ترتیب علت پیدایش «ماهی دشت کرمانشاه» و «دشت لوت» در کدام گزینه ذکر شده است؟

- ۱) هنگام چین خوردگی‌ها در حدفاصل طاق‌دیس‌ها و یا در میان ناودیس‌ها - انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست
- ۲) انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین - انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست
- ۳) انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین - باقی‌مانده از دوران‌های زمین‌شناسی گذشته و ایجاد ناهمواری‌های جدید در روی آن‌ها بر اثر فرسایش بادی
- ۴) باقی‌مانده از دوران‌های زمین‌شناسی گذشته - انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست

پاسخ

گزینه صحیح ۳

پاره‌ای از دشت‌ها حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین‌ها هستند؛ مثل ماهی دشت کرمانشاه. برخی از دشت‌ها از دوران‌های زمین‌شناسی بسیار قدیم به جای مانده‌اند، اما در روی آنها ناهمواری‌های جدید بر اثر فرسایش بادی ایجاد شده است؛ مثل دشت لوت.

۱۱۷. علت کمی بارش در سواحل جنوبی کشور چیست؟

- ۱) عدم امکان صعود هوای مرطوب
- ۲) گرم بودن هوا
- ۳) جهت حرکت توده‌های هوا
- ۴) ارتفاع و جهت ناهمواری‌ها

پاسخ

گزینه صحیح ۱

خلیج فارس و دریای عمان به دلیل عدم امکان صعود هوای مرطوب، در بارش سواحل جنوبی کشور، نقش چندانی ندارند و موجب شرجی شدن هوا می‌شوند.

۱۱۸. با کدام یک از معیارها، «رشد مطلق جمعیت» به دست می‌آید؟

- ۱) تفاضل میزان موالید از مرگ و میر بر رشد طبیعی جمعیت به درصد
- ۲) تفاضل میزان مرگ و میر از موالید $\pm$ مهاجرت بر میزان کل جمعیت به درصد
- ۳) تفاضل میزان مرگ و میر از موالید $\pm$ مهاجرت بر رشد طبیعی جمعیت به درصد
- ۴) تفاضل میزان مرگ و میر از موالید بر میزان کل جمعیت به درصد

پاسخ

گزینه صحیح ۲

$$\text{رشد مطلق} = \frac{\text{مهاجرت} \pm (\text{میزان مرگ و میر}) - (\text{میزان موالید})}{\text{کل جمعیت}} \times ۱۰۰$$

۱۱۹.

هر یک از ویژگی‌های زیر به ترتیب مربوط به کدام نوع سکونتگاه‌های ایران می‌باشد؟
«قدیمی‌ترین نوع سکونتگاه در ایران - وابستگی فعالیت اقتصادی اکثر ساکنان به زمین - تراکم جمعیت در محله‌های آن»

- ۱) روستایی - عشایری - روستایی
۲) عشایری - روستایی - شهری
۳) روستایی - روستایی - شهری
۴) عشایری - عشایری - روستایی

پاسخ

گزینه صحیح ۲

قدیمی‌ترین نوع سکونتگاه مربوط به زندگی عشایر است.
در روستاها فعالیت اقتصادی اکثر مردم به زمین وابسته است.
در شهر، تراکم جمعیت در محله‌های آن بیش از انواع سکونتگاه‌هاست.

۱۲۰.

دلیل نهایی از ناحیه‌بندی در کدام گزینه ذکر شده است؟

- ۱) مشخص کردن نواحی به صورت دقیق
۲) برنامه‌ریزی صحیح برای ناحیه
۳) اندازه‌گیری وسعت هر ناحیه
۴) جلوگیری از کاهش تجانس پدیده‌ها

پاسخ

گزینه صحیح ۲

فیلم

ناحیه‌بندی برای شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات درباره این مکان‌ها صورت می‌گیرد تا بتوان برای آنها به‌طور صحیح برنامه‌ریزی کرد.

۱۲۱.

به ترتیب «زهکشی اراضی» و «مالچ‌پاشی» از راهکارهای حفاظت از چه نواحی می‌باشد و معادن الماس در کدام بیابان وجود دارد؟

- ۱) نواحی ساحلی - نواحی بیابانی / بیابان کالاهاری
۲) نواحی بیابانی - نواحی ساحلی / بیابان استرالیا
۳) نواحی کوهستانی - نواحی بیابانی / صحرای بزرگ آفریقا
۴) نواحی ساحلی - نواحی کوهستانی / بیابان آتاکاما

پاسخ

گزینه صحیح ۱

زهکشی اراضی ساحلی یا خارج کردن آب از آن‌ها از راهکارهای مربوط به حفاظت از نواحی ساحلی است.
مالچ‌پاشی بر روی ماسه‌ها برای تثبیت و جلوگیری از حرکتشان است که در نواحی بیابانی برای حفاظت از این نواحی انجام می‌گیرد.
معادن الماس در بیابان کالاهاری وجود دارد.

۱۲۲. کدام گزینه به ترتیب مهم‌ترین نواحی صنعتی «اروپای شرقی»، «مشرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا» و «اروپای غربی» را به درستی بیان کرده است؟

- ۱) ولگا - چک - فرانسه
۲) لهستان - کلکته - ناحیه رور
۳) ناحیه صنعتی کی‌هین - جمهوری چک - سنگاپور
۴) شمال ایتالیا - تایوان - قفقاز

پاسخ

گزینه صحیح ۲

نواحی صنعتی روسیه و اروپای شرقی: مسکو - قفقاز - ولگا - چک - لهستان
نواحی صنعتی شرق، جنوب و جنوب شرق آسیا: ژاپن - چین - کره جنوبی - تایوان - مالزی - سنگاپور - کلکته - بمبئی
نواحی صنعتی اروپای غربی: ناحیه رور در کشور آلمان - نواحی صنعتی انگلستان - فرانسه - شمال ایتالیا

۱۲۳. کدام گزینه شاخص‌های توسعه انسانی را به درستی بیان کرده است؟

- ۱) سطح درآمد و رفاه - سطح سواد - متوسط طول عمر
۲) امید به زندگی - آموزش رایگان - رشد طبیعی جمعیت
۳) رشد مطلق جمعیت - تعداد موالید - تعداد مرگ و میر
۴) رشد اقتصادی - رفاه نسبی - عدالت اجتماعی

پاسخ

گزینه صحیح ۱

شاخص‌های توسعه انسانی شامل سه عامل:
۱- درآمد و رفاه ۲- سواد و آموزش ۳- امید به زندگی یا متوسط طول عمر
هر یک از موارد زیر به ترتیب کدام نوع از نواحی سیاسی را معرفی می‌نماید؟
«نخجوان - قشم - کردستان عراق»

- ۱) ناحیه سیاسی فروملی - ناحیه سیاسی ویژه - ناحیه سیاسی منطقه‌ای
۲) ناحیه سیاسی ویژه - ناحیه خودمختار - منطقه آزاد تجاری
۳) ناحیه خودمختار - منطقه آزاد تجاری - ناحیه سیاسی ویژه
۴) ناحیه سیاسی ملی - ناحیه سیاسی فروملی - ناحیه سیاسی خودمختار

پاسخ

گزینه صحیح ۳

کردستان در عراق و نخجوان در آذربایجان از نواحی خودمختار و ناحیه سیاسی ویژه‌اند و قشم جزء مناطق آزاد تجاری و ناحیه سیاسی ویژه محسوب می‌شود.

۱۲۵. کدام یک از مرزهای زیر هستند که در تعیین آنها شرایط فرهنگی در نظر گرفته نشده است؟

- ۱) مرزهای پیشتاز
- ۲) مرزهای قبل از سکونت
- ۳) مرزهای تطبیقی
- ۴) مرزهای تحمیلی

پاسخ

گزینهٔ صحیح ۴

مرزهای تحمیلی مرزهایی هستند که در تعیین آنها شرایط فرهنگی در نظر گرفته نشده است.

فلسفه و منطق

شماره سوال	فصل	واحد یادگیری	زیر واحد یادگیری	حیطه شناختی
۱۲۶	[دهم] بخش ۱: منطق و مباحث آن	[دهم] درس ۱: منطق، ترازوی اندیشه	دو بخش اصلی منطق: تعریف و استدلال	مقدماتی
۱۲۷	[دهم] بخش ۲: روابط میان ذهن، زبان و خارج	[دهم] درس ۲: لفظ و معنا	نحوه دلالت لفظ بر معنا در جملات	مقدماتی
۱۲۸	[دهم] بخش ۲: روابط میان ذهن، زبان و خارج	[دهم] درس ۳: مفهوم و مصداق	استفاده از نسبت‌های چهارگانه در طبقه‌بندی مفاهیم	مقدماتی
۱۲۹	[دهم] بخش ۳: تعریف	[دهم] درس ۴: اقسام و شرایط تعریف	شرایط تعریف صحیح	مقدماتی
۱۳۰	[دهم] بخش ۴: استدلال استقرایی	[دهم] درس ۵: اقسام استدلال استقرایی	استقرای تعمیمی	مقدماتی
۱۳۱	[دهم] بخش ۵: قضیه حملی و قیاس اقترانی	[دهم] درس ۶: قضیه حملی	قضیه و اقسام آن	مقدماتی
۱۳۲	[دهم] بخش ۵: قضیه حملی و قیاس اقترانی	[دهم] درس ۸: قیاس اقترانی	شرایط معتبر بودن قیاس	مقدماتی
۱۳۳	[دهم] بخش ۵: قضیه حملی و قیاس اقترانی	[دهم] درس ۷: احکام قضایا	تضاد، تداخل	مقدماتی
۱۳۴	[دهم] بخش ۶: قضیه شرطی و قیاس استثنایی	[دهم] درس ۹: قضیه شرطی و قیاس استثنایی	قضیه شرطی متصل	مقدماتی
۱۳۵	[دهم] بخش ۷: منطق کاربردی	[دهم] درس ۱۰: سنجشگری در تفکر	مغالطه مسموم کردن چاه و مغالطه تله‌گذاری	مقدماتی
۱۳۶	[یازدهم] فصل ۱: فلسفه و ابعاد آن	[یازدهم] درس ۱: چیستی فلسفه	[یازدهم] ویژگی‌های فلسفه	مقدماتی
۱۳۷	[یازدهم] فصل ۱: فلسفه و ابعاد آن	[یازدهم] درس ۲: ریشه و شاخه‌های فلسفه	[یازدهم] فلسفه‌های مضاف و علوم	مقدماتی
۱۳۸	[یازدهم] فصل ۱: فلسفه و ابعاد آن	[یازدهم] درس ۳: فلسفه و زندگی	[یازدهم] رهایی از عادت‌های غیرمنطقی	مقدماتی
۱۳۹	[یازدهم] فصل ۱: فلسفه و ابعاد آن	[یازدهم] درس ۴: آغاز تاریخی فلسفه	[یازدهم] آغاز فلسفه و فلسفه در یونان	مقدماتی
۱۴۰	[یازدهم] فصل ۲: معرفت و شناخت	[یازدهم] درس ۷: ابزارهای شناخت	[یازدهم] عقل	مقدماتی
۱۴۱	[یازدهم] فصل ۳: انسان	[یازدهم] درس ۹: چیستی انسان (۱)	[یازدهم] دوره جدید اروپا	مقدماتی
۱۴۲	[یازدهم] فصل ۳: انسان	[یازدهم] درس ۱۰: چیستی انسان (۲)	[یازدهم] تا بی‌نهایت	مقدماتی
۱۴۳	[یازدهم] فصل ۳: انسان	[یازدهم] درس ۱۱: انسان، موجود اخلاق‌گرا	[یازدهم] فیلسوفان دوره جدید اروپا و فیلسوفان مسلمان	مقدماتی
۱۴۴	[یازدهم] فصل ۲: معرفت و شناخت	[یازدهم] درس ۶: امکان شناخت	[یازدهم] امکان معرفت و پیشرفت پیوسته دانش انسان	مقدماتی
۱۴۵	[یازدهم] فصل ۲: معرفت و شناخت	[یازدهم] درس ۸: نگاهی به تاریخچه معرفت	[یازدهم] تاریخ فلسفه و دوره یونان باستان	مقدماتی

برای مشاهده فیلم روش حل، فیلم را لمس نمایید.

سرگروه دیپارتمان فلسفه و منطق: جناب آقای علی‌اکبر آخوندی

فلسفه و منطق

۱۲۶. اگر عبارت «مثلث قائم‌الزاویه سه زاویه مساوی ندارد.» را داشته باشیم، کدام مورد درباره آن درست است؟

- ۱) شامل یک تصدیق و چهار تصور است.
- ۲) شامل دو تصدیق و چهار تصور است.
- ۳) شامل یک تصدیق و پنج تصور است.
- ۴) شامل دو تصدیق و پنج تصور است.

پاسخ

گزینه صحیح ۱

زیرا «مثلث»، «قائم‌الزاویه»، «سه زاویه» و «مساوی» تصور است و در تصدیق حتماً حکم وجود دارد که یا سلبی است یا ایجابی. مثلث قائم‌الزاویه سه زاویه مساوی ندارد، یک تصدیق است.

۱۲۷. نحوه دلالت الفاظ در عبارت «خودکارم تمام شد»، «شارژر گوشی گم شد» و «علی شجاع است» در کدام گزینه بیان شده است؟

- ۱) مطابقی - مطابقی - مطابقی
- ۲) التزامی - تضمینی - التزامی
- ۳) تضمینی - مطابقی - التزامی
- ۴) تضمینی - مطابقی - مطابقی

پاسخ

گزینه صحیح ۴

عبارت «خودکارم تمام شد» دلالت لفظ بر بخشی از معانی مفهوم مدنظر است (جوهر خودکار)، پس دلالت تضمینی است.

در عبارت «شارژر گوشی گم شد»، دقیقاً لفظ با معنای مدنظر مطابقت دارد، پس دلالت مطابقی است. عبارت «علی شجاع است» نیز الفاظ به کار رفته دقیقاً اشاره به معنای مدنظر گوینده دارند، بنابراین دلالت مطابقی است.

۱۲۸. کدام گزینه بیانگر روابط میان سه مفهوم «فکر»، «استدلال» و «تصدیق» از میان نسبت‌های چهارگانه است؟

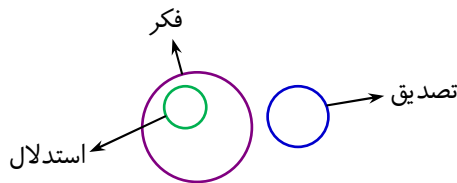

گزینه صحیح ۲

پاسخ

اقسام تفکر عبارتند از استدلال و تعریف، پس استدلال و تعریف با تفکر، رابطه عموم و خصوص مطلق دارند. تصدیق و تصور نیز از اقسام علم هستند، بنابراین تصدیق با فکر و استدلال، رابطه تباین دارد.

۱۲۹. اگر کسی در جواب این سؤال که «مفهوم کلی چیست؟» بگوید: «مفهومی که بیش از یک مصداق دارد و می‌تواند در عالم ذهن بیش از یک مصداق نیز داشته باشد.» کدام یک از شرایط تعریف صحیح را رعایت نکرده است؟

- ۱) جامع بودن   ۲) مانع بودن   ۳) واضح بودن   ۴) جامع و مانع بودن

گزینه صحیح ۱

پاسخ

این تعریف جامع نیست به دلیل آن که برخی مفاهیم کلی هیچ مصداق خارجی ندارند مثل سیمرغ و برخی مفاهیم کلی فقط یک مصداق دارند مثل مولود کعبه اما مانع هست.

۱۳۰. نحوه نتیجه‌گیری در استدلال‌های تمثیلی و استقرایی به چه ترتیبی است؟

- ۱) از نتایج کلی به حکم جزئی رسیدن - رسیدن به حکم به دلیل مشابَهت ظاهری
 ۲) تسری حکمی به مورد دیگر به دلیل مشابَهت ظاهری دو امر جزئی - از نتایج جزئی به حکم کلی رسیدن
 ۳) دستیابی به حکم جزئی با بررسی نتایج کلی - دستیابی به حکم کلی با بررسی نتایج جزئی
 ۴) تسری حکمی به مورد دیگر به دلیل مشابَهت ظاهری دو امر جزئی - رسیدن به حکم جزئی با بررسی نتایج کلی

گزینه صحیح ۲

پاسخ

در استدلال تمثیلی از مشابَهت ظاهری دو امر جزئی، حکم یک قضیه به قضیه دیگر سرایت داده می‌شود و در استقرای تعمیمی نیز از بررسی احکام جزئی، حکم کلی صادر می‌شود.

۱۳۱. عبارت کدام گزینه قابل بررسی در منطق نیست؟

- ۱) خواهی که رسد خلعت و انعام به هر روز
- ۲) دی می‌شد و گفتم صنما عهد به جای آر
- ۳) یا رب سببی ساز که یارم به سلامت
- ۴) گفتم صنم‌پرست مشو با صمد نشین
- رو مسخرگی پیشه کن و مطربی آموز
- گفتا غلطی خواجه در این عهد وفا نیست
- باز آید و برهاندم از بند ملامت
- گفتا به کوی عشق هم این و هم آن کنند

پاسخ

گزینه صحیح ۳

جملات انشایی در منطق بررسی نمی‌شوند؛ چرا که قابلیت صدق و کذب ندارند. بررسی گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: قضیه شرطی است، به این شکل که: «اگر مسخرگی پیشه کنی و مطربی بیاموزی، آنگاه هر روز به تو خلعت و انعام می‌رسد.»
- دقت کنید در گزینه «۱» هر کدام از اجزای قضیه شرطی یعنی مقدم و تالی «تصور» هستند بنابراین انشایی بودن آن‌ها نفی‌کننده قضیه بودن کل جمله نیست.
- گزینه «۲»: این بیت شامل دو قضیه است، دو قضیه به صورت «گفتم ...» و «گفتا ...» چرا که در حال ارائه دادن خبری از مطلبی است که توسط کسی گفته شده است. (انشایی یا غیرانشایی بودن مطلب گفته شده تفاوتی در قضیه بودن کل آن ایجاد نمی‌کند.)
- گزینه «۳»: یک جمله دعایی است که قابلیت صدق و کذب نداشته و خبری نمی‌دهد.
- گزینه «۴»: مانند گزینه «۲» دو قضیه است متشکل از خبر سخن گفتن توسط دو نفر. «من گفتم ...»، «او گفت ...»

۱۳۲. قیاس تشکیل شده از دو مقدمه «همه انسان‌ها حیوان‌اند»، «بعضی حیوان‌ها خرگوش‌اند.»

شکل چندم است و دلیل نامعتبر بودن آن چیست؟

- ۱) شکل چهارم - حد وسط به صورت معنایی عیناً تکرار نشده است.
- ۲) شکل اول - شرط دوم اعتبار قیاس رعایت نشده است.
- ۳) شکل دوم - شرط اول اعتبار قیاس رعایت نشده است.
- ۴) شکل سوم - شرط سوم اعتبار قیاس رعایت نشده است.

پاسخ

گزینه صحیح ۲

— +
همه انسان‌ها حیوان‌اند.

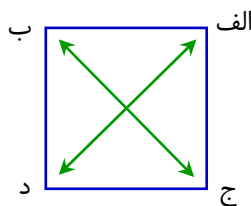
— —
بعضی حیوان‌ها خرگوش‌اند.

— —
∴ بعضی انسان‌ها خرگوش‌اند.

حیوان حد وسط در مقدمه اول محمول و در مقدمه دوم موضوع است پس شکل اول است.
نامعتبر است چون شرط دوم اعتبار قیاس رعایت نشده است و حد وسط در هر دو مقدمه علامت منفی دارد.

حد وسط حداقل در یکی از مقدمات باید علامت مثبت داشته باشد.

۱۳۳ با توجه به مربع تقابل، می‌دانید که در صورت کذب قضیه «A» قضیه متقابل آن یعنی «B» کاذب خواهد بود. حال تعیین کنید که جایگاه قضایای «A» و «B» و متناقض قضیه «A» به ترتیب چگونه می‌تواند باشد؟

۱) ب - ج - د

۲) الف - ج - ب

۳) د - ب - الف

۴) د - الف - ب

پاسخ

گزینه صحیح ۳

این که از کذب یکی از قضایا به کذب قضیه‌ای دیگر برسیم، فقط در رابطه تداخل صدق می‌کند. در این رابطه اگر قضیه جزئی کاذب باشد، قضیه کلی نیز کاذب خواهد بود و نه برعکس! همچنین متناقض قضیه جزئی نیز باید حتماً کلی باشد؛ پس قضیه «A» برابر «ج» یا «د» است و قضیه «B» متناسب با «A» به ترتیب «الف» و «ب» خواهد بود و قضیه نقیض «A» نیز به ترتیب «ب» یا «الف» می‌شود؛ بنابراین «د، ب، الف» و «ج، الف، ب» صحیح هستند.

۱۳۴. ترتیب قرارگیری مقدم و تالی در کدام گزینه با سایرین متفاوت است؟

۱) گر آنها که دانستمی کردمی	نکو سیرت و پارسا بودمی
۲) دیگر نرود به هیچ مطلوب	خاطر که گرفت با تو پیوند
۳) با این همه گر حیات باشد	هم روز شود شبان تاریک
۴) اگر روم ز پیاش فتنه‌ها برانگیزد	ور از طلب بنشینم به کینه برخیزد

پاسخ

گزینه صحیح ۲

ترتیب قرارگیری مقدم و تالی در گزینه «۲» به این صورت است:

«دیگر نرود به هیچ مطلوب (اگر) خاطر که گرفت با تو پیوند»

مقدم

تالی

بنابراین در این بیت مقدم مؤخر بر تالی آمده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»:

گر آنها که دانستمی کردمی / (آنگاه) نکو سیرت و پارسا بودمی

تالی

مقدم

گزینه «۳»:

با این همه گر حیات باشد / (آنگاه) هم روز شود شبان تاریک

تالی

مقدم

گزینه «۴»:

اگر روم ز پیاش فتنه‌ها برانگیزد / ور از طلب بنشینم به کینه برخیزد

تالی

مقدم

تالی

مقدم

۱۳۵. فروشنده‌ای که با بیان عبارت «خودش هم از همین محصول استفاده می‌کند»، سعی در ترغیب

مشتري به خرید دارد، به کدام مغالطه متوسل می‌شود؟

- ۱) بزرگ‌نمایی   ۲) تله‌گذاری   ۳) توسل به احساسات   ۴) مسموم کردن چاه

پاسخ

گزینه صحیح ۲

در مغالطه تله‌گذاری، فرد تلاش می‌کند بدون بررسی موضوع با نسبت دادن یک ویژگی خوب و شایسته به یک امر، به آن برتری دهد. در این مثال فروشنده بدون اشاره به مزایا و کیفیت کالا، با بیان اینکه خودش هم از همین جنس استفاده می‌کند؛ به عنوان ویژگی خوب، آن جنس را معرفی کرده تا مشتری به خرید آن ترغیب شود.

۱۳۶

در کدام گزینه مقایسه درست‌تری میان موضوع و روش دو علم فلسفه و ریاضیات ارائه شده است؟

- ۱) اشتراک موضوعی ندارند اما دارای اشتراک در روش هستند و موضوع یکی پایه و بنیان موضوع دیگریست.
- ۲) اشتراک موضوعی ندارند اما روش آن‌ها یکی است به‌طوری که آزمایش تجربی در آن‌ها کاربرد ندارد و تنها از همه انواع استدلال‌های معتبر استفاده می‌کنند.
- ۳) وجه تمایز این دو دانش از سایر دانش‌ها نه موضوع و نه روش آن‌هاست بلکه موضوع و روش این دو به‌صورت توأمان باعث تمایز آن‌ها می‌شود.
- ۴) تفاوت آن‌ها در موضوع از جهت اساسی و بنیادی بودن و تفاوت در روش از جهت روش‌مند بودن یا نبودن آن‌هاست.

پاسخ

گزینه صحیح ۱

موضوع فلسفه و ریاضیات متفاوت است؛ موضوع اولی بنیادی‌ترین موضوعات و موضوع دومی کمیت و مقدار است. اما روش هر دو عقلی و قیاسی است پس در موضوع متفاوت و در روش مشترک‌اند. از آن‌جا که موضوع فلسفه، اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان است، این امور پایه و اساس علوم دیگر به‌شمار می‌آیند؛ پس موضوع فلسفه پایه و اساس موضوع ریاضیات هم است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: تنها استدلال قیاسی در ریاضیات کاربرد دارد نه هر نوع استدلالی.
گزینه «۳»: در مورد فلسفه به‌طور خاص، موضوع آن به‌تنهایی می‌تواند عامل تمیز آن از سایر علوم باشد.
گزینه «۴»: هر دو این علوم روش‌مند و قانون‌مند هستند و نمی‌توان گفت یکی از آن‌ها روش خاصی در پاسخ به سؤالات مربوط به خود ندارد.

۱۳۷. اختلاف دو دیدگاه اصالت فرد و اصالت جامعه چیست؟

- ۱) ذات اجتماع به وجود اجتماع وابسته است.
- ۲) اجتماع همان مجموعه افراد جامعه است.
- ۳) اجتماع، دور هم جمع شدن افراد با هدف‌های یکسان است.
- ۴) جامعه وابسته به وجود افراد است.

پاسخ

گزینه صحیح ۲

دو دیدگاه اصالت فرد یا اصالت جامعه درباره ماهیت «جامعه یا اجتماع» با یکدیگر اختلاف دارند. در دیدگاه اصالت فرد، جامعه چیزی نیست جز مجموعه‌ای از افراد در حالی که در دیدگاه اصالت جامعه، جامعه و اجتماع دارای هویت مخصوص به خود و فارغ از افراد است. سایر گزینه‌ها به مبانی مشترک دیدگاه اصالت فرد و اصالت جامعه اشاره دارد.

کدام گزینه می‌تواند برداشتی صحیح از تمثیل غار افلاطون باشد؟

- ۱) شخصی که با حقیقت روبه‌رو شده است می‌فهمد آن حقیقت اصلی، همان عامل گمراهی او نیز هست.
- ۲) یافتن یکباره حقایق نه تنها سودآور نیست بلکه موجب گمراهی بیشتر فرد جوینده حقیقت نیز می‌شود.
- ۳) تهمت و مسخره کردن فرد هدایت‌یافته توسط افراد نادان باعث می‌شود آن‌ها همیشه در جهل خود باقی بمانند.
- ۴) گوارایی طی طریق حقیقت، فراتر از گوارایی کاذبِ فرورفتن در افکاریست که به صورت عادت درآمده‌اند.

پاسخ

گزینه صحیح ۲

مطابق تمثیل غار افلاطون، اگر بر حسب اتفاق زنجیر یکی از مردمان در بند پاره شود و یکباره او را به سمت بیرون ببرند تا به آن‌جا بنگرد، روشنایی چشم‌های او را خیره خواهد ساخت و نخواهد توانست اشیای حقیقی که سایه‌شان را مشاهده کرده بود، ببیند و اگر بخواهد در خود روشنایی بنگرد طبیعی است که چشم‌هایش به دردی طاقت‌فرسا مبتلا خواهند شد؛ بنابراین این فرد از روشنایی خواهد گریخت و باز به سایه‌ها پناه خواهد برد، زیرا آن‌ها را بهتر می‌توانست ببیند. عقیده‌اش هم نسبت به سایه‌ها استوارتر خواهد شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حقیقت برتر یا منبع روشنایی، در واقع عامل شناخت چهره واقعی افکار باطلی است که صحیح می‌پنداشتند، نه عامل گمراهی آن‌ها.

گزینه «۳»: استقامت و پایداری متفکران حق طلب و دلسوز، بالاخره مؤثر واقع می‌شود و باطل بودن افکار و عقاید نادرست، با درخشش حقیقت به تدریج نمایان می‌گردد و بسیاری از مردم عقاید باطل خود را کنار می‌گذارند و به حقیقت روی می‌آورند.

گزینه «۴»: در تمثیل غار افلاطون، طریق رسیدن به حقیقت، راهی پر از مصائب و سختی‌هاست، اما رسیدن به آن حقیقت و دیدن واقعیت اشیا، گوارا و لذت‌بخش خواهد بود.

۱۳۹

جملات زیر به ترتیب، به کدام یک از فیلسوفان اشاره دارد؟

«از روی نوشته‌های فیلسوفان بعدی، برخی از افکار او را به دست آورده‌اند»، «لفظ فلسفه را برای اولین بار به کار برد»، «وی عقیده داشت که اموری که با هم ضد هستند، می‌توانند با یکدیگر جمع شوند» و «برخلاف هراکلیتوس اعتقاد داشت که هستی، یک امر واحد ثابت است»

۱) تالس - فیثاغورس - هراکلیتوس - پارمنیدس   ۲) فیثاغورس - فیثاغورس - پارمنیدس - هراکلیتوس

۳) تالس - تالس - هراکلیتوس - پارمنیدس   ۴) فیثاغورس - تالس - پارمنیدس - هراکلیتوس

پاسخ

گزینه صحیح ۱

میدانید

از روی نوشته‌های فیلسوفان بعدی، برخی از افکار او را به دست آورده‌اند. ← تالس
لفظ فلسفه را برای اولین بار به کار برد. ← فیثاغورس
وی عقیده داشت که اموری که با هم ضد هستند، می‌توانند با یکدیگر جمع شوند. ← هراکلیتوس
برخلاف هراکلیتوس، می‌گفت که هستی، امری واحد ثابت است. ← پارمنیدس

۱۴۰

عبارت کدام گزینه حاوی اطلاعات صحیحی از ابن‌سینا و تأملات او در رابطه با «اصل علیّت» است؟

۱) او کتب متعددی در علوم طبیعی و مابعدالطبیعه نوشت که همواره مورد توجه فیلسوفان و دانشمندان علوم طبیعی بوده است.

۲) عموم فیلسوفان با تأملات عمیقی که ابن‌سینا در گسترش اندیشه‌های ارسطو دربارهٔ قانون علیّت و ابعاد مختلف آن کرد، موافقت کردند.

۳) از آن‌جا که قانون علیّت، اصلی عقلی و غیرتجربی است، مبنا و اساس هر تجربه‌ای محسوب می‌شود.

۴) اصل علیّت یکی از اصول ابتدایی تفکر است و انسان در فرآیند شناخت برخی پدیده‌ها، از آن استفاده می‌کند.

پاسخ

گزینه صحیح ۱

ابن‌سینا کتاب‌های متعددی هم در فلسفه (مابعدالطبیعه) و هم علوم طبیعی نوشت که همواره مورد توجه فیلسوفان و دانشمندان علوم طبیعی بوده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: عموم فیلسوفان مسلمان این‌گونه‌اند نه عموم فیلسوفان.

گزینه «۳»: مطلب درستی است اما دلیل این که اصل علیّت پایهٔ هر تجربه‌ای است، این نیست که اصلی غیرتجربی است.

گزینه «۴»: انسان در شناخت هر پدیده‌ای، از اصل علیّت استفاده می‌کند.

۱۴۱. دلیل اصلی اعتقاد ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها به گزاره «نمی‌توان ارزش ویژه‌ای برای انسان

در برابر سایر حیوانات قائل شد» چیست؟

- ۱) ابداع روش‌ها و ابزارهای بقا، مشابه حیوانات
- ۲) تلقی انسان صرفاً به عنوان یک ماشین پیچیده‌تر از سایر موجودات
- ۳) اجبار انسان به ابداع اصول اخلاقی در نتیجه زیست اجتماعی
- ۴) ذاتی و فطری نبودن فضیلت‌گرایی و اخلاق‌گرایی

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۲

از نظر ماتریالیست‌ها و داروینیست‌ها، چون تفاوت واقعی میان انسان و سایر حیوانات وجود ندارد، نمی‌توان برای انسان ارزش ویژه‌ای قائل شد. به عبارت دیگر، انسان چیزی نیست جز یک حیوان راست قامت؛ با این تفاوت که از سایر حیوانات پیچیده‌تر است و همان‌طور که یک کرم با یک پرندۀ تفاوت ندارد و هر دو حیوان شمرده می‌شوند، انسان نیز با آن‌ها تفاوت حقیقی جز پیچیدگی ندارد.

۱۴۲. رابطه میان روح و بدن انسانی در حکمت متعالیه چگونه است؟

- ۱) روح از بدن استفاده می‌کند و بر آن تأثیر می‌گذارد اما افعال بدن تأثیری بر روح ندارند.
- ۲) روح پس از طی مراحل تکاملی خود از بدن جدا می‌شود و ارتباط آن‌ها تمام می‌شود.
- ۳) روح و بدن حقیقت‌هایی متمایز هستند که ویژگی‌های جداگانه‌ای دارند.
- ۴) رابطه تأثیر و تأثر روح و بدن نتیجه وحدت حقیقی داشتن آن‌هاست.

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: از نظر ملاصدرا روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند، بلکه این‌ها وحدتی حقیقی دارند، به گونه‌ای که یکی (روح) باطن دیگری (بدن) است. بنابراین هر اتفاقی در روح بیفتد، در بدن ظاهر می‌شود و هر اتفاقی در بدن رخ دهد، بر روح تأثیر می‌گذارد.

گزینه «۲»: روح چیزی نیست جز نتیجه رشد و تکامل بدن، بنابراین هیچ‌گاه ارتباط آن‌ها با هم تمام نمی‌شود.

گزینه «۳»: حکمت متعالیه نام دیگر مکتب فلسفی ملاصدرا است. از دیدگاه این مکتب، روح، چیزی ضمیمه شده به بدن نیست، بلکه نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است.

۱۴۳

کدام گزینه با معیار اخلاقی از نظر فلاسفه مسلمان ناسازگار است؟

- ۱) تمایلات غیراخلاقی انسان بر انتخاب یا ترک فضایل یا رذایل اخلاقی تأثیرگذار است.
- ۲) ترغیب و توفیق از جانب خدا، عامل ضمانت بخش کسب فضایل و دوری از رذایل اخلاقی است.
- ۳) احساس لذت و رضایت درونی پس از کسب فضایل، معلول رشد و کمال روح است.
- ۴) عقل از آن جهت که اعمال انسان را ارزش گذاری می کند و به خیر یا شر بودن آن حکم می دهد، «عقل عملی» نامیده می شود.

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۲

اگر خداوند ما را به کسب فضایل ترغیب و از رذایل منع نماید و برای آن ها پاداش و مجازات معین فرماید، میل به فضایل در انسان تقویت می شود. البته اعتقاد به خداوند، گرچه عامل تقویت کننده است، اما به این معنا نیست که عمل به فضیلت قطعی و حتمی می شود.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: انسان دو گونه تمایلات دارد:

۱- تمایلات مربوط به بعد حیوانی و مادی

۲- تمایلات مربوط به بعد روحی و معنوی. علت انجام رذایل اخلاقی این است که گاه میان فضیلت ها و منافع و تمایلات مادی و حیوانی انسان تلاقی ایجاد می شود.

گزینه «۳»: عقل فضیلت هایی مانند عدل، احسان، خویشتن داری و شجاعت را کمالاتی می داند که باعث رشد و کمال روح می شود؛ بنابراین هر انسانی به دنبال کسب فضایل است و با کسب فضایل احساس نشاط و لذت می کند و به رضایت درونی می رسد.

گزینه «۴»: ابن سینا و دیگر فلاسفه مسلمان، عقل را از آن جهت که منبع شناخت فضیلت ها و رذیلت ها است و رفتار خوب و بد انسان را تشخیص می دهد، عقل عملی می نامند.

۱۴۴

کدام گزینه از نظرات گریاس درباره «امکان شناخت» نیست؟

- ۱) اصل بر این است که وجود، وجود ندارد.
- ۲) ناتوانی در شناخت مقدم است بر ناتوانی در انتقال آن.
- ۳) اگر فرض کنیم چیزهایی در جهان وجود دارد آنگاه انسان از آگاهی به آن ها ناتوان است.
- ۴) هر کس هر شناختی را کسب کند صرفاً برای شخص خودش معتبر است.

پاسخ

گزینه صحیح ۴

این نظر که هر کس هر چه بفهمد همان واقعیت و درست است نظر پروتاگوراس است که به نسبی‌گرایی گرایش دارد نه گرگیاس که اساس وجود اشیا را انکار می‌کند. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: گرگیاس می‌گفت: «اولاً چیزی وجود ندارد»؛ یعنی اصل بر وجود نداشتن اشیاست و دو شرط دیگر استدلال او در صورت فرض گرفتن وجود چیزهایی در جهان ارائه می‌شود. گزینه‌های «۲» و «۳»: گرگیاس می‌گوید: اگر (فرضاً) هم چیزی وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست و انسان ابزار شناخت آن را ندارد و اگر هم برای انسان قابل شناخت باشد، نمی‌تواند آن را به دیگری آموزش و منتقل نماید.

۱۴۵. کدام گزینه می‌تواند نفی‌کننده نظر سوفسطائیان در باب شناخت باشد؟

۱) حقیقت هم در زمان و هم در افراد، نسبی است.

۲) شناخت خارج از حس، امکان‌پذیر نیست.

۳) شناخت موجود در حافظه هر کس برای خودش معتبر است.

۴) توابع شناخت حسی متغیر هستند.

پاسخ

گزینه صحیح ۳

پروتاگوراس که از سوفسطائیان بود می‌گفت: حقیقت همان چیزی است که حواس هر کس به آن گواهی می‌دهد، خواه حواس افراد یکسان گزارش دهد یا متفاوت. بنابراین حقیقت امری یکسان نیست و نسبت به هر کس می‌تواند متفاوت باشد. (نسبیت در شناخت افراد) پروتاگوراس اعتقاد داشت که اشیا، هر طوری که در هر نوبت به نظر می‌آیند، در آن نوبت همان‌طور هستند (نسبیت شناخت در زمان) و هر طور که به نظر تو می‌آیند، برای تو نیز همان‌طور هستند. بنابراین شناخت موجود در حافظه به دلیل آن‌که با شناخت در لحظه تفاوت دارد معتبر نیست.

اقتصاد

شماره سوال	فصل	واحد یادگیری	زیر واحد یادگیری	حیطه شناختی	فیلم
۱۴۶	[دهم] فصل ۱: اصول انتخاب در کسب و کار	[دهم] درس ۱: کسب و کار و کارآفرینی	[دهم] نقش کارآفرینان	مقدماتی	فیلم
۱۴۷	[دهم] فصل ۱: اصول انتخاب در کسب و کار	[دهم] درس ۲: انتخاب نوع کسب و کار	[دهم] شرکت	مقدماتی	فیلم
۱۴۸	[دهم] فصل ۱: اصول انتخاب در کسب و کار	[دهم] درس ۳: اصول انتخاب درست	[دهم] فعالیت، تفکر و تمرین، تحلیل	مقدماتی	فیلم
۱۴۹	[دهم] فصل ۲: بازیگران اصلی در میدان اقتصاد	[دهم] درس ۵: بازار چیست و چگونه عمل می‌کند؟	[دهم] جریان چرخشی ساده	مقدماتی	فیلم
۱۵۰	[دهم] فصل ۲: بازیگران اصلی در میدان اقتصاد	[دهم] درس ۷: تجارت بین‌الملل	[دهم] اصل مزیت مطلق و نسبی در تجارت	مقدماتی	فیلم
۱۵۱	[دهم] فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت	[دهم] درس ۸: رکود، بیکاری و فقر	[دهم] نرخ بیکاری	مقدماتی	فیلم
۱۵۲	[دهم] فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت	[دهم] درس ۱۰: مقاوم‌سازی اقتصاد	[دهم] مسیر تاریخی اقتصاد ایران	مقدماتی	فیلم
۱۵۳	[دهم] فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت	[دهم] درس ۱۱: رشد و پیشرفت اقتصادی	[دهم] چگونگی اندازه‌گیری رشد اقتصادی	مقدماتی	فیلم
۱۵۴	[دهم] فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت	[دهم] درس ۱۱: رشد و پیشرفت اقتصادی	[دهم] شاخص‌های دیگر اندازه‌گیری پیشرفت اقتصادی	مقدماتی	فیلم
۱۵۵	[دهم] فصل ۱: اصول انتخاب در کسب و کار	[دهم] درس ۴: مرز امکانات تولید	[دهم] کارایی و ناکارایی	مقدماتی	فیلم
۱۵۶	[دهم] فصل ۲: بازیگران اصلی در میدان اقتصاد	[دهم] درس ۶: نقش دولت در اقتصاد چیست؟	[دهم] ابزارها و منابع تأمین مالی دولت	مقدماتی	فیلم
۱۵۷	[دهم] فصل ۳: اقتصاد رشد و پیشرفت	[دهم] درس ۹: تورم و کاهش قدرت خرید	[دهم] وظایف پول	مقدماتی	فیلم
۱۵۸	[دهم] فصل ۴: اقتصاد در خانواده	[دهم] درس ۱۲: بودجه‌بندی	[دهم] تعیین سال خمسی در برنامه مخارج	مقدماتی	فیلم
۱۵۹	[دهم] فصل ۴: اقتصاد در خانواده	[دهم] درس ۱۳: تصمیم‌گیری در مخارج	[دهم] خرید مقایسه‌ای	مقدماتی	فیلم
۱۶۰	[دهم] فصل ۴: اقتصاد در خانواده	[دهم] درس ۱۴: پس‌انداز و سرمایه‌گذاری	[دهم] روش‌های پس‌انداز و سرمایه‌گذاری	مقدماتی	فیلم
برای مشاهده فیلم روش حل، فیلم را لمس نمایید.					

سرگروه دبیران اقتصاد: سرکار خانم آزاده میرزایی

اقتصاد

۱۴۶. عبارت «نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند» مربوط به کدام یک از ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق است؟

- ۱) تیزبین
۲) نوآور
۳) پرانگیزه
۴) سازمان‌دهنده

پاسخ

گزینه صحیح ۳

نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله مربوط به پرانگیزه بودن از ویژگی‌های مشترک کارآفرینان است.

۱۴۷. آقای محمدی ۴۰ درصد و آقای علوی ۱۰ درصد از سهام یک شرکت سهامی را خریداری کرده‌اند. اگر دارایی کل شرکت به پانصد هزار سهم تقسیم شده باشد:

- الف) سهم آقای محمدی چه قدر است؟
ب) اگر شخصی ۱۵۰,۰۰۰ سهم خریداری کند، در چند درصد سهام‌ها شریک است؟
- ۱) الف (۱۰۰۰۰ ب) ۲۰٪
۲) الف (۱۶۰,۰۰۰ ب) ۴۰٪
۳) الف (۲۰۰,۰۰۰ ب) ۳۰٪
۴) الف (۱۸۰,۰۰۰ ب) ۵۰٪

پاسخ

گزینه صحیح ۳

$$\text{الف) } ۲۰۰,۰۰۰ \Rightarrow ۵۰۰,۰۰۰ \times \frac{۴۰}{۱۰۰} = \text{تعداد سهام‌های آقای محمدی (الف)}$$

ب) برای اینکه متوجه شویم این فرد در چند درصد از سهام شرکت، شریک است باید از این فرمول استفاده کنیم:

$$\begin{aligned} & \frac{\text{میزان سهام فرد (میزان سرمایه سرمایه‌گذار)}}{\text{تعداد کل سهام (کل سرمایه اولیه بنگاه)}} \times ۱۰۰ \\ & \Rightarrow \frac{۱۵۰,۰۰۰}{۵۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ \Rightarrow ۳۰\% \end{aligned}$$

تولیدکننده‌ای در طول سال گذشته هزینه‌های زیر را متحمل شده و از آن ۴۰۰ واحد کالا هریک به ارزش ۲,۵۰۰,۰۰۰ تومان تولید کرده و فروخته است. سود یا زیان این تولیدکننده چند تومان است؟ (تولیدکننده، خود مالک کارگاه تولیدی و ماشین‌آلات است).

حقوق ماهانه هریک از کارکنان	۶۰۰,۰۰۰ تومان
تعداد کارکنان	۵
هزینه سالانه خرید مواد اولیه	۳۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه سالانه اجاره ماشین‌آلات	۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان
هزینه ماهانه اجاره کارگاه	۴۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

① سود - ۱۶۴,۰۰۰,۰۰۰

② زیان - ۱۴۶,۰۰۰,۰۰۰

③ زیان - ۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰

④ سود - ۱,۰۸۰,۰۰۰,۰۰۰

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۲

$$\begin{aligned} \text{هزینه‌های مستقیم} \left\{ \begin{array}{l} \text{تعداد ماه سال} \times \text{حقوق ماهانه} \times \text{تعداد کارکنان} \\ \text{حقوق سالانه کارکنان} = 12 \times 600,000 \times 5 \\ \Rightarrow 36,000,000 \\ \text{هزینه سالانه خرید مواد اولیه} \Rightarrow 30,000,000 \end{array} \right. \\ \text{هزینه‌های مستقیم} = 36,000,000 + 30,000,000 \\ = 66,000,000 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{هزینه سالانه اجاره کارگاه} &= 40,000,000 \times 12 \\ &\quad \text{هزینه ماهانه} \quad \text{تعداد ماه} \\ \Rightarrow 480,000,000 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{هزینه‌های سالانه} &= \text{هزینه‌های سالانه} + \text{اجاره کارگاه} \\ &= \text{هزینه‌های سالانه} + \text{اجاره ماشین‌آلات} + \text{غیرمستقیم} \end{aligned}$$

$$600,000,000 + 480,000,000 \Rightarrow 1,080,000,000$$

$$\text{تعداد محصول} \times \text{قیمت} = \text{درآمد}$$

$$2,500,000 \times 400 \Rightarrow 1,000,000,000$$

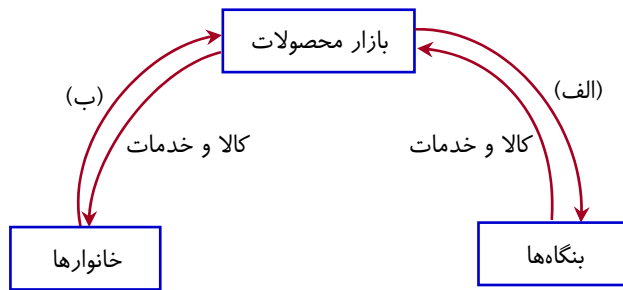
$$\text{هزینه غیرمستقیم} + \text{هزینه مستقیم} - \text{درآمد} = \text{سود یا زیان}$$

$$1,000,000,000 - (66,000,000 + 1,080,000,000) = -146,000,000$$

کدام گزینه پاسخ صحیح برای موارد «الف» و «ب» در نمودار زیر است؟

۱۴۹

۱ الف (خرید ب) درآمد

۲ الف (پرداخت‌های عوامل تولید ب) منابع

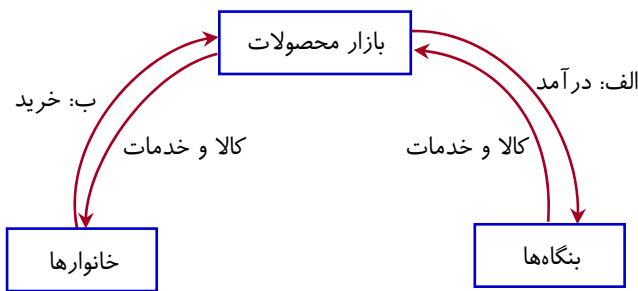
۳ الف (درآمد ب) خرید

۴ الف (منابع ب) پرداخت‌های عوامل تولید

پاسخ

گزینه صحیح ۳

می‌دانید که خانوارها، خریدار، و بنگاه‌ها فروشنده‌اند. پس پولی که خانوارها بابت خرید کالاها و خدمات پرداخت می‌کنند، با عبور از بازار محصولات به عنوان درآمد بنگاه دریافت می‌شود.

۱۵۰

با فرض این که ایران و ترکیه به یک اندازه از نیروی کار، سرمایه و دانش فنی برخوردار باشند و غذا و پوشاک با قیمت مشابه تولید شود و عوامل تولید اشتغال کامل داشته باشند؛ به میزان مشخص در جدول زیر، کالا تولید می‌کنند. با توجه به این موضوع:

کالا / کشور	ایران	ترکیه
غذا	۱۲۰	۹۵
پوشاک	۸۰	۱۱۰

الف) ایران چه کالایی را باید صادر کند؟ ب) ترکیه در کدام کالا مزیت نسبی دارد؟

۱ الف (پوشاک ب) غذا

۲ الف (غذا ب) پوشاک

۳ الف (پوشاک ب) پوشاک

۴ الف (غذا ب) غذا

پاسخ

گزینه صحیح ۲

الف) هر کشور باید کالایی را صادر کند که در آن مزیت مطلق دارد. از آنجایی که ترکیه نسبت به ایران پوشاک را بیشتر تولید می‌کند، یعنی در آن مزیت مطلق دارد و ایران غذا را به نسبت ترکیه بیشتر تولید می‌کند، پس کالایی که ایران باید صادر کند غذا است. ب) ترکیه پوشاک بیشتری نسبت به غذا در کشور خود تولید می‌کند، پس در آن مزیت نسبی دارد.

۱۵۱. کدام گزینه تکمیل‌کننده عبارات زیر است؟

- الف) اساسی‌ترین شاخص ارزیابی وضعیت اشتغال کشور، ..... است.
 ب) برنامه یکساله دولت برای خرج کردن با توجه به درآمدها، ..... نام دارد.
 پ) اولین و مهم‌ترین هدف مالیات، ..... است.
- ۱) الف) نرخ تورم ب) بودجه پ) کاهش نابرابری‌های اقتصادی
 ۲) الف) نرخ تورم ب) سند تفریغ پ) کاهش نرخ بیکاری در جامعه
 ۳) الف) نرخ بیکاری ب) بودجه پ) افزایش درآمد دولت
 ۴) الف) نرخ بیکاری ب) سند تفریغ پ) افزایش رفاه مردم

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۳

- الف) اساسی‌ترین شاخص ارزیابی وضعیت اشتغال کشور، نرخ بیکاری است.
 ب) بودجه، برنامه یکساله دولت برای خرج کردن با توجه به درآمدهاست.
 پ) اولین و مهم‌ترین هدف مالیات، افزایش درآمد دولت است.

۱۵۲. هر یک از وقایع زیر مرتبط با کدام دوره تاریخی در ایران است؟

- الف) اجرای برنامه‌هایی موسوم به انقلاب سفید
 ب) اقتصاد یکپارچه و هماهنگ با سایر لایه‌های دینی، فرهنگی و اجتماعی
 پ) تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی و سیل ورود کالاهای خارجی
 ت) تجهیز زیرساخت‌ها و موقوفات و تأمین مالی مراکز علمی
- ۱) الف) دوره پهلوی ب) اواخر دوره صفویه پ) دوره شکوفایی تمدن اسلامی ت) دوره قاجار
 ۲) الف) دوره قاجار ب) اواسط دوره صفویه پ) دوره پهلوی ت) دوره شکوفایی تمدن اسلامی
 ۳) الف) دوره قاجار ب) دوره افشاریه پ) دوره قاجار ت) دوره باستان
 ۴) الف) دوره پهلوی ب) نیمه اول دوره صفویه پ) دوره قاجار ت) دوره شکوفایی تمدن اسلامی

پاسخ

فیلم

گزینه صحیح ۴

- الف) در دوره پهلوی، تعدی حکومت پهلوی بر موقوفات و مالکیت‌های خصوصی و عمومی، واگذاری منابع نفتی و معدنی به بیگانگان و اجرای برنامه‌هایی موسوم به انقلاب سفید که آخرین صدمه را به کشاورزی و اقتصاد روستایی زد بر بیماری‌های اقتصاد ایران افزود.

ب) در نیمه اول حکومت صفوی، علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت.

پ) در دوره قاجار تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی و سیل ورود کالاهای خارجی، آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.

ت) طی هفت قرن دوران شکوفایی تمدن اسلامی، جلوه‌هایی از پیشرفت اندیشه اقتصادی، تأمین مراکز علمی، عمران و آبادانی، تجهیز زیرساخت‌ها و موقوفات را می‌توان در اقتصاد ایران و جهان اسلام مشاهده کرد.

با توجه به مندرجات جدول زیر، چنانچه ارزش مجموع اقلام، ماشین‌آلات، مواد غذایی و پوشاک در یک جامعه فرضی ۱۵۰ میلیارد ریال باشد، در این صورت:

الف) تولید ناخالص داخلی سرانه

ب) تولید ناخالص داخلی در این جامعه کدام است؟

A	جمعیت کل کشور	۵۰ میلیون نفر
B	ارزش تولید خارجیان مقیم کشور	۴۲ میلیارد ریال
C	ارزش خدمات ارائه شده	$\frac{1}{3}$ ارزش تولید خارجیان مقیم کشور
D	ارزش تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند.	۲۸ میلیارد ریال

۲) الف) ۲۴۶۰ (ب) ۲۳۱

۱) الف) ۴۲۶۰ (ب) ۲۱۳

۴) الف) ۲۴۶۰ (ب) ۲۱۳

۳) الف) ۴۲۶۰ (ب) ۲۳۱

پاسخ

گزینه صحیح ۱

$$۲۱ = \frac{1}{3} \times ۴۲ = \text{ارزش خدمات ارائه شده (ب)}$$

اقلام ماشین‌آلات، مواد غذایی و پوشاک = تولید ناخالص داخلی

ارزش تولید خارجیان مقیم کشور + ارزش خدمات +

$$X = ۱۵۰ + ۲۱ + ۴۲ = ۲۱۳ \text{ میلیارد ریال}$$

$$\text{تولید ناخالص داخلی سرانه (الف)} = \frac{۲۱۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰}{۵۰,۰۰۰,۰۰۰} = ۴۲۶۰$$

تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند محاسبه نمی‌شود؛ زیرا تولید داخلی از تمام تولیدات داخل مرزهای جغرافیایی چه تولید مردم آن کشور چه تولید خارجیان مقیم کشور تشکیل می‌شود.

۱۵۴

به ترتیب صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

(الف) کارآفرینی به تلاش و کار زیادی نیاز دارد تا کسب و کار را زنده نگه دارد.

(ب) هزینه‌های هدر رفته نباید تأثیری در انتخاب و تصمیم افراد داشته باشد.

(پ) وقتی تولید ناکارا باشد، حداکثر یک کالا می‌تواند تولید شود اگرچه کالاهای دیگر حذف شوند.

(ت) در الگوی پیشرفت اسلامی- ایرانی تفاوت‌های بومی و فرهنگی در تعیین شاخص‌های پیشرفت کشور مؤثر است.

① غ-غ-ص-ص ② غ-ص-غ-غ ③ ص-غ-ص-غ ④ ص-ص-غ-ص

پاسخ

گزینه صحیح ۴

بررسی عبارت نادرست:

(پ) وقتی تولید ناکارا باشد، این امکان وجود دارد که حداقل بیشتر از یک کالا تولید شود، بدون آنکه از تولید کالاهای دیگر کاسته شود.

۱۵۵

کدام گزینه به تعریف «ناحیه خارج از مرز» اشاره دارد؟

① نقاطی که کشور منابع کافی برای تولید در آن سطح را دارد.

② نقاطی که کشور می‌توانست حداقل بیشتر از یک کالا تولید کند بدون آنکه کالاهای دیگر حذف گردند.

③ نقاطی که کشور می‌تواند در آن نقطه از بیشترین منابع استفاده کند.

④ نقاطی هست که کشور می‌تواند آرزوی رسیدن به آنها را داشته باشد.

پاسخ

گزینه صحیح ۴

ناحیه خارج از مرز نقاطی هستند که کشور می‌تواند آرزوی رسیدن به آنها را داشته باشد. این نقاط با فرض ثابت ماندن منابع کشور، غیرقابل دستیابی هستند؛ زیرا کشور منابع کافی برای تولید در آن سطح را ندارد.

۱۵۶. خانم امینی دفتر بازرگانی دارد و سالانه کالاهای زیادی را به خارج کشور صادر می‌کند، او چه مالیاتی باید پرداخت کند؟

- ۱) مالیات بر درآمد مشاغل
- ۲) مالیات بر درآمد اتفاقی
- ۳) تعرفه‌های گمرکی
- ۴) مالیات بر ارزش افزوده

پاسخ

گزینه صحیح ۳

حقوق و عوارض گمرکی در واقع مالیات هر کشور بر صادرات و واردات کالاهای مختلف است که با نام تعرفه‌های گمرکی نیز شناخته می‌شود.

این نوع مالیات‌ها، تابع سیاست‌های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها هستند.

۱۵۷. در چه صورتی پول می‌تواند وسیله‌ای مناسب برای پرداخت‌های آینده باشد؟

- ۱) در شرایطی که پول بتواند ارزش خود را حفظ کند.
- ۲) زمانی که در شرایط رکود اقتصادی باشیم.
- ۳) زمانی که تقاضا بیشتر از عرضه باشد.
- ۴) در صورتی که بتواند ارزش کالاها را بسنجد.

پاسخ

گزینه صحیح ۱

در صورتی که پول بتواند ارزش خود را حفظ کند، می‌تواند وسیله مناسبی برای پرداخت‌های آینده نیز باشد.

۱۵۸. پرداخت کدام نوع مالیات موجب توزیع مجدد ثروت می‌شود و عدالت اقتصادی را در جامعه گسترش می‌دهد؟

- ۱) خمس
- ۲) زکات
- ۳) مالیات بر درآمد
- ۴) مالیات بر حقوق

پاسخ

گزینه صحیح ۱

پرداخت خمس موجب توزیع مجدد ثروت می‌شود و عدالت اقتصادی را در جامعه گسترش می‌دهد.

۱۵۹. کدام گزینه از مزایای خرید مقایسه‌ای نیست؟

- ۱) ویژگی‌ها یا ارزش بیشتری را با همان مقدار پول دریافت می‌کنید.
- ۲) می‌توانید بخشی از پول خود را پس‌انداز کنید و در صورت مقایسه درست، هزینه کمتری پرداخت کنید.
- ۳) نسبت به خرج کردن پول خود احساس آرامش بیشتری می‌کنید.
- ۴) زمان‌بر است و می‌توانید این زمان را برای کسب درآمد یا انجام کارهای سرگرم‌کننده صرف کنید.

پاسخ

گزینه صحیح ۴

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» از مزایای خرید مقایسه‌ای است اما گزینه «۴» از معایب خرید مقایسه‌ای است، چرا که خرید مقایسه‌ای زمان‌بر است و این زمان را می‌توانستید برای کسب درآمد، انجام کارهای سرگرم‌کننده یا رسیدگی به خانواده صرف کنید.

۱۶۰. «مریم ۲۰ میلیون تومان دارد و می‌خواهد این پول را برای سال‌های بعد پس‌انداز کند» بهترین

راه سرمایه‌گذاری برای مریم چیست؟

- ۱) سپرده‌گذاری کوتاه‌مدت
- ۲) سپرده‌گذاری بلندمدت
- ۳) سپرده‌گذاری در بانک قرض‌الحسنه
- ۴) خرید طلا

پاسخ

گزینه صحیح ۲

بهترین راه برای سرمایه‌گذاری مریم، سپرده‌گذاری بلندمدت است. در این حساب‌ها هرچه‌قدر زمان طولانی‌تری پول سپرده‌گذاری شود، سود بیشتری هم به آن تعلق می‌گیرد.